

Stuč. 10
Muze. 16
G. 4

Zasavski

Izdaja okrajni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Ore tuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik: Stane Suštar — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: „Zasavski rednik“ Trbovlje I. Trg revolucije št. 28 (telefon 91) — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-7146 — List izhaja vsako soboto — Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 40 din — Posamezne številke 10 din — Rokopisi morajo biti v uredništvo najkasneje vsak torek dopoldne in jih ne vračamo

TEDNIK

Štev. 21

Trbovlje, dne 19. maja 1956

Leto IX.

OB ROJSTNEM DNEVU TOVARIŠA TITA

Ostani nam zdrav, ŠE MNOGA, MNOGA LETA

Danes je Zasavje v cvetju, zelenju in zastavah! Zgrinjajo se množice delovnih ljudi, mladina, pionirji in cicibani. Radostno odmevajo zvoki partizanskih in delavskih koračnic v mlado jutro; misli tisočerihi lu-

papir, na katerega so naši delavni ljudje z žuljavimi rokami napisali tople, pristrčne besede tovarišu Titu v pozdrav ob njegovem rojstnem dnevu. Koliko obilje dragocenih misli, želja, radostnih pozdravov roma da-

...Nosilci štafetnih palic pa hitijo mimo mest, naselij, vasi in krajev... hitijo neubudno! Tisočero rok se dviga v pozdrav. Toplo nam je pri srcu, saj vemo, da je tovariš Tito zdrav, in v naših sreih se poraja topla, večna želja: „Ostani nam zdrav še mnoga mnoga leta! Ostani med nami, kajti naše ljudstvo te potrebuje!“

25. maja bo tovariš Tito dopolnil 64. leto. 25. maja mu bodo mladi ljudje v naši prestolnici izročili milijone pozdravov, čestitk in želja za srečo in trdno zdravje. Naša misel pa bo ob tem trenutku pohitela nazaj, nazaj na prehojeno pot, ki smo jo prehodili pod Njegovim vodstvom. V našem bistvu bo vstajalo tisočero spominov. Spominjali se bomo naše velike ljudske revolucije, ki je tako tesno povezana z imenom tov. Tita, kot vse delo, ki smo ga opravili v času naše mirne graditve novega, lepšega življenja. Spominjali se bomo, da je pravzaprav za naše snovanje, vse naše početje rezultat njegovega nenehnega prizadevanja za lepše življenje vseh naših narodov. Spominjali se bomo, da je trdno združil narode Jugoslavije v eno samo veliko družino svobodnih ustvarjalcev.

In še in še. Nikdar ne bomo pozabili, da je s svojo globoko zavestjo in trdnim prepričanjem veroval in vedel, da je razvoj narodov sveta mogoč le v trajnem miru. Velikansko delo, ki

ga je opravil v tem področju ne le doma, marveč malone po vsem svetu, je njemu in vsem nam prineslo ogromno simpatij milijonov narodov sveta. Dandanes imamo po zaslugi tovariša Tita v svetu zveste prijatelje, ki podpirajo naša prizadevanja po varovanju trajnega mira v svetu.

Res, veliko smo mu dolžni! In delno se mu bomo oddolžili le s tem, če bomo vedno in povsod ustvarjali njegove zamisli. Prišel bo dan, ko bodo vse naše velikanske naloge opravljene. Takrat bomo lahko vzkliknili z njim: „Kdo ima še tako domvino, kot je naša?“

Pred nedavnim smo slavili rojstvo velikega pisatelja in revolucionarja IVANA CANKARJA. DPD »Svoboda« in ostala kulturnoumetniška društva v našem okraju bodo obletnico njegovega rojstva počastila s kulturnimi prireditvami v mesecu maju in tudi pozneje

Prva seja novega okrajnega odbora SZDL v Trbovljah

Plodna razprava

Na dnevnem redu I. seje okrajnega odbora SZDL v Trbovljah je bila izvolitev sekretariata, referat in razprava o aktualnih zunanje-političnih vpraša-

njih ter referat in razprava o značilnostih letošnjega družbenega plana. Takoj v začetku je bil izvoljen sekretariat, v katerem so: Viktor Kovač, Janez Jesenšek, Mima Zupančič, Martin Gosak, Ivan Sorn-Bojan, Viktor Burkelje, Jože Piki, Jože Klanšek, Lojze Pajnič, Lojze Colarič in Slavko Zule. Za predsednika okrajnega odbora Socialistične zveze je bil ponovno izvoljen tov. Viktor Kovač, za sekretarja pa tov. Janez Jesenšek. Njuno izvolitev so navzoči pozdravili s ploskanjem.

O aktualnih zunanje-političnih vprašanjih je govoril tov. Kovač, ki se je dalj časa zadržal pri pojasnjevanju sprememb v Sovjetski zvezi in pri vplivu teh sprememb na razvoj socialističnih sil v svetu. Govoril je tudi o odnosih med Jugoslavijo in drugimi vzhodnimi in zahodnimi državami in o sodelovanju s socialističnimi organizacijami v svetu. Poudaril je, da mednarodna nasprotja v svetu niso več tako ostrá in da so dani veliki večji izgledi za mir. K temu je veliko pripomogla tudi Jugoslavija s svojo zunanjo politiko, ki sloni na načelih ustvarjalnega sožitja med vsemi deželami, ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Ob koncu je tov. Kovač poudaril, da je treba našo socialistično zunanjo politiko pojasnjevati našim delovnim ljudem, da jo bodo razumeli in da jo bodo znali ceniti tako, kakor jo cenijo ljudje širpo po svetu. Naši delovni ljudje so lahko upravičeno ponosni na uspehe, ki jih je dosegla Jugoslavija v zunanje-političnem področju.

Po krajši razpravi o zunanji politiki je dobil besedo tovariš Slavko Zule, ki je govoril o značilnostih letošnjega družbenega plana. Ke. je o teh stvareh naš časniki že poročal, bomo iz njegovega referata povzeli le nekatere najvažnejše misli.

Letošnji družbeni plan predvideva povečanje fizičnega obsega in vrednosti industrijske proizvodnje za 12 odstotkov, medtem ko se bo število zaposlenih povečalo samo za 200 delavcev ali 1,5 odst. Znatno delež povečanja proizvodnje odpade na tovarno časnikega papirja v Vidmu-Krškem, okrog 4 odstotke povečane industrijske proizvodnje pa gre na račun večje storilnosti dela v nekaterih podjetjih. Vsi skladi bodo znašali približno 650 milijonov dinarjev. V družbeno-investicijskem skladu okraja bo okrog 130 milijonov, medtem ko bodo občinski investicijski skladi znašali tudi nad sto milijonov dinarjev.

Družbeni plan okraja predvideva povečanje kmetijske dohodnine od 204 na 233 milijonov dinarjev, tako, ki jih bodo plačevali kmetje, pa bodo dale pri bližnj 40 milijonov. Občinski (Nadaljevanje na 2. str.)

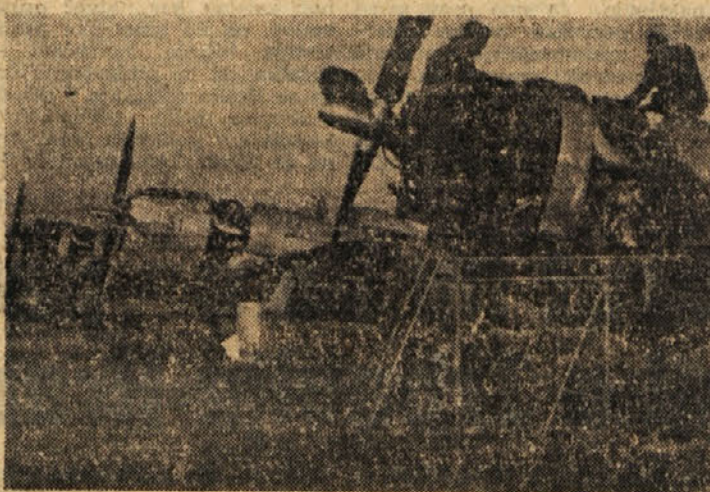
Množičen izlet na Kal

Hrastniška »Svoboda I.« bo priredila v nedeljo, 20. t. m., z vsemi svojimi sekcijami prvi spomladanski izlet na planinsko postojanko Kal.

Na Kalu bo sodelovala godba na pihala in pevci hrastniške »Svobode«.

Prireditelji vabijo na ta lep izlet v planine vse hrastničane in Trboveljčane.

Priprave za Dan jugoslovanskega vojnega letalstva

Letala morajo biti pred vzletom temeljito pripravljena

21. maja bodo naši avijatičarji slavili svoj praznik. Na letališču v Cerkljah se že pripravljajo na ta dan. Zjutraj bo smotra, nato bo imel komandant polkovnik Ljubčič slavnostni govor o pomenu praznovanja, zatem pa bo čitanje nagrad in pohval.

Popoldne bodo razna fizkulturna tekmovanja in izleti.

V Brežicah bodo na Dan jugoslovanskega vojnega letalstva v Domu JLA priredili foto in modelarsko razstavo, kulturnoumetniško društvo iz Zagreba pa bo priredilo akademijo. Nato bo sledil družabni večer.

Teden Rdečega križa v Trbovljah

V Tednu Rdečega križa so bile v Delavskem domu in v Domu »Svobode II.« v Zg. Trbovljah slovesne akademije. Nastopili so podmladkarji in slušateljice gospodinjске šole. Za žene so bila organizirana predavanja o raku, ki so bila povezana s predvajanjem filma. Teh predavanj se je udeležilo lepo število žen. Samo na predavanju v Delavskem domu

je bilo več kot 250 žena.

Dobro je bilo obiskano tudi predavanje v Domu »Svobode II.« predavanje o raku na pljučih so poslušali na Kleku. Proslava Tedna Rdečega križa so bile tudi na Dobovcu in v Čečah.

Pretekli petek zvečer so bila predavanja o higieni živil in o ureditvi lokalov za trgovske in gostinske delavce. Po predavanju so predvajali tudi filme o higieni ureditvi prodajaln in gostišč.

V Tednu Rdečega križa je bila v Trbovljah nadalje nabiralna akcija, ki je dobro uspela. S to nabiralno akcijo je občinski odbor RK uspel zbrati nekaj sredstev za pomoč socialno ogroženim. —nc

Mladinci v Hrastniku se izobražujejo

Občinski komite LMS Hrastnik je v nedeljo organiziral seminar za mladinske voditelje. Seminar je trajal cel dan in se ga je udeležilo 40 mladinskih voditeljev.

Udeleženci seminarja so poslušali predavanje tov. Sihurja o aktualnih zunanje-političnih vprašanjih in o nov simeri v gospodarstvu, nadalje predavanje tov. Šetince o zgodovini in vlogi Ljudske mladine.

Po obeh predavanjih je bila zelo živahna razprava, v kateri je sodelovalo precej udeležencev seminarja.

Seminarje za mladinske voditelje so doslej organizirali tudi v Vidmu-Krškem, v Sevnici in na Senovem. Zadnje nedeljo bo seminar tudi v Brežicah.

Potrebno je, da organizirajo take koristne seminarje tudi v ostalih občinah.

Jutri bo tekla Titova štafeta, skozi bivši okraj Krško in se bo pridružila glavni štafeti v Somboru. — Na sliki: sprejem Titove štafete lani v Krškem

di romajo tja v naše belo prestolnico, kjer neubudno sanja lepši jutrišnji dan naš tovariš Tito.

Danes je v Zasavju lep dan. Nosilci štafetnih palic so pripravljani. Nasmejani obrzi razodevajo srečo in ponos. Mlad in prožen je njih korak, roke jim ljubeče stiskajo dragocen

nes k Njemu, ki nam je drag, ljub, s katerim je povezano naše življenje, delo, uspehi in težave. Čeprav ga ni med nami, nam je blizu in zdi se nam, kot da je bilo včeraj, ko je nekajkrat na poti skozi naše kraje ves nasmejan, veder in zdrav radostno odzdravil svojim državljanom...

Posvetovanje šolske mladine

Družbeno upravljanje v šolstvu se razvija zelo počasi — Ljudska mladina na šolah mora agitirati za vpis v vojaške šole — Srednješolska in vajenska mladina sta se odločila, da bosta gradili vodovod Planina—Trbovlje

V nedeljo je bilo v Trbovljah posvetovanje predstavnikov Ljudske mladine na srednjih in strokovnih šolah. Referat o družbenem upravljanju v šolstvu in o problemih Ljudske mladine je imel predsednik LMS tov. Stane Kranjc, ki je najprej govoril o pomenu družbenega upravljanja v šolstvu, nato pa se je dotaknil tudi družbenega upravljanja na šolah v našem okraju. Povedal je, da se družbeno upravljanje na naših šolah razvija zelo počasi. Imamo še nekaj šol, kjer še niso postavljeni šolski odbori, medtem ko so drugje že taki odbori, se pa zelo redko shajajo. Tudi mladinska vodstva na šolah so preveč zanemarjala to važno vprašanje, kar bo treba v prihodnje popraviti.

Na posvetovanju so razpravljali tudi o Dnevu vajencev. Poudarili so, da ni dovolj, da Dan vajencev organizira samo vod-

stvo šole, ampak je potrebno, da pri sestavljanju sporedov aktivno sodelujejo tudi vodstva Ljudske mladine. Predstavniki vajencev so nadalje na posvetovanju navedli nekaj primerov grobega izkoriščanja vajencev, o čemer bomo še poročali. Predstavniki Ljudske mladine na šolah so obravnavali tudi nalogo Ljudske mladine, da agitira za vpisovanje mladine v razne vojaške šole. O tem sta govorila tudi predstavnik vojnega odseka major Lovro Guštin in član predsedstva OK

stvo šole, ampak je potrebno, da pri sestavljanju sporedov aktivno sodelujejo tudi vodstva Ljudske mladine. Predstavniki vajencev so nadalje na posvetovanju navedli nekaj primerov grobega izkoriščanja vajencev, o čemer bomo še poročali. Predstavniki Ljudske mladine na šolah so obravnavali tudi nalogo Ljudske mladine, da agitira za vpisovanje mladine v razne vojaške šole. O tem sta govorila tudi predstavnik vojnega odseka major Lovro Guštin in član predsedstva OK

Maršal Tito med mladino v Dobovi

Seminarji za člane delavskih svetov

V Vidmu-Krškem so že začeli s seminarjem za člane delavskih svetov in sindikalne funkcionarje. Kmalu bodo začeli s seminarji tudi v ostalih občinah. Na okrajnem sindikalnem svetu so se sporazumeli, da bodo seminarji trajali tri dni. Udeleženci seminarjev bodo poslušali naslednja predavanja: družbeno upravljanje in vodenje podjetja, osnovne značilnosti gospodarstva FLRJ in družbeni plani ter ekonomija podjetja. Prvo predavanje bo vključevalo tudi organizacijo proizvodnega procesa, tretje pa plačilni sistem in računovodstvo ter bilanco.

Predavali bodo člani Društva ekonomistov, za organizacijo seminarjev pa bodo odgovorni občinski sindikalni sveti.

Plodna razprava

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ljudski odbori bodo predpisali tudi občinske doklade. Na drugi strani pa bodo šla znatna investicijska sredstva nazaj v kmetijstvo. Vsa sredstva za investicije v kmetijstvo, s katerimi bodo razpolagali okraj, občine in kmetijske zadruge, bodo presežale sto milijonov dinarjev.

Letošnji družbeni plan predvideva tudi sredstva za izvedbo rajonizacije kmetijskih površin. To je prvi primer v Jugoslaviji da so kje začeli z naravno rajonizacijo kmetijskih površin. Lani so izvedli rajonizacijo v brežiški občini, letos pa bodo končali ta dela v Videmkrški občini in nadaljevali drugje.

Po izbrnem poročilu tovariša Zuleta se je razvila živahna razprava, v kateri so govorniki podarili, da letošnji družbeni plan dejansko predvideva več sredstev, le da so načrtno usmerjena v določene sklade in jih zato ni mogoče prenašati. Vsi so bili soglasni v tem, da so že vidni prvi uspehi nove smeri v gospodarstvu. To se najbolj odraža v stabilizaciji cen, ki ne nihajo več tako kakor lani in prejšnja leta. Podarili so tudi, da bo treba pomagati kmetom, da bodo lahko prodali vse svoje tršne presežke pridelkov. Odkupna mreža je namreč še vedno zelo slabo razvita in ne zajema vseh tržnih presežkov. To velja še zlasti za vino sadje in mleko.

Končno so izvolili še komisijo za družbeno upravljanje. Za predsednika so izvolili tovariša Vilija Skrinarja. Naloga komisije bo, da nudi pomoč organom družbenega upravljanja in da skrbi za nadaljnje razvijanje družbenega upravljanja.

V kratkem bodo v okviru te komisije ustanovili podkomisije za posamezna področja družbenega upravljanja. Predvideno je, da bodo ustanovljene naslednje podkomisije: za delavsko samoupravljanje, za socialno zavarovanje in zdravstvo, za obrt, za hišne svete in za šolstvo. Komisije za družbeno upravljanje in podkomisije bodo ustanovili pri občinskih odborih Socialistične zveze.

Ing. Jože Sedlar:

Jamski obrat na Dolu - perspektiva rudnika Trbovlje-Hrastnik

(Nadaljevanje)

Premog se bo za sedaj še prevažal s kamioni do hrastniškega glavnega jaska, od koder bo dalje v vozičkih potoval po zvezni progi na trboveljsko separacijo.

Na obratu Dol se bo eksploativno strmo ležeče severno krilo premogovne kladnje, medtem ko je bilo južno krilo te kladnje po vsej verjetnosti in po podatkih dosedanjih geoloških in rudarskih raziskav erodirano, in to že pred sedimentacijo mlajših miocenskih odkladnin, podobno kot to opazujemo na območju obrata Hrastnik. Premog iz dna kladnje oziroma iz severnega dela tega dna, pa bodo izkoriščali šele naši znanjci, kolikor bo ta del premogišča sploh prihajal v poštev za eksploatacijo. Premogišče je namreč izredno močno tektonsko dislocirano. Posebna značilnost te tektonske razdeljenosti pa je stopničasta struktura premogišča, ki jo na področju Trbovlje-Marno opazimo od Vasi nad Trbovljami do Marnega in ki je sploh karakteristična za širše območje posavskih gub. Fjord terciarnih odkladnin, ki se razteza v smeri zahod — vzhod, je namreč razkasan z močnimi prelomnicami v smeri sever — jug, na katere so vezane zasavske doline.

Takšno prelomnico predstavlja dolina Trboveljščice, hrastniška dolina, globel med Brnico in Dolom, dolina Novega Dola, kristamdolski graben in še več vmesnih manjših grabov. Ob teh prelomnicah so se sektorji kladnje med dvema prelomnicama postopoma pogrezali v globino in je dno kladnje oblikovano zaradi tega kot stopnice ki padajo proti vzhodu. V Trbovljah leži dno premogovne kladnje na področju bivšega Zahodnega obrata nad Savskim obzorjem, t. j. nad višino 235 m, na Ojstem precej več kot 100 metrov nižje od tega obzorja, vrtalna luknja Brnica 3 m je izdala premog na koti — 24 m, t. j. 24 metrov pod morsko gladino; po rezultatih sedanjih vrtnin bi bilo dno kladnje na Dolu nekako na globini med 200 in 600 metrov pod morsko gladino, vzhodno od Dola pa vsaj 1000 metrov pod morjem. Naša generacija se bo torej na območju jamskega obrata

Ustalitev trga je odvisna od povečanja delovne storilnosti

V prvih desetih letih socialističnega razvoja pri nas so se proizvodne sile močno razvile, Industrijska proizvodnja se je povečala v primerjavi s predvojnjo za dva in polkrat. Samo v zadnjih treh letih se je industrijska proizvodnja povečala za 47%. V tem času se je seveda najbolj razvila temeljna industrija kot osnova za bodočo hitrejši razvoj vseh ostalih industrijskih področij.

Dosedanji razvoj gospodarstva, ki je rodil dosti uspehov, pa je ustvarjal tudi določena nesorazmerja, ki bi lahko ogrozila nadaljnjo rast, če jih ne bi prav čas odstranili. Podedovali smo že neskladnosti med posameznimi gospodarskimi vejami, ta nesorazmerja pa so se ob intenzivnem razvoju temeljne industrije še povečala. To pomeni, da so se gospodarski disproporcije še bolj razširile. Nesorazmerja, ki so nastala in ki jih občutimo posebno v zadnjih letih, se kažejo v nestabilnem porastu življenjskega standarda delavskega razreda, v razmeroma počasnem porastu delovne storilnosti in tudi v razmeroma počasnem porastu proizvodnih sil v celoti, v primerjavi s splošnimi napori delavskega razreda za razvoj letih.

Vsa ta in še druga nesoglasja v gospodarstvu pridejo seveda do izraza na tržišču. Glavna naloga gospodarstva v prihodnjem obdobju je torej kolikor mogoče omiliti nesorazmerja in doseči kar mogoče skladnejši razvoj vseh področij gospodarstva. To lahko dosežemo s spremembo strukture investicij na ustrezni ravni, z materialnim izravnanjem proizvodnje in potrošnje ter z nadaljnjim izpopolnjevanjem in razvijanjem gospodarstva v celoti. Zato ni naključje, če smo prav sedaj začeli posvečati veliko pozornost uravnoteženju razvoja vseh področij gospodarstva in predvsem ustalitvi trga. Dosedanji neustaljen trg je namreč v marsičem vplival na to, da podjetja niso smotrno gospoda-

rila, da so marsikje nesmotrno trošili investicijska sredstva, da so naraščale cene proizvodov, da so se pojavljale razne špekulacije v trgovini, v gospodarskih podjetjih itd., kar vse je seveda vplivalo na znižanje življenjske ravni delovnih ljudi.

Tov. Svetozar Vukmanovič-Tempo je na zasedanju zvezne skupščine ob obrazložitvi družbenega plana za letošnje leto dejal o teh stvareh tole:

«Za letošnje nameravamo zmanjšati investicijske graditve. Prav tako so nameravane tudi omejitve drugih družbenih izdatkov. To je neogiben element, da se ustvarijo pogoji za postopno stabilizacijo trga. Veliko povečanje zaposlenosti je treba letos preprečiti in gibanje plačnega sklada dovesti v sklad z našimi materialnimi možnostmi.

Trajna ureditev trga in zagotovitev povečanja življenjskega standarda delavcev in uslužbencev pa ni v omejevanju obsega investicij. Trajni rešitev je v zagotovitvi stalnega večanja delovne storilnosti in kmetijske proizvodnje, da bi proizvodnja blaga za široko potrošnjo spremljala obtem gibanje plačnega sklada delavcev in uslužbencev.

V tem pomeni se povečanje delovne storilnosti pojavlja kot glavni pogoj za odstranjevanje težav na trgu in zboljšanje življenjskega standarda delavcev in uslužbencev, kakor je tudi konsolidiranje trga splošni pogoj, da bodo prizadevanja za povečanje delovne storilnosti prila popolneje do izraza.

Ti dve stvari sta torej med seboj tesno povezani. Če hočemo torej doseči postopno rast življenjske ravni, si moramo prizadevati, da bomo v tovarnah izdelali kar največ proizvodov, da bo kmetijska proizvodnja hitreje naraščala — skratka da bo proizvodnja blaga za široko potrošnjo v skladu s skupno močjo prebivalstva. Marsikje v podjetjih pozabljajo na te stvari. Toda ustalitev tr-

ga, ki jo bomo prej ali slej vendarle dosegli, bo takšno pozabljivost hudo kaznovala, preprečila bo možnosti za lahke, ponekod špekulantske zaslužke posameznih gospodarskih organizacij.

Če hočemo čimprej doseči skladnost med proizvodnjo in potrošnjo, bodo morala podjetja posvečati več pozornosti notranjim vprašanjem v proizvodnji, v poslovanju sploh. Več bodo morala storiti za povečanje delovne storilnosti, za zmanjšanje lastne cene proizvodov, smotrnejše bodo morala izkoriščati sredstva za proizvodnjo, bolj izkoriščati razpoložljive proizvodne zmogljivosti, izdelovati nove proizvode, se odločiti za kooperacijo in za specializacijo itd. Smotrnejše bo seveda treba tudi izkoristiti investicijske, amortizacijske in druge sklade podjetij in preprečevati razmetavanje sredstev.

Občinski sveti so pravilno usmerili svoje delo

Prejšnji teden se je mudila v Vidmu-Krškem komisija Ljudske skupščine LRS, ki ji predseduje tov. Vlado Krivic.

Komisija se je zanimala za delo organov delavskega samoupravljanja v Tovarni celuloze in roto papirja, kjer je imela razgovore s člani delavskega sveta in upravnega odbora ter odgovornimi uslužbenci in strokovnjaki. Komisija si je nato ogledala tovarno in proizvodni proces v njej.

Predvsem se je komisija zanimala, kako se je uveljavilo delo organov družbenega upravljanja pri občinskemu LO. V ta namen je bil sklican sestanek predstavnikov družbenih in političnih organizacij, občinskega LO in nekaterih podjetij. Komisija je s predstavniki organizacij in občine razpravljala o

Trg je tudi marsikaj oškodovan za proizvode, v katere je vloženo veliko truda, ker posamezniki ne gospodarijo dovolj skrbno. Sanitarna služba Slovenije je na primer v razdobju od 1. januarja do 30. novembra p. l. izločila iz prometa nad 83.000 kg neužitnih živil. Propadlo je nad 58.000 kg zelenjave, nad 9000 kg svežega sadja, nad 5000 kg svežega mesa, klobas in salam, nad 3500 kg moke in zdroba itd. Skupna vrednost izločenih neužitnih živil znaša nad 8 milijonov dinarjev. Če bi v podjetjih tudi varčneje vskladiščili vse to blago, bi ga lahko nedvomno užitega nudili potrošniku in na trgu včasih ne bi čutili pomanjkanja teh ali onih proizvodov, n. pr. sadja, zelenjave itd. Zaradi tega, ker je na trgu manj proizvodov, kot pa povpraševanje po njih, seveda tudi lahko naraščajo cene in posamezniki ob tem naraščanju cen kujejo mastne dobičke.

Vsi družbeni organi, organizacije, podjetja, delavski sveti, ljudski odbori, skratka vsi delovni ljudje moramo tedaj izkoristiti vse rezerve za povečanje proizvodnje, za povečanje delovne produktivnosti, za ustalitev trga.

-lk.

Uveljavljanju organov občinske samouprave v času odformiranja občin do danes.

Ugotovljeno je, da so se ljudski odbori, njegovi sveti in razne komisije, kakor tudi uprava v celoti uveljavili in da razmeroma uspešno opravljajo naloge, ki jih imajo v okviru občine. Predvsem so sveti občinskega LO pravilno usmerili svoje delo in predstavljajo važen činitelj v reševanju številnih družbenih vprašanj in tudi zadev, ki se tičejo posameznih državljanov. Razprava je pokazala, da upravni aparat občine ni posegel v reševanje vprašanj, ki po svoji vsebini ali pomenu sodijo v pristojnost kolektivnih organov.

Res je, da se občina kot celota, pa tudi posamezni organi družbenega upravljanja v občini na gospodarskem področju močnejše uveljavljajo šele sedaj ob upravljanju družbenih planov, vendar je bilo tudi dosedanje delo organov važno in je na področju gospodarstva že večkrat učinkovito poseglo v posamezne probleme. Hibe in napake se pojavljajo deloma še zaradi tega, ker je v občinski upravi še premalo strokovnih uslužbencev, ki bi mogli problematiko primerno obdelati in jo predložiti svetom in ljudskemu odboru, ki bi tedaj lahko še uspešneje delal.

Govora je bilo nadalje tudi o krajevnih odborih, ki so bili sicer izvoljeni šele meseca decembra oziroma januarja, ki pa so kljub temu ponekod že zelo uspešno posegli v reševanje komunalnih vprašanj posameznih krajev in kot taki postajajo prav tako važen činitelj v sistemu občinske samouprave. Komisija Ljudske skupščine LRS si je zapisala stanje v občini Videm-Krško. Izkušnje, pridobljene v tej občini, ji bodo služile za proučevanje razvoja komunalnega sistema.

S prve seje Okrajne gasilske zveze Gasilsko društvo rudnik Trbovlje in Krško bosta letos praznovala 85. obletnico svojega obstoja

Pred nedavnimi je bila v Vidmu-Krškem prva seja novizvoljenega izvršnega odbora Okrajne gasilske zveze Trbovlje, katere se je udeležil tudi predsednik republiške gasilske zveze tov. Matevž Hace.

Na seji so se konstituirali strokovni, tehniški, mladinski, ženski in sanitarni svet in so razpravljali o njihovem delu in nalogah.

Prvi seminar za mladince in žene bo 20. maja. V kratkem se bodo ustanovili tudi mladinski sveti pri občinskih gasilskih zvezah, ki bodo skrbeli za naraščaj in zagotovili udeležbo v pionirski gasilski koloniji, na katero bo šlo iz trboveljskega okraja 20 pionirjev — gasilcev.

Na seji so nadalje sklenili, da bodo morala gasilska društva po krajih, kjer ni teh društev, organizirati gasilske desetine, da bodo lahko v primeru požara nudile prvo pomoč. Potrebna pa bo vsekakor večja koordinacija med občinskimi in okrajnim odborom za male asanacije, zlasti kadar se grade večji vodnjaki.

Najstarejši gasilski društvi v našem okraju sta Prostovoljno gasilsko društvo rudnik Trbovlje in Gasilsko društvo Krško, ki bosta letos praznovala 85. obletnico svojega obstoja. Po sklepu okrajne gasilske zveze

S seje občinskega LO Senovo

Pod predsedstvom tov. Karla Šterbana je pred nedavnimi zasedal Občinski ljudski odbor na Senovem. Na dnevnem redu je bilo več važnih vprašanj, sprejeli so tudi osem pomembnih odločkov o potrditvi zaključnega računa za preteklo leto.

Na tem zasedanju je Občinski LO imenoval več komisij. Tako je bila komisija za proračun razširjena z nekaterimi novimi člani, odbor je imenoval novo komisijo za potrjevanje tarifnih pravilnikov, komisijo za male asanacije, komisijo za predvojniško vzgojo, komisijo za določitev zemljišč v gradbene namene pa je razširil s tremi novimi člani.

Važna je tudi ustanovitev sveta za telesno vzgojo, ki ga čakajo pomembne naloge na področju telesne vzgoje mladine. Prav tako je odbor imenoval nov upravni odbor Zdravstvenega doma na Senovem.

Na seji so bili imenovani tudi upravni nekaterih gospodarskih organizacij. Tako je upravni zadržnega gospodarskega podjetja »Dolomit« v Breščani postal ponovno tov. Franc Milčević. Istočasno je občinski LO sklenil opustiti šiviljsko delavnico na Senovem, ki naj se spriče premahnega števila zaposlenih združi s krojaško delavnico v kraju.

Prav živahna je bila razprava pri prejetju odloka o vpljavli taks na živinske potne liste. Glede vpljavle taks na avtobuse so bili odborniki mnenja, naj se te pristojbine prav tako kot v mestih ne plačujejo, saj je podeželski potniški promet še šibkejši in manj rentabilen in zaradi tega še teže prenaša to davčino. Odlok o vpljavli občinskih taks in občinskega prometnega davka je bil nato soglasno sprejet.

Med ostalimi odloki je odbor sprejel odlok o dajanju v najem določenih poslovnih prostorov, odlok o gostinskih storitvah izven poslovnih prostorov in odlok o obratovalnem času v posameznih uslužbenih podjetjih na področju občine. Prav tako je bil sprejet odlok o sistemizaciji občinskih uslužbencev in odlok o začasnem finansiranju občinskega LO v mesecu aprilu in maju.

Sprejet je bil tudi odlok o ustanovitvi potrošniških svetov v trgovskih podjetjih. Za sedaj se ustanovita potrošniški svet na Senovem in Breščani. Ti sveti so pristojni za podjetja in trgovine državnega sektorja. Sveti potrošnikov se bodo izvolili iz vrst potrošnikov na zborih volivcev.

Kmetijski zadruzi v Breščani je občinski odbor dodelil v upravljanje in vzdrževanje več gospodarskih poslopij, ki so bila last splošnega ljudskega premoženja, katere so pa potrebna zadruzi v njenem bodočem gospodarjenju.

Na kraju je občinski LO sklenil, da se takoj po sprejetju občinskega proračuna skličejo zbori volivcev, na katerih bodo volilci podrobno razpravljali o vseh gospodarskih in ostalih vprašanjih.

Kar se tiče premogovnih zalog, jih cenimo v sektorju med jamo Hrastnik in Novim Dolom na 8.400.000 ton, v sektorju med Novim Dolom in Marnim pa na 5.200.000 ton, torej skupno 13.600.000 ton. Pri tem so pa upoštevane v vzhodnem sektorju le zaloge v strmo padajočem severnem krilu kladnje do kote —40, medtem ko premogovne zaloge pod to koto in zaloge v sponiranem dnu kladnje zaradi neraziskanosti niso upšteevane. Samo ob upoštevanju zaloga omenjenih premogovnih zalog bi bila življenjska doba novega obrata 75 let.

Z raziskovalnimi deli za ugotovitev celotnih zalog pa bodo še nadaljevali. Predvsem so tu mišljene nadaljnje vrtnice, pa tudi raziskave z rovi.

Kdor že pol leta ni bil na Novem Dolu, se bo čudil, če sedaj obišče to dolinico v hribih, velikim spremembam, ki so tu nastale v razmeroma kratkem času. Idilična gorska kotanja izgubila iz dneva v dan svojo prejšnjo romantičnost. Utrip in zven mrzličnega porajanja novega življenja sta pregnala zasnanjo tišino gorskih livad, monotono žuborenje potokov sta pa nadomestila jeklena pesem krampov in lopat in zamolklo bobnenje kompresorja.

Za ko se obrneš pri dolski

V počastitev desetletnice Ljudske tehnike

Uspela okrajna razstava radio klubov v Hrastniku

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Trbovljah je povelil najmočnejšemu in najdelavnemu društvu radioamaterjev v okraju in sicer društvu v Hrastniku, da priredi temkaj okrajno razstavo radio klubov. Razstava je bila odprta od 6. do vključno soboto, 12. maja.

Razstava je pokazala velik napredek mladih društev, med katerimi se je zlasti izkazal radio krožek iz Hrastnika. Med posamezniki sta bila posebno dobra tov. Javoršek in mladinec Tavčar. Pohvaliti je treba tudi krožek dolske nižje gimnazije, ki se ne deluje dolgo, vendar je pod vodstvom prof. Zarnika dosegel že mnogo uspehov. Prav tako so se izkazali

cerkvi z glavne ceste po poti proti Novemu Dolu, po domače »Meksiki«, opaziti se koj na levi strani poti manjša lična poslopje z napisom »Rudarski gradbeni obrat rudnika Trbovlje-Hrastnik, gradbišče Novi Dol«, kjer je obratovodstvo novega rudniškega obrata. Ko je mahaš naprej po cesti proti Novemu Dolu, vidiš skupino delavcev, ki opravljajo rekonstrukcijska dela na cesti. Pot, ki je do sedaj držala proti Novemu Dolu, je bila namreč precej ozka in zaradi preostrih ovinkov in strmcu kaj malo pripravna za promet s kamioni. Graditev novega obrata pa bo seveda terjala močnejši kamionski promet in je bilo zato potrebno takoj pričeti z rekonstrukcijo ceste. Ta rekonstrukcija pa ne bo tako enostavna stvar. Višinske razlike so tu namreč precej velike, teren pa je na več mestih še poleg tega plazovit. Ko prečkaš ozko sotesko, kjer se pot in potok privata skozi nekakšno skalnata vrata, se ti odpre manjša ravnica, med precej strmimi hribi. Ko koraciš po tej kotanji, zagledaš že precej visoko in obširno spino, na kateri odlaga je izkopano iz oblopnih prog za navozišče novega jaska raziskovalne proge ter izpravišalnih del za novi jasek.

(Nadaljevanje sledi)

Statistične zanimivosti

Pošte našega okraja so posredovale lani: 1.535 tisoč navadnih pisem, 480 tisoč dopisnic, 142 tisoč priporočenih pisem, 23 tisoč paketov, 20 tisoč telegramov, 1.548 tisoč telefonskih pogovorov, 44 poštnih nakaznic. — Kot vidimo, je pošta važen pripomoček v našem vsakdanjem življenju.

Potrošnja električne energije se je lani v primeru z letom 1954 v okraju Trbovlje povečala za 14%. Skupna poraba električnega toka je znašala lanske leto 95.727.000 kWh. Od tega so potrošila gospodinjstva 7.026.000 kWh.

Za porabljeni tok in ustrezne tarife so prebivalci okraja Trbovlje plačali lani 45 milijonov dinarjev.

SPOMLADANSKI POMENKI Z OBCANI

»Stavim, da bo pleskal.« je dejal razmršen fant gruča šolarjev, ki so obstali pred radeškimi železnim mostom čez Savo in radovedno opazovali vsak gib delavca v modri obleki. Hodil je ob stranicah mostu. Res je izgledalo, da se pripravlja na pleskanje.

»Koliko staviva, da bo le pregledal posamezne opornike, saj pleskanje še ni potrebno.« je menil sobesednik poleg gruča. Ta hip je najmanjši iz gruča stekel na most, se nagnil k delavcu in vprašal:

»Stric, kajne da ne bost. pleskali? Samo pregledujete, kajne?«

Mož v modri obleki je fanta najprvo ostel, ker se je preveč nagnil čez most, nato pa mu povedal, da res ne misli pleskati.

bistveneje. Predvsem gre za šole, ki že komaj sprejema kopico učencev in dijakov. V šoli imajo dopoldanski in popoldanski pouk, toda prihodnje leto bo tudi to zelo zelo oteženo. Slejkoprej bo treba misliti na gradnjo nove šole, take, ki bo lahko sprejela vse dijake in učence.

Drugo je pomanjkanje stanovanj. Trenutno bi jih potrebovali najmanj 60. Kakor kaže, bo sedaj železniška postaja v Zidanem mostu le začela graditi dvanajststanovanjsko poslopje, v prihodnjih dveh letih pa še dve podobni.

Administrativni aparat občinskega odbora je v glavnem zadosten. Nekaj del opravljajo honorarne moči, potrebovali bi samo pravnik. Sicer pa izdaja radeška občina ogromno denar-

že prebrodila najrazličnejše težave. Vsa podjetja so v zadnjih mesecih spremenila svoje poslovanje in so postala po mnenju občanov že zmožna, da zadovoljijo njihove potrebe.

»Naše množične organizacije, posebno organizacija SZDL in društvo »Svoboda«, so zlasti letos zelo dobro začele s svojim delom.« mi je dejal tovariš Jesensek, ko sva se pomenkovala o društvenem življenju v Radečah. Iz nadaljnjega pomenka pa sem zvedel, da dobro delujejo tudi društva »Partizani« v Radečah, Hotemžu in Loki, pripravljajo pa še ustanovitev istoimenskega društva v okolški vasi. Vaški odbori SZDL so v letošnji zimi pripravili vrsto gospodinjstskih tečajev in drugih pomembnih predavanj. Udeležba na tečajih in predavanjih ni bila slaba, in če nikoli, se je tokrat pokazalo, da bo v prihodnje potrebnih še več podobnih tečajev in predavanj.

Mladinska organizacija do lani ni bila kdove kaj aktivna. Letos pa so izbrali novo mladinsko vodstvo, in radeška mladina je začela z načrtnim delom. Uspehi vsestranskega dela mladine so bili vidni zlasti ob tekmovalju mladinskih organizacij vse Slovenije, ki ga je razpisalo mladinsko vodstvo v Ljubljani. Radeška mladina je s ponosom sprejela vest, da ji je komisija priznala prvo mesto v našem okraju in osmo v republiki. Kajpak so morali mladinci za to priznanje dati res vse od sebe.

»Svoboda« ne bi govoril. Dela s tistim zagonom, ki je za to društvo značilni že vsa povojna leta. Napak bi bilo, če ne bi omenil še delovanja klubov Ljudske tehnike, ki so se letos zelo razvili in strnili okrog seboj mnogo mladih, uka željnih ljudi.

Z nekim kmetom z Vrhovega sva jo mahnila proti Gradišču. Obdelana polja so jasno razodevala, da prebiva tod kmetovalec, ki so mu lepo obdelana polja v največji ponos. Nekje na razpotju se nama je pridružila še postarna ženica. Zal smo se morali kmalu ločiti, toda oba sta mi zatrjevala, da ni nikjer tako prijetno kot v teh hribih okoli Radeč.

KRIŽEM PO RADEČAH IN OKOLICI

»Najbolj nas jezi to.« mi je tožil nek kmet iz Gradišča, »da nekateri v Ljubljani pozabljajo da pri nas nimamo toliko odvisnih milijonov, da bi gradili ne vem kakšno moderno šolo. Vaščani so bili pripravljene podariti nekaj lesa, nekaj bi tudi sami delali, in izračunali smo, da bi nas veljala primerna majna šola le približno tri milijone dinarjev. Po drugih proračunih pa bi naša šola veljala kar 23 milijonov dinarjev.« Torej — logike tu res ni.

V mislih sem pritrdjeval temu kmetu. Vaščani bi radi tako šolo, ki bi bila za njihove prilike potrebna. No, pa o tem še drugič kaj več.

Kot srebrna kača se vije Sava pod vznožjem Radečani so bili bodisi zunaj ali pri oknih in lovili zadnje žarke zahajajočega sonca. V daljavi je zapiskal vlak in otroci so se vsuli skozi šolska vrata. Prešeren živ žav je napolnil dvorišče in učitelj je dolgo zrl za odhajajočimi...

Pomlad

S SEJE OBČINSKEGA LO V VIDMU-KRŠKEM

Problemi zadružnih organizacij

Pred nedavnim je bila 7. seja Občinskega LO v Vidmu-Krškem, ki so se je poleg odbornikov udeležili še zastopnik OZZ tov. Pajnič, predsednik občinskega odbora SZDL tov. Lojze Colarič, predsednik gosposarskega sveta tov. Ivavič in predsednik sveta za kmetijstvo tov. Tlakotar.

Predsednik sveta za kmetijstvo je podal poročilo o problemih zadružnih organizacij v občini. V občini delujejo štiri kmetijske zadruge, ki pa so po svoji organizaciji precej šibke. Vse te zadruge delujejo v gosposarsko zaokroženi emoti, kjer ni ustreznih pogojev za uspešno delo. Delo pospeševalnih odsekov v teh zadrukah nima pravega uspeha, ker posamezni kmetički proizvajalci, ki so predsedniki in člani teh odsekov, gledajo prvenstveno na svojo lastno posest in tako zanemarijo delo v odsekih. Prav tako nimajo potrebnega razumevanja za predelavo svojih pridelkov v poljedelke, kakor n. pr. suho sadje, pulpo, sir, maslo in tako dalje.

Vse štiri kmetijske zadruge v občini imajo 757 članov, kar je komaj 42% vseh kmetovalcev. Ob taki organizacijski obliki so ugotovili, da odkupi v zadrukah še zdaleč niso zajeli vseh viškov kmetičkih pridelovalcev.

Glavni vzrok, da zadruge niso organizacijsko utrjene, razen tega pa ne razpolgajo z zadostno embalažo, prevoznimi sredstvi, s katerimi bi odkupljene pridelke prepeljali v skladišče oziroma na trg. Niti ena izmed zadrug nima zadostnih velikih klet, skladišč in manipulacijskih prostorov, niti prostorov za predelavo kmetijskih pridelkov. Omeniti je treba tudi, da zadruge nimajo primerne kadra in kmetijskih stro-

kovnjakov za kmetijsko pospeševalno službo. Nadalje je še vrsta drugih pomanjkljivosti, ki bi se z dobro organizacijo zadrug dale odpraviti tako, da bi te ustanove res služile svojemu pravemu namenu.

Člani sveta za kmetijstvo pri Občinskem LO Videm-Krško so prišli do zaključka, da so naši kmetovalci potrebni nasvetov, kako izboljšati kmetijsko proizvodnjo, kako uporabljati umetna gnojila, kako skropiti sadno drevje, se boriti proti plevelu itd. Vsa ta dela opravljajo naši kmetje danes še vedno polovičarsko in nujno je, da se s takim delom preneha, kmeta pa po kmetijski pospeševalni službi tesno naveže na kmetijsko zadrugo.

Svet je nadalje mnenja, da je treba vse štiri zadruge združiti v skupno, močno kmetijsko zadrugo, ki bi bila gosposarsko krepka in bi kot taka lahko napravila dosti več za napredek kmetijstva. Taka močna zadruga bi lahko namestila dober strokovni kader, zajela celoten odkup, si priskrbejala potrebna prevozna sredstva in embalažo, še posebej pa bi s stalnim stikom s kmetijskimi strokovnjaki poživila zanimanje za zadruge. Taka zadruga bi nadalje lahko imela tudi razne predelovalne obrate, ki ne zahtevajo nekih posebnih investicij.

Svet je pregledal tudi zapisnik revizije na zadrugnem kmetijskem posvetu »Matija Gubca« v Leskovcu, ki pravi, da je zaradi nevestnega gospodarjenja na posvetu nastala

velika škoda. Do dneva pregleda so porabili 30.970.151 dinarjev za investicije, od tega 21 milijonov 281.714 din za nasade, kar znaša na 1 ha 1.800.000 dinarjev. To se pravi, da so porabili v Leskovcu za nasade 750.000 din več na hektar kot pa v Sevnici. Kakor z nasadi, tako je na tem posestvu tudi z živinorejo.

Na seji so nadalje potrdili ustanovitev gostišča v Vidmu-Krškem s pavšalno obdavčitvijo. Tako so namesto dosedanjenega enega podjetja ustanovili gostišča v posameznih poslovalnicah bivšega podjetja, ki bodo pavšalno obdavčena in katerih poslovanje bodo morali položiti materino poročstvo za svoje poslovanje, tako da bi se morebitne nerednosti v poslovanju preprečile že vnaprej.

Prav tako je bil na seji imenovan upravni odbor stanovanjskega sklada, ki šteje 7 članov, in je dolžan pripraviti pravila sklada in urediti vse potrebno za pravilno izkoriščanje sklada, nadalje je bil imenovan 7-članski upravni odbor za lekarno.

Ker proračun in družbeni plan za letošnje leto nista sprejeta, je občinski LO sprejel osnutek odloka o začasnem finansiranju za mesec april in maj. Izdatki znašajo 24.729.280 dinarjev.

Odborniki so na tej seji sprejeli oz potrdili še razna pravila, spremenili odlok o sistemizaciji in razrešili ter na novo imenovali proračunsko komisijo.

Vtisi z Bellevueja

Kot gost se je mudila pri Glavnem odboru sindikata Slovenije delegacija ruske sindikalne organizacije pod vodstvom tajnice Vsevezne sindikalne organizacije Sovjetske zveze, ki je po svojem krožnem potovanju po Sloveniji, kjer se je ustavila v raznih večjih industrijskih centrih in letoviščih, kot v Dravogradu, Vuzenici, Mariboru na Mariborskem otoku, Jesenicah, Bledu in ostali Gorenjski, prispela v soboto, 5. maja, v Ljubljano.

V soboto 5. maja, zvečer je priredil Glavni odbor sindikata Slovenije na čast ruski delegaciji izredno lep sprejem, ki ga je dopolnil s kulturnim programom Invalidski pevski zbor pod vodstvom prof. Radovana Gobca.

Predsednik pevskega zbora je pozdravil delegacijo pred začetkom programa in ob tej priliki seznanil vse navzoče pod kakimi pogoji, kdaj in zakaj je bil ustanovljen ta pevski zbor ter pripomnil, da je imel zbor že nad 400 koncertov med vojno po raznih bolnišnicah in brigadah, kjer je širil slovensko pesem tedaj, ko jo je okupator najhujše preganjal. Sedaj pa siri pesem borbe po vsej naši lepi domovini z namenom, da obuja spomine na minule dni. Po vojni je zbor izvedel že nad 300 koncertov in kulturnih prireditelj s širjenjem slovenskih in jugoslovanskih pesmi po vseh krajih Jugoslavije. Predsednik zbora tov. Slavko Repe je v imenu pevcev začel delegaciji prijetno razvedrilo in zbor je zapel deset naših pesmi.

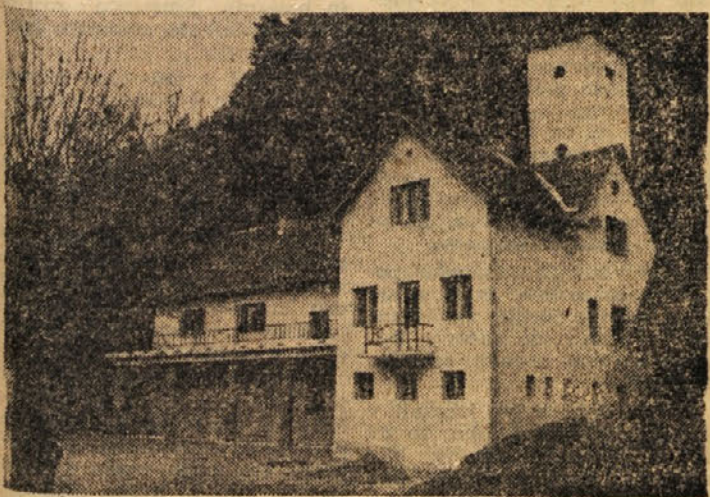
Zboru za pesmi v imenu delegacije tajnica Vsevezne sindikalne organizacije Sovjetske zveze, ki je med drugim rekla:

»Srečna sem, da sem mogla spoznati vas, ki niste klonili v času gorja, temveč ste s svojo pesmijo vzpodbujali k uporabi proti nasilju tudi ostale. Veseli me, da slišim od vas pesmi, s katerimi ne ustih so padli premnogi kot neugnani borci proti nasilju okupatorja, ki je moril vse človeški rod. Ističasno sem radostna, ker vidim, da s svojo pesmijo vzgajate mlada pokolenja, da mladina ne bo pozabila minulih grozodejstev in ideje svobode ter mirnega sožitja vseh narodov sveta, za kar se je vodil trd in krut boj.«

Ob ogledu raznih vaših krajev širom po Sloveniji smo videli toliko lepih stvari in spoznali voljo in napore vašega ljudstva za napredek in mirno sožitje vseh narodov. Videli smo vrste novozgrajene tovarne in druge objekte, predvsem pa nas je vzradostilo spoznanje topline in iskrenega prijateljstva vaših ljudi.

Obljubljam vam da bomo ob povratku v Sovjetsko zvezo tolmачili prijetne in najlepše spomine na ljudi, ki so nas pevstvo sprejeli s toplino bratstva in prijateljstva.

Zagotavljam vam, da bomo naše vtise sporočili vsem našim ljudem. Želim samo, da ostane prijateljstvo in bratsko vzdušje med narodi Jugoslavije in Sovjetske zveze ter vsi delovni ljudje trajno zato izpljmo čašo na mirno sožitje narodov Jugoslavije in ZSSR! D Martin

Nov gasilski dom v Radečah

Fant je zmagoslavno zavpil in se vrnil k gruča. Nato je razkušanec molče stisnil onemu drugemu nekaj v roke. Bržkone izgubljen stav. Nato se je gruča divje zapodila po cesti, kajti ni več dosti manjkalo do osme ure.

Na poti v mesto sem dohitel zapoznelega šolarja. Ze sem bil nekaj korakov pred njim, ko me je pocukal za rokav in vprašal:

»Stric, imate uro? Veste, mama me je prepozno zbudila!«

»Vsak hip bo osem.« sem mu dejal.

»Saj sem vedel! Če bom zamudil, bo mama kriva.« Pa sva jo skupaj ubrala proti mestu. Na mostu čez potok Sopot se je ustavil. »Vidite, potok delajo.« je dejal. Nasmehnil sem se temu modrovanju in ga hoteli popraviti, toda že ga ni bilo več. Ura je res pravkar bila osem.

Tujcu se na prvi mah, ko pride v Radeče zdi, da hočejo občani že sedaj v zgodnji pomlad kar se da dobro urediti svoje mestice. Regulacija Sopote v središču mesta je menda najpomembnejše delo, ki ga trenutno opravljajo. Gruča delavcev je pravkar mešala beton za nasip, ko sem stopil čez most in se ustavil pred zidarji. Pobral sem najbližjega, kdaj bodo končali, pa mi je brž začel razkladati, da je to hudičevo delo in drago. Ni mi vedel povedati, koliko bo stalo, čeprav je menil, da se bo občinska blagajna precej izpraznila. Ljubeznivo mi je razkazal do kam so že prišli in kaj bodo morali še napraviti. Nič ni pretiralval, ko je menil, da se bo z regulacijo Sopote ta del mesta precej oplešal. Se marsikaj bi mi bil povedal, pa ga je sodelavec povabil, da sta z združenimi močmi dvignila težak kamen.

Pred oglasno desko občinskega poslopja sta se dva kmeta prepirlala, kdo bo plačal več davka. Pristopil je še tretji. Le-ta je začel na glas brati imena z oglasne deske. Prvi ga je večkrat prekinil, da je moral nekakšne številke ponoviti. Potem so se zedinili, da gredo pobarat v urad. Drugi pa je imel pomisleke, češ da pisarne pleskajo in belijo, in da zaradi tega ni uradnih ur.

Res! Pisarne občinskega ljudskega odbora bodo tokrat na novo pobeljene, zato sem težko našel občinskega predsednika tov. Ferčiča.

Beseda je dala besedo. Ni-sva imela dolgega pogovora, toda le-ta je bil več kot jednat. Zvedel sem zanimive reči. Predvsem to, da sveti zelo dobro delujejo. Da obravnavajo kopice najrazličnejših vprašanj. Zlasti dobro delujeta svet za gosposdarstvo in komunalne zadeve in svet za socialno skrbstvo.

Zanimali so me najbolj pe-reči problemi Radeč. Ti so že dolgo znani, je menil predsednik, ko mi je jel naštevati naj-

ja za štipendije dijakom in študentom. Število, ki jih občina štipendira, se je povzpelo na 90. To se pravi, da gre vsak mesec iz občinske blagajne približno 300.000 din. In če k temu prištejemo še dajatve, ki grejo za 27 zavarovancev v Domu onemoglih — saj znaša vsota za slehernega posameznika osem tisoč dinarjev — potem se lahko občani s tem samo ponašajo, kajti socialno delo, ki ga občina s tem opravlja, očitno kaže, da občinski odborniki skrbijo tudi za najbolj potrebne.

V pomenku z drugimi odborniki zveš nadalje da so radeška komunalna podjetja sedaj

Prpriprava materiala za izolitne plošče

Tržičče z okolico je dostojno pre-slovilo svoj krajevni praznik

21. april so si prebivalci Tržiča in okolice izbrali za svoj krajevni praznik, ki jih spominja na množičen odhod v partizane in na splošno ljudsko vstajo leta 1942 v tem okolišju. Letos so domačini že četrtič praznovali svoj partizanski praznik in ga še bolj kot v prejšnjih letih dostojno proslavili, saj je praznovanje trajalo tri dni in se spremenilo v pravo politično manifestacijo.

Priljubljeni odbor je poskrbel ob sodelovanju vseh množičnih organizacij in s pomočjo mladine iz šol Tržiča, Telč in Velikega Cirnika za pisan kulturni spored, poleg tega pa je letošnje praznovanje poživila patrolja, ki so jo organizirali preživeli borci.

Najprej so predvajali v Tržiču film »Na svoji zemlji«, ki je bil zadovoljivo obiskan. Istočasno se je na MFalkovcu, žarišču NOV v tem okolišju, formirala partizanska patrolja, ki je v zgodnjih jutranjih urah odinila preko partizanskih vasi in se oglašala pri partizanskih družinah ter jih obdarila tudi s skromnimi darili.

Na svoji poti se je patrolja ustavila na Telčah, kjer jo je

sprejela šolska mladina in ostali prebivalci. Pionirji iz Telč so priredili kratek kulturni program, patrolja pa je obdarila vse pionirje šole.

Pred spomenikom padlih borcev na Malkovcu je patroljo sprejela šolska mladina iz Tržiča in ostali domačini. Tu so priredili spominsko slovesnost in položili pred spomenik vence. Zvečer je bil na Malkovcu miting.

V soboto, 21. p. m., je bila žalna slovesnost pred spominsko ploščo padlim železničarjem v Tržiču. Zalne komemoracije so bile tudi v Plavcih, na mestu streljanja talcev in na Stražberku, kjer so patroljo posebno slovesno sprejeli domačini in šolska mladina Velikega Cirnika. V Stražberku je patrolja na treh mestih položila na skupna grobišča vence. Po končanem žalnih slovesnostih je bil krajsi miting, kjer so bili obdarjeni vsi šolarji in cicibani iz Velikega Cirnika in okoliških vasi.

Ob 6. ur zvečer je patrolja prispela v rudarski kraj Krmelj, kjer je bila žalna slovesnost pred spomenikom žrtvam — rudarjev ob sodelovanju

Podatki, ki govore za združitev V KZ Brestanica so premalo premislili

kmetijskih zadrug v občini Videm-Krško

V nekaterih občinah, ki so gospodarsko zaokrožene enote, so že izvedli združitev kmetijskih zadrug, da bi tako postale močne gospodarske organizacije, sposobne izvrševati naloge, ki jih kmetijske zadruge imajo. Tudi v občini Videm-Krško smo v tem pogledu storili korak naprej: na občnih zborih KZ Krško in KZ Leskovec so združniki sklenili, da se obe zadruzi združita.

Upati je, da bosta tudi ostali dve kmetijski zadruzi, t. j. KZ Videm in KZ Rakla sprejeli sklep o združitvi z novo kmetijsko zadruzo Videm-Krško.

Vse štiri kmetijske zadruge, ki so bile do sedaj na področju občine Videm-Krško, so imele pri izvrševanju svojih funkcij objektivne in subjektivne težave.

Po pogledu najprej število članstva. Vse štiri kmetijske zadruge so imele 11. aprila t. l. le 737 članov, kar je komaj 42% vseh kmetovalcev oz. 29 odst. popisnih gospodarstev, ki so bila za leta ob popisu živine v lanskem letu. Vse zadruge so imele le 445.000 din deležev in 7.265.000 din poroštva. Iz tega sledi, da kmetijske zadruge še ne zajemajo pretežnega števila kmetijskih pridelovalcev in da je v njih velika hiba, ki pa ima svoj vzrok. Tu bi lahko navedli, da je kmečki pridelovalec prepuščen sam sebi, da je kmetijska zadruza premalo storila, da bi pritegnila širši krog kmetijskih pridelovalcev. Slabo funkcioniranje pospeševalnih odsekov zadrug je del krivde, da kmečki pridelovalec ne vidi v kmetijski zadruzi tiste organizacije, ki bi mu pomagala k boljšemu kmetovanju. Tudi delo kmetijskih pospeševalnih odsekov nima pravega uspeha, ker so predsedniki in seveda tudi člani teh odsekov kmetovalci, ki imajo razumljivo z lastnim gospodarstvom obilo skrbi in dela in v odseku delajo le, kadar utegnejo. Tako lahko trdimo, da vsi odseki šepajo, razen živinorejskega.

Kmetijske zadruge nadalje ne posvečajo nobene pozornosti sušenju sadja, predelavi v pulpo, odkupu in predelavi mleka itd. Iz podatkov, ki jih bomo navedli, bo tudi razvidno, da kmetijske zadruge niso uspеле odkupiti viškov kmetijskih pridelkov in da je kmečki pridelovalec imel lansko leto zaradi tega veliko škodo. Pri vsem tem pa je treba seveda upoštevati, da kmetijske zadruge ne razpolagajo s skladišči, embalažo in denarnimi sredstvi za odkup pridelkov. Tudi prevозна sredstva so kmetijski za-

drugi potrebna, da bi tako čim hitreje spravila blago od pridelovalca v skladišče ali pa direktno na trg. Posebno vprašanje je seveda tudi kader, ki ga bo treba za posamezne veje dejavnosti KZ dobiti, če hočemo, da bo šlo delo izpod rok tako, kot to združniki želijo.

Dosedanja organizacija kmetijskih zadrug ni bila utrjena, odkup kmetijskih pridelkov pa ni zajel vseh presežkov, ki so bili na razpolago.

Ob taki organizacijski obliki kmetijske zadruge na območju občine Videm-Krško niso torej zajele odkupa nad 40 vagonov v vrednosti 3 in pol milijona dinarjev, živine 300.000 kg v vrednosti najmanj 33 milijonov dinarjev, ostalih pridelkov, kot so mleko (pribl. 1 milijon litrov) v vrednosti 15 milijonov in vina 1 milijon litrov v vrednosti najmanj 50 milijonov dinarjev.

Če primerjamo izračun narodnega dohodka v občini Videm-Krško, ugotovimo, da znaša vrednost presežka kmetijskih pridelkov 228.500.000 dinarjev, kmetijske zadruge pa so zajele v svojem odkupu le za 108 milijonov 72.000 din blaga. Tako je ostalo izven odkupa kmetijskih zadrug za 120 milijonov dinarjev kmetijskih pridelkov ali 52 odstotkov.

Mimo kmetijskih zadrug opravljajo odkup kmetijskih pridelkov tudi druga podjetja,

predvsem pa se opažajo na sejmih še vedno prekupčevalci, ki ponujajo višjo ceno, ali pa, da pridejo do blaga, povečajo težo živine, saj tako zaslužijo njihova podjetja pri izvozu živine z devizami in torej ne čutijo potrebe, da bi plačevali dejansko oz. dogovorjeno ceno. Nekdaj tako dragocen izvozni predmet, kot so jajca, odkupujejo danes prekupčevalke — jajčarice, ki prav tako plačujejo jajca draže, kakor to lahko plačuje zadruza. Potrebno bo, da združniki sami pazijo na prekupčevalce in omogočijo kmetijskim zadrugam odkup ne le slabšega blaga, ampak tudi kakovostnega, ki ga sicer ponujajo drugod.

Iz povedanega sledi, da je torej nujno združiti kmetijske zadruge v močnejše organizacijske enote, ki bodo ob povečanem številu članstva in večjem poroštvu zmožne opravljati predvsem kmetijsko-pospeševalno službo z lastnimi strokovnjaki, zajeti ves odkup kmetijskih pridelkov, kakor n. pr. poljske pridelke, živino, mleko, vino itd., obenem pa imele tudi svoje stranske obrate za predelavo sadja v brezalkoholne pijače, pulpe in sušilnice. Take zadruge bodo tudi sposobne organizirati odkup mleka na vsem področju in ga ali kot mleko postaviti na trg, ali pa ga predelati v mlečne proizvode.

Pri takem poslovanju ne bo problema pomnožiti število članstva in najti sredstev za investicije v kmetijstvu, ki so prav sedaj izredno potrebne.

V Spodnjem Posavju so nekatere kmetijske zadruge že imele občne zbere, druge se pa nanje vneto pripravljajo. Prav v tem času se največje ugotavlja pozitivne in negativne strani kmetijskih zadrug oziroma njihovih vodstev.

Zanimivo je, da kmetijske zadruge v Spodnjem Posavju le redkokdaj oddajo svoja zemljišča v zakup privatnikom. Tak primer imamo le v KZ Globoko, kjer so parcele zelo raztresene in je zadruza zaradi tega odstopila nekaj travnih površin zasebnikom. To pa delno opravičuje tudi okoliščina, da zadruza trenutno nima svoje živine in hlevov.

Pogostni pa so pojavi, da imajo kmetijske zadruge na tem področju v zakupu zemljo od zasebnikov, pri čemer pa se tu in tam dogajajo manjše in tudi večje nepravilnosti.

Naj navedemo primer KZ Bizeljsko, ki je vzela v zakup zemljo od zasebnika in se obvezala, da bo obnovila vinograd in ga obnovenega vrnila po petnajstih letih. Ali ni ta čas nekoliko prekratek?

Vse drugače pa delajo pri KZ Brestanica imajo vrtnarjijo, ki prav dobro uspeva. Zadnje čase pa so začeli urejevati tudi nasade v Anžah. Za te je vsekar potreben hlevski gnoj. Zato je bilo treba preskrbeti živino, za katero niso imeli dovolj krme. Zaradi tega so se v zadruzi odločili in najeli zemljo v zakup. Rečeno — storjeno v zadnjih letih so sklenili tri pogodbe z zasebniki in tako prišli do zaželene zemlje. To bi bilo v redu, če ne bi sklenili tako nepremišljenih pogodb.

Tovariš A. P. je dal KZ Brestanica 4 ha zemlje, za katero prejema najemnino v naravnih, in sicer krompir, pesa, seno, hlevski gnoj, slano itd. v skupni vrednosti — računano po minimalnih cenah — nad 80.000 din. To se pravi, da dobi lastnik zemlje za vsak hektar zemlje po 20.000 din najmnine, kar je vsaj dvakrat preveč.

Podobno pogodbo so sklenili tudi s tovarišem B. J., medtem ko ima A. Z. še boljše pogoje. V tej pogodbi je rečeno, da se ji mora za odškodnino dati 25% pridelka, ki zraste na najeti površini.

Na srečo ima KZ Brestanica dober vrt, ki mora kriti izgubo nastalo zaradi pretirane najmnine.

»Kdo neki je vtaknil nos v to zadevo? — se bodo spraševali prizadeti. Na to moramo odgovoriti, da smo pač pred občnimi zbori, da živimo v dobi, ko nadzorni odbori vestno upravljajo svoje delo in so prav zaradi tega ugotovili v KZ Brestanica, da sta te pogodbe sklenili z lastniki zemlje predsednik in upravnik zadruge brez sklepanja in privolitve upravnega odbora!

Nujno je, da se te nepravilne pogodbe takoj prekličejo, čeprav sodniško, da ne bodo člani zadruge prikrajšani in da ne bodo imeli občutka, in da se igrajo »grofe in tlačane«.

Da bi storjeno napako popravili, so se pred kratkim sešli z lastniki zemlje in še enkrat pretresli vso zadevo. Kajže, da se bodo pogodili za nižjo najemnino.

V KZ Dobova so izkazali v strojnem odseku izgubo. To pa ni nič čudnega, saj so bile traktorske storitve cenejše, kakor pa je pozneje pokazala kalkulacija. Vse kaže, da bodo morali v zadruzi v bodoče prej vse preračunati in šele nato določiti ceno, če žele delati brez izgube.

Na občnih zborih kmetijskih zadrug v Spodnjem Posavju ni bilo ugotovljeno, da bi šli z razdeljevanjem združnega imetja predaleč v širino, to pa

zato, ker je OZZ s svojimi komisijami in vplivom na sejah upravnih odborov in zborov kmetijskih zadrug prikazala, da je dobljenje sredstev, ki jih imajo kmetijske zadruge (sicer manj kot prejšnja leta), negospodarsko.

Vse to so na zborih z razumevanjem sprejeli in pravilno razdeljevali dobiček. Ti so šli v celoti v investicijski sklad in jih bodo zadruge predvsem uporabljale za nakup raznih kmetijskih strojev, za gradnjo oziroma adaptacijo skladišč in podobno.

IZLAKE

KMETIJSKO PREDAVANJE. — Na Izlakeh je kmetijska zadruza priredila 10. t. m. zanimivo predavanje o škodljivcih in boleznih kmetijskih rastlin ter o naših in sredstvih borbe proti njim.

Predaval je tov. Tone Bantan s Kmetijske postaje v Trbovljah in pokazal poslušalcem tudi nazorne, velike zidne barvne slike rastlinskih škodljivcev in boleznih v naravnih oziroma povečani velikosti.

Največ poudarka je bilo na boleznih in škodljivcih krompirja, ker je okoliščina IZlake eno izmed najvažnejših središč pridelovanja semenskega krompirja v našem okraju.

Predavanja in razgovora, ki je predavanju sledil, so se udeležili vsi pogodbeni in tudi nepogodbeni pridelovalci semenskega krompirja, razen njih pa številni kmečki ljudje, med njimi — kar je treba zlasti pohvaliti — tudi precej mlajših.

Prikazane barvne slike so se izkazale kot dober učni pripomoček in bi bilo želeli, da bi tovrstna predavanja priredili čimprej pri vseh kmetijskih zadrugah, predvsem pa tistih, kjer pridelujejo semenski krompir.

Z OBCNEGA ZBORA KMETIJSKE ZADRUGE V LOKI Za boljši in smotrnejši odkup

Nedavno je imela Kmetijska zadruza v Loki pri Zidanem mostu letni občni zbor. Zbora se je udeležilo precej združnikov, med gosti pa so bili tudi predstavniki OZZ in direktor Zadruse hranilnice iz Brežic.

Iz poročil upravnega odbora, zlasti iz poročila predsednika, ni bilo v celoti razvidno delo zadruge v minulemu letu. Predvsem pa so manjkali v poročilih tisti osnovni podatki, ki bi združnikom povedali, kako je zadruza opravila razna dela za razcvet svoje zadruge.

No, kasneje so v diskusiji združniki sami obravnavali vrsto pereh problemov in tako rekoč dopolnili poročila upravnega odbora. Poglejmo nekoliko najvažnejše probleme, ki jih bo moral novi upravni odbor že takoj skrajša reševati, kajti le tako bo zadruza izpolnila svoje naloge in obveznosti do združnikov in naše skupnosti.

Res: kmetijska zadruza v Loki ni številčno velika. Vsega skupaj je včlanjeno v zadruzi le približno 140 kmetov, čeprav jih je v bližnji in daljnji okolici znatno več. Upravni odbor med letom ni polagal kaj dosti pozornosti pridobivanju novih članov, ker je bil zavzet z drugim delom povedati pa je treba še, da zadruza vse doslej ni imela upravnika, in je vse delo ležalo na ramenih predsednika in peščice članov upravnega odbora. Lani se je zadruza v glavnem ukvarjala s pitališčem živine, odkupom lesa in trgovino. Pitališče se ni obneslo, ker prvič niso imeli za to potrebnih strokovnjakov, drugič, ker niti ni bilo postavljeno na prave osnove. Rezultat kratkega delovanja pitališča je bila občutna izguba, ki je precej razburkala združnike. Sicer pa je treba resnici na ljubo priznati, da za slabo poslovanje pitališča živine ne nosijo glavne krivde odborniki upravnega odbora v tolikni meri, kot ljubljanska »Agrotehnika«, ki je živino odkupovala in nekajkrat že odkupljeno živino odklonila.

Lesni odsek je bil najaktivnejši. To je jasno, saj je imel to nalogo, da je odkupoval les, oziroma hlodovino, in ga pošiljal pogodbenim naročnikom. Odsek je bil visoko rentabilen in je bilo v celotnem prometu precej dobička. Druga omejevalna vrednost odkupa v zadruzi niso imeli. Odkupili so le nekaj sadja in nekaj krompirja. Aktivna je bila še za

držna mesarija, trgovina v Loki in čevljarstva delavnica.

Ostali odseki lani niso razvili potrebne dejavnosti. Zategadelj pa so v zadruzi že sestavili podoben načrt delovanja zlasti sadjarskega, poljedelskega in živinorejskega odseka. Obilico dela bo imel zlasti sadjarski odsek, ki bo letos sprejmenil prvih 5 ha vinogradov v sadovnjake. Kmetovalci v okolici Loke so namreč spoznali, da bo smotrneje gojiti sadjarstvo, kot pa vinogradništvo, ki ne daje več toliko pridelka kot včasih. Sadjarski odsek pa je v tem času že oškropil vrsto sadovnjakov z novo škropilnico, ki jo je zadruza nedavno kupila.

Osnovno v loški zadruzi bo povečanje odkupa kmetijskih pridelkov. Za to so, oziroma bodo zaprosili za večji kredit v času odkupne sezone. Ne sme se ponoviti lanska napaka, da je precej pridelkov ostalo neodkupljenih. Res: odkup v tej zadruzi ne bo lahka naloga. Novi upravni odbor bo moral razviti vse sile, da bo uspel v pravem času odkupiti tiste pridelke, za katere je v industrijskih središčih največje povpraševanje. Morda sprva ne bo šlo vse tako, kot si želijo. Toda ko bodo združniki spoznali, da so njihova zadruza trudi predvsem izboljšati njihov položaj, ko bodo uvideli, da predstavlja odkup in pospeševanje kmetijstva eno najvažnejših nalog ne je te, namreč vseh naših zadrug, bo tudi to delo nemoteno steklo.

Zadruza je dobila novega upravnika. Le-ta bo skušal z novim upravnim odborom razviti tisto dejavnost, ki je v tej zadruzi najbolj potrebna. Jasno pa je, da sam upravnik, brez vztrajne pomoči vseh odbornikov upravnega odbora in tudi vseh združnikov ne bo mogel uspeti. Zategadelj bo torej naloga loške zadruge letos razviti tisto delo, ki bo zadruzi prineslo uspehe.

Morda bo v zadruzi bilo ustanoviti še nekatere druge odseke. Predvsem bi so morda obnesel združni hranilni odsek. Morda pa tudi drugi. Metletom se bo verjetno pokazalo, da je treba še bolj poprijeti in kje bolj zastaviti delo. Ena pa je jasno: če bodo združniki uresničili napotke svojega obnove zboru, bo obracun prihodka leto plodnejši. To pa si menda želijo vsi naši združniki. M. V.

Zanimiva kmetijsko-tehnična prireditve v Radečah

V stoletju tehnike se tudi v kmetijstvu uveljavljajo stroji vedno večjem obsegu. Zlasti pri nekaterih delih, kot n. pr. pri zaščiti kmetijskih rastlin, proti boleznim in škodljivcem so dobre strojne naprave sploh prvi pogoj za uspeh dela.

Tudi v našem okraju, ki je pretežno hribovit in zato ni mogoče uporabljati velikih strojev za obdelovanje polja, kupujejo kmetijske zadruge v prvi vrsti stroje za izvajanje rastlinske zaščite.

Zal pa kmetijske zadruge največkrat ne vedo, kakšne stroje naj si preskrbe, da bodo lahko delale z njimi v svojih razmerah. Strojev za zaščito rastlin je namreč cela vrsta in čeprav je vsak po svoje dober, je vendar za vsake razmere potrebna drugačna vrsta stroja.

V želji, da bi čim širšemu krogu združnikov prikazali razne vrste strojev za rastlinsko zaščito, ki jih je mogoče pri nas dobiti, in da bi jih seznanili s prednostmi, pa tudi pomanjkljivostmi posameznih strojev, zlasti pa da bi praktično preiskusili razne vrste teh strojev v različnih legah, je Okrajna združna zveza skupno s kmetijsko inspekcijo pri OLO Trbovlje in kmetijsko komisijo okrajnega odbora Ljudske tehnike priredila dne 6. t. m. zanimivo prireditve, ki je bila najbrž prva te vrste v Sloveniji.

Na ekonomiji VDP na Hotele so namreč izbrali po en stroj za rastlinsko zaščito od vseh vrst in tipov, kar jih uporabljajo pri naših kmetijskih zadrugah.

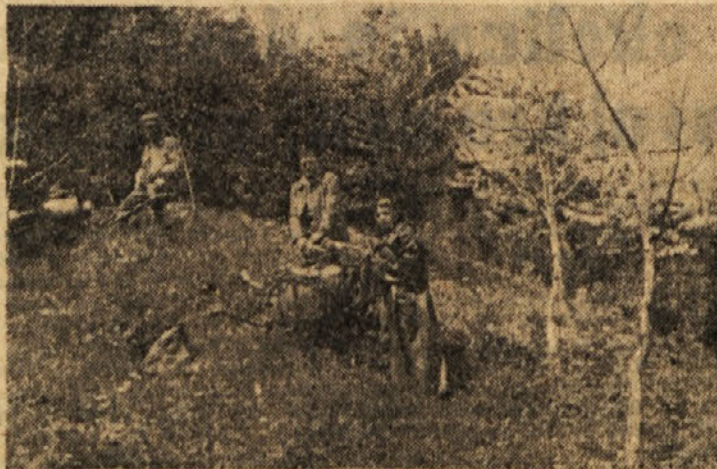
Številnim udeležencem — bilo jih je nad sto iz vseh KZ okraja — je tov. Tone Bantan s kmetijske postaje OZZ Trbovlje najprej v kratkem predavanju obrazložil, kakšne vrste strojev za zaščito rastlin so na razpolago, kakšne ružlike so

Zelo zanimiv je bil tudi pregled in javna razprava o prikladnosti oprem za člane zaščitnih ekip, ki so jih v raznih izvedbah prikazali in iz praktičnih izkušenj ocenili navzoči strojniki in drugi člani zaščitnih ekip raznih kmetijskih zadrug.

Prireditve so se udeležili številni kmetijski strokovnjaki iz domačega okraja, pa tudi od drugod, tako n. pr. od Kmetijskega inštituta Slovenije inž. Tone Marolt, šef oddelka za mehanizacijo, in inž. Vilko Masten, šef oddelka za rastlinsko zaščito, dalje več strokovnjakov z Inštituta za hmeljarstvo v Zalcu pod vodstvom inž. Milene Kačeve — od Glavnega odbora Ljudske tehnike v Ljubljani pa je bil navzoč tov. Stančič.

Pri prikazovanju strojev za zaščito rastlin je strokovnjak za lovljenje voluharjev s pastmi, tov. Vodenau iz Radeč prikazoval, kako je treba nastavljati voluharju pasti, tov. Slak pa je pokazal svoj način precepjanja sadnega drevja v soku.

Udeleženci prireditve so si pod vodstvom upravnika inž. Lenardiča ogledali tudi hleve in nasade tega vzornega posestva.

Motorne škropilnice preizkušajo tudi na strmini

med njimi glede sestave in načina delovanja, za kakšne namene jih razen za zaščito rastlin še lahko uporabljamo in kakšna sredstva uporabljamo in pri raznih vrstah strojev za rastlinsko zaščito.

Zatem je sledilo prikazovanje posameznih vrst motornih škropilnikov in prašilnikov v delu, in sicer najprej pri škropiljenju sadnega drevja, nato pri škropiljenju njiv in pri škropiljenju sadnega drevja v bregovitem svetu. Predvajano je bilo nadalje gnojenje sadnega drevja z motornim škropilnikom in vbrizgalno palico (injektorjem).

Zlasti veliko zanimanje so pokazali pri prireditvi in ogledu posestva mladi kmečki fantje, ki so organizirani v aktivih mladih združnikov pri kmetijskih zadrugah. KZ Brežice jih je pripeljala poln avtobus. V velikem številu so se prireditve udeležili tudi člani mladinskega združnega aktiva iz KZ Sentjanž.

Prireditve je dobro uspela in naj bi se čimprej organizirale podobne prireditve tudi za preizkus drugih vrst kmetijskih strojev, zlasti plugov. T. B.

Aktiv mladih združnikov in KZ

Razveseljivo je, da imamo v našem okraju vedno več aktivov mladih združnikov. Natančnejši podatki nas pouče, da se je 27 odstotkov kmetijskih zadrug lotilo formiranja teh aktivov. Pripomniti pa je treba, da se navedeni odstotek nanaša samo na kmetijske zadruge bivšega krškega okraja. Gospodarske razmere in stanje kmetijskega združništva v področju bivšega trboveljskega okraja nam govore, da so tudi v tem območju možnosti za sponanje mladinskih združniških aktivov.

Nesmiselno pa bi bilo siliti k ustanavljanju aktivov pri vseh zadrugah ali pa, da morda v smislu tekmovanja ustanovljamo aktivne. Nedvomno je, da se bodo v vseh kmetijskih zadrugah začeli snovati aktivni mladincev prej ali slej, vendar je to vprašanje časa. Potrebno je namreč, da pred ustanovitvijo aktivna pretihotamo gospodarski položaj in naravne pogoje. Važno je tudi vprašanje subjektivnega činitelja, ki pa še ni povsod dosegel zaželene višine. Kolikor nam dani pogoji ne dovoljujejo trenutne ustanovitve, je predhodno postaviti kmetijske zadruge na zdrave temelje. Potem bo tudi ta aktiv uspešen.

Skrb za vsestranski napredek pošolske kmečke mladine pa ni le naloga zadrug, ampak nas vseh. Mnogo je bilo že govora o potrebi dopolnilnega pošolskega izobraževanja, ki pride v poštev za mladino iz različnih gospodarskih področij. Če se mladina ostalih poklicev izobražuje v klubih proizvajalcev in v drugih oblikah je nujno, da ima tudi kmečka mladina

organizacijo, ki bo ustrezala njeni življenjski usmerjenosti. Vsekakor je umestna kritika na račun tistih upravnih odborov KZ, kjer so dani pogoji za aktiv, pa kljub temu ne pripomorejo k njegovi ustanovitvi. Neupravičena je bojazen, da bi mladina vnašala nered v delo upravnih odborov, saj so dokazili o resnosti njenega dela številni. Zanimivo je, da tiste KZ, ki so v svojem poslovanju vzorne, z največjim razumevanjem uvajajo mladino v delo. Ze danes se kaže potreba po pomladitvi odborov KZ, pa ne morda zato, da bi starejše enostavno zamenjali, ampak zaradi tega, da bi mladina imela priložnost se priučiti in v delo vpeljati.

Aktiv mladih združnikov je strokovna gospodarska organizacija, postavljena v okrilje KZ, ker ima v svoji stanovski organizaciji možnosti za uspešen razvoj. Ni bojazni, da bi aktiv dušil delo osnovne organizacije LMS, ker ima ta še polno drugih nalog, ki jih lahko uredi preko aktivna.

Naloga aktivna je, da s svojim akcijskim ali pa stalnim programom povsod, kjer so za to dani pogoji, razvija združno dejavnost. Potrebno je, da mladina vse svoje pridobljeno teoretično znanje v tečajih in v nadaljevalnih šolah praktično uresničuje s posegi za dvig proizvodnje. Aktiv prireja predavanja in ekskurzije ter išče napredne oblike dela. Teh nalog je mnogo. Izvirati pa morajo iz danih pogojev in potreb, toda v smislu splošnih družbenih smotrov.

Strokovnjaki OZZ in drugih ustanov so že pokazali pripravljeno za sodelovanje in nudili strokovno pomoč, potrebno pa je, da tudi naše politične organizacije prispevajo svoj delež. Bo-

SIROMPOZASAVJU

Oj to lectovno srce! v Artiĉah

V Artiĉah bodo zgradili vodovod

Kdor pozna Artiĉe pri Breĉih, ve, da je bila v tem kraju velik problem dobra, zadostna in zdrava pitna voda. V vasi je sicer nekaj kapnic, ki pa ne zadovoljajo potrebam, še manj pa higienskimi. Zato je tukaj že pred vojno moĉno razsajal tifus, ki je terjal številne smrtne ųrtve. Tudi ųolska mladina je bila stalno ogroĉena po raznih boleznih.

Zato so vaųani že pred vojno s pomoĉjo Higienskega zavoda v Ljubljani zgradili moderen vodnjak, globok 44 metrov, iz katerega so ųrpali vodo z elektriĉnim motorjem. Med vojno pa je nemųski okupator uniĉil elektriĉne naprave pri vodnjaku, ki je bil vrtn. Zopet so stali vaųani ob vrtni izseljenstva pred vpraųanjem, kako priti do zdrave pitne vode. Na mnogih vaųkih sestankih so postavljali vpraųanje obnove vodnjaka, kar so z denarno pomoĉjo bivųega krųkega okraja tudi storili.

Ker pa je ta vodnjak mnogo premajhen za potrebe celotne vasi, ima ųiroko podroĉje, in si prj vodnjaku ljudje kar podajajo zajemaĉ iz roke v roko, zlasti ųe v poletnih mesecih, so ljudje zaĉeli misliti na vodovod z rezervoarjem in hidranti, da vsej vasi zagotovijo ųivljenjsko potrebno vodo. Na to misel jih je napotilo tudi to, da je bilo v vasi ųe nekaj poųarov, gasilska druųtva so pa lahko le gledala, kako ogenj uniĉuje poslopja, ker pred izgradnjo vodnjaka ni bilo vode za gaųenje, sedaj pa, ko je vodnjak, gasilci spet ne morejo do vode, ker nobena gasilska motorka ne more ųrpati vode iz 40 metrov globokega vodnjaka.

Sprĉo razumevanja OLO Trbovlja in Higienskega zavoda v Ljubljani so sedaj dani vsi pogoji, da bodo priųli do zdrave pitne vode vsi vaųani, s hidranti bo pa omogoĉena takojųnja in pravoĉasna pomoĉ v primeru poųara. Vaųani kaųejo za vodovod razumljivo mnogo zanimanja, ker se dobro zavedajo, kaj pomeni zanje dobra pitna voda, s katero bo moĉe izdatni meri zavarovati ljudsko zdravje. Ker vaųani sami ne bodo zmogli vseh stroųkov, nujno apelirajo na okrajni in obĉinski ljudski odbor, da tudi ljudska oblast s primernimi sredstvi in krediti pripomore vaųanom in ųolski deci k izgradnji nujno potrebnega vodovoda.

Zaĉelno je, da se je nedavne pouĉnega predavanja s filmi o prepreĉevanju nesreĉ pri ųivni udeleųilo tako malo ljudi. Predavanje je priredil drųavni zavarovalni zavod, Zaradi majhne udeleųbe so prikazali ųe filme, kjer je vsakdo lahko preĉel pridobil.

Zaĉelno je, da se prihodnjiĉ, kadar bo ųe kakųno podobno predavanje, prireditve ljudje v veĉjem ųtevilu udeleųe, saj vse kar ųlovek pridobi na predavanjih, koristi vsakemu posamezniku in tudi celotni druųbi.

R-0 G. M.

Izlake

PREDAVANJE ZA VSE. — Cudno je, da se je nedavne pouĉnega predavanja s filmi o prepreĉevanju nesreĉ pri ųivni udeleųilo tako malo ljudi. Predavanje je priredil drųavni zavarovalni zavod, Zaradi majhne udeleųbe so prikazali ųe filme, kjer je vsakdo lahko preĉel pridobil.

Zaĉelno je, da se prihodnjiĉ, kadar bo ųe kakųno podobno predavanje, prireditve ljudje v veĉjem ųtevilu udeleųe, saj vse kar ųlovek pridobi na predavanjih, koristi vsakemu posamezniku in tudi celotni druųbi.

R-0 G. M.

Lep zgled poųrtvovalnosti

Pred dnevi so se brez nadzorstva igrali mali otroci pri mostu v Dolenji vasi v Zagorju. Ob tem mostu je ųez potok Medijo in debelem tramovju poloųen vodovod, ki je zgoraj pokrit s 40 cm ųiroko in malo nagnjeno ploĉevinasto streho. Ker je dohod na to streho tudi prost, je za otroke mikavno dirkaliųe. Tudi tistega dne so otroci, kot po navadi, tekali po gladki ploĉevini. Pri tem tekalnju je ųtiri in pol leta stari Mojĉici Kriųajevi spodsnilo in je ųtrbunknila v narasli in de-roĉi potok.

tem svojim hitrim in odloĉnim dejanjem je tov. Rupnik reųil otroka zanesljivo smrti.

Tov. Franc Rupnik je ųlan nogometnega moųtva SD »Proletarca« v Zagorju. Starųi reųenega otroka so pogumnemu mladincu razumljivo zelo hvaleųni za njegovo dejanje.

Ostali otroci so se tedaj kriĉe razkopirili. Po nakljuĉju je nesreĉni dogodek s sosednjega dvoriųa opazil tov. Geĉ in stekel ob potoku, da bi reųil deklico. Toda prehitel ga je tov. Franc Rupnik, ki je kar obleĉen skoĉil v globoko vodo in prestregel potapljajoĉe se dekletce, ga pogneil iz vode in nezavestnega izroĉil starųem. S

Ta primer nam spet kaųe, da se starųi pogosto ųe vedno premalo zanimajo, kje se njihovi otroci igrajo oziroma kaj delajo, na drugi strani nas pa spet opominja na potrebo izgradnje otroųkega igriųa, kjer bi se otroci pod nadzorstvom kakųnega starejųega ųloveka lahko po mili volji igrali in zabavali. Res je, da otroke ne moremo ves dan drųati zaprte doma, prav tako je tudi res, da starųi ųesto ne utegnejo vsak trenutek nadzirati gibanje otroka. Vse to pa nas opominja na potrebo izgradnje otroųkega igriųa pod nadzorstvom.

Videm-Krųsko

Obĉinski sindikalni svet Videm-Krųsko je priredil 6-dnevni seminar za ųlane delavskih svetov in upravnih odborov za podjetja, kot n. pr. Celuloza, Elektro, tovarna ųokolade in kovinarska zadruga.

Seminar je trajal od 14. do 19. t. m. Obiskovalo ga je 60 ųlanov delavskega upravljanja. To je prvi tovrųni seminar, v naĉrtu pa sta ųe dva za ųlane delavskega samoupravljanja trgovskih in usluųnostnih podjetij in obrtniųka podjetja.

Namen teh seminarjev je nuditi izvoljenim ųlanom delavskih svetov in upravnih odborov najnujnejųe znanje, da bodo lahko samostojno ocenjevali posamezne dogodke v kolektivu in nato ukrepali v njegovo korist in korist skupnosti.

Prejųnji petek je priredil Radio Beograd v Videm-Krųskem veĉer narodnih pesmi in humorja.

Program je bil prav dobro pripravljen in kvaliteten, kar so prisotni potrdili z ųivahnim aplavzom.

Pred nedavnim je postaja LM Videm-Krųsko izųledila tatu, ki je ukradel kar tri kolesa. To je bil Frano Lekųe, delavec pri Tovarni celuloze in roto papirja v

Vidmu-Krųskem, doma z Apnenika pri Raki.

Lekųe je ukradel eno kolo leta 1954, dve kolesi pa lansko leto. Sedeų enega izmed ukradenih koles je prodal in nakljuĉje je hotelo, da je sedeų spoznal bivųi lastnik kolesa.

Toda ta moų pa se ni zadovoljil samo s krajo koles. Sel je ųe dalje. Vinogradniku Stamflu z Goleka je ukradel iz vinograda 600 m aluminijaste ųice, ko se je iz tovarne vraĉal domov. Za vsa ta kazniva dejanja se bo zagovarjal pred sodiųem.

Trbovlje

Uspel gospodinjųki teĉaj

V okviru MT je ųenska komisija priredila tudi v Trbovljah kuharski in ųivilųski teĉaj za zaĉetnice. Tako so v Trbovljah pred nedavnim zakljuĉili kuharski teĉaj, ki ga je obiskovalo 32 teĉajnic. Ob zakljuĉku so ųe priredile kuharsko razstavo z bogatim sreĉolovom.

Razstava je prikazala zdravo, pravilno prehrano naųih druųin, istoĉasno pa je poudarjala tudi pogubnost alkoholizma. Razstava je prikazovala nadejalni pralni stroj, proizvod mladega podjetja »Elektro-Standard« v Trbovljah. Ta stroj je razumljivo vzbujal veliko zanimanje med vsemi obiskovalci razstave. Prav tako je bil tamkaj razstavljen »Ekonom« — lonĉec in pekaĉ. Istoĉasno je razstava prikazovala, kako se pripravlj miza za zajtrk, kosilo in veĉerjo.

Razstavo si je ogledalo preĉejųnje ųtevilu domaĉinov, zlasti pa gospodinj.

Zakljuĉnega veĉera teĉaja se je udeleųil kot zastopnik mestnega LO Trbovlje tov. Slavko Borųtnar, ki je teĉajnice v imenu obĉine pozdravil. V svojem nagovoru je tov. Borųtnar poudaril, kakųen namen imajo ti teĉaji. Najti moramo stalno obliko takih teĉajev, saj se bodo v njih naųa dekleta in mlade gospodinje mnogo nauĉile, kar bodo s pridom uporabljale doma.

V imenu okrajnega centra za pospeųevanje naprednega gospodinjstva je pozdravila vse navzoĉe tov. Kristina Kranjc, ki se je na sploųno pohvalno izrazila.

ĆATEų

Proslava 1. maja. Tudi na Ćateųu so slovesno praznovali prvi maj. Na veĉer pred praznikom so mladinci kljub slabemu vremenu nanosili draųja in pripravili kres. Ob 8. uri zveĉer je kres zagorel z velikim plamenom. Mladinci in mladinke so ob kresu prepevali razne pesmi in vzklikali razna gesla. Tudi bakljaĉa je bila v naĉrtu, pa je morala zaradi slabega vremena odpasti. — Mladinski aktiv se tov. Verbotnu iskreno zahvaljuje za njegovo predavanje.

Tudi letos se v Zagorju obeta kulturni festival

Dosedanji zagorski kulturni festival v Zagorju so dobro uspeli. Zagorjani so radi prihajali na vsakoveĉerne prireditve

in se seznanjali z delom svojih kulturnih in drugih skupin.

Potemtakem ni ĉudno, da obĉinski odbor SZDL tudi letos resno razmiųlja o festivalu. V ponedeljek jutraj so se ųebli predstavniki politiĉnih, moųiĉnih organizacij in druųtev ter zastopniki zagorskih podjetij in se zedinili, naj bi bil letoųnji festival prikaz celovite dejavnosti Zagorja, ųe pravi, da bi letos prviĉ sodelovali na festivalnih prireditvah tudi prebivalci novo prikljuĉenih vasi k zagorski obĉini.

Izbrali so tudi ųe pripravljalni odbor in predvideno doleĉili, naj bi festival trajal devet dni, in sicer od 29. junija do 6. julija.

O nadaljnjih pripravah bomo v naųem ĉasniku ųe poroĉali.

Tekmovanje modelarjev v Zagorju

V okviru Tedna Ljudske tehnike je bilo v nedeljo v Zagorju tekmovalje vezanih modelov. Nastopili so ųlani letalskih druųtev iz Kranja, Ljubljane, Litiĉe, Trbovelj in Zagorja.

Zmagal je Rudi Gųtz iz Kranja, ik je z modelom dosegel hitrost 110 km na uro.

Tekmovalje je zelo oviralo vetrovno vreme.

Gostovanje videmskega pevskega okteta »Kremen« v Trbovljah

„NOCOJ JE BIL LEP VEĆER...“

Pod tem naslovom je prviĉ obiskal Trbovlje videmski pevski oktet »Kremen«, ki deluje v okviru »Svobode« v Vidmu-Krųskem. Geslo je bilo prav sreĉeno izbrano, ker je bil res lep veĉer, le ųkoda, da je ta lep veĉer doųivela le skromna skupina poslušalcev. Tako piĉle udeleųbe na koncertu ųe dolgo ne pomnimo. Ćlovek bi mislil in priĉakoval, da bodo Trboveljĉani spet enkrat dokazali svojo vrnemo za pevske prireditve.

Pod tem naslovom je prviĉ obiskal Trbovlje videmski pevski oktet »Kremen«, ki deluje v okviru »Svobode« v Vidmu-Krųskem. Geslo je bilo prav sreĉeno izbrano, ker je bil res lep veĉer, le ųkoda, da je ta lep veĉer doųivela le skromna skupina poslušalcev. Tako piĉle udeleųbe na koncertu ųe dolgo ne pomnimo. Ćlovek bi mislil in priĉakoval, da bodo Trboveljĉani spet enkrat dokazali svojo vrnemo za pevske prireditve.

Zopet nov pevski zbor

Kar radovedni smo bili, kako se bo odrezala »Svoboda-Zasavje« v Trbovljah s svojim ųele pred pol leta ustanovljenim moųkim in ųenskim pevskim zborom. Radovedni in

ra pokazala uspeh, h kateremu moremo le iskreno ĉestitati! Imponiral nam je strunen nastop moųkega in ljubka nepriųiljenost ųenskega pevskega zbora. Ćista intonacija, lepa di-

Novi ųenski pevski zbor »Svobode-Zasavje«

prijetno iznenadeni. Da je pevovalja tov. prof. Albin Weingerl za prvi nastop izbral le laųje skladbe, je popolnoma razumljivo. Po komaj polletnem delu zbor kajpada ųe ne more biti zaĉelno enoten in uglaųen in vendar sta oba pevska zbo-

namika in ponekod ųe kar dovrųeni pianissimo — to so priznanja vredne vrline obeh zasavskih pevskih zborov.

Pevcem in pevkam, zlasti pa pevovodji ųe enkrat ĉestitamo in ųelimo — lepega naprej!

Kakor druga leta, tako je bilo tudi letos v Posavju preĉej razgibano kulturnoprosvetno delo. V teh mesecih so uprizorili vrsto gledaliųkih del, pripravili lepe koncerte ter drugo. In to ne samo v veĉjih krajih, ampak tudi v mnogih vaseh! Ena temed takih so tudi Artiĉe.

V Artiĉah imajo ųe nekaj let kulturnoumetniųko druųtvo »Oton Županĉiĉ«, ki pripravi vaųanom vsako leto kakųno prijetno preseneĉenje. Letos je bilo to, uprizoritev operete Janka Gregorca »Oj, to lectovno srce«.

Mnogo truda je moral vloųiti reųiser Rado Dernaĉ v svoje delo, da je uspel pripraviti uprizoritev tako, kot se spodobi. Nemalo zaslug pa imajo pri tem seveda tudi igralci, kmeĉki fantje in dekleta, izmed katerih so nekateri tokrat prviĉ nastopili.

Delo je mnoge ljudi iz Artiĉ in okolice zelo navduųilo. Igralci so se z njim trikrat predstavili v domaĉem kraju, gostovali pa so tudi v »Prosvetnem domu« v Breĉicah, kjer so jih gledalci zelo lepo sprejeli in jih ob koncu nagradili z dolgo-trajnim ploskanjem. Pri tej igri sodeluje tudi orkester »Druųtva uĉiteljev in profesorjev« iz Breĉic.

Kulturno druųtvo iz Artiĉ se nam je tokrat predstavilo kot solidna igralska druųina in lahko zatorej v bodoĉe priĉakujemo od njega ųe veĉ.

Konjųĉice

POĆASTITEV DELAVSKEGA PRAZNIKA. — V poĉastitev 1. maja, praznika dela, je mladina iz Konjųĉice uprizorila v svojem Domu kulture veseloigrano »Zadrega nad zadrego«. Vsi, ki so si igro ogledali, so bili z njo zadovoljni. Po igri je bilo ljudsko rajanje.

Na veĉer pred praznikom pa so se mladinci in mladinke zbrali na hribu nad vasjo, kjer so priųigli prvomajski kres. Petje in vriskanje veselo razpoloųene mladine se je razlegalo nad vasjo.

POZDRAV POMLADI.

Otroci iz osnovnih ųol Polųnika, Mamolja in Konjųĉice so dne 6. t. m. praznovali na Veliki nji pri Mamolju Pozdrav pomladi z igrami in krosom. V igri »Med dvema ognjema« so obe ųoli Polųnik in Mamolj premagali osnovnoųolci iz Konjųĉice, pa tudi v krosu so se izkazali.

gostje polno dvorano, ųe bi se udeleųila prireditve le veĉina ųlanov trboveljskih pevskih druųin, ne glede na ostalo prebivalstvo.

To pa bi gostje tudi zasluųili. V obųirnem programu so nam zapeli vrsto narodnih in umetniųkih pesmi, ki jih danes ųe redko slišimo in ki ųe vedno ugajajo naųim uųesom. Res ni bil program pevske zahteven, podan pa je bil lepo.

Oktet, ali bolje nonet, je umerjeno vodil njegov pevovalja Strmcnik. Veĉ pesmi je bilo poslušalcem tako všeĉ, da so jih morali pevci ponoviti.

SEVNICA

FOUĆNA PREDAVANJA. — Obĉinski odbor RK je v Tednu Rdeĉega kriųa priredil pouĉno-zdravstvena predavanja v Sentjanųu, Krmelju in Trųiųĉu. Predavanje, ki ga je imela v teh krajih medicinska sestra Stojsova, je bilo spremljano s filmi. Obisk je bil zadovoljiv in si ljudje ųele ųe veĉ takih predavanj.

FILM O PROMETNIH NEZGODAH. — Tajniųtvo za notranje zadeve pri OLO Trbovlje je pred dnevi predvajalo pouĉen film o prometnih nezgodah in ųportne novice. Film je bil na sporedu ųtirikrat in sicer za osnovnoųolsko, gimnazijsko in obrtno mladino ter za odrasle. Film je nazorno prikazoval, kaj vse se lahko zgodi na cesti pri neprevidnosti peųcev in vozaĉev. Dobro bi bilo, da bi ta film videl vsak vozaĉ, saj je v njem dobro prikazano, kaj se lahko zgodi, ųe voznik in spremljevalci tovornega avtomobila med voųenjem obĳakujejo gostilne.

Spet velika nesreĉa z granato

Lahkomiselnost brez primere

V Crnem potoku med ųeleznikima postajama Breg in Sevnica je bil med vojno bombardiran nemųski municijski vlak. Od takrat leųijo tam ųe velike moųzine raznovrstnih bomb in granat. Delno je bilo to po vojni popravljen in pokrito z zemljo. To grobiųĉe raznovrstne municije so v zadnjih letih kaj radi obiskovali razni nabiralci starega ųeleza. Ko so pobrali, kar je leųalo ųe na vrhu, so zaĉeli izkopavati zasute granate. Neųteto kilogramov starega ųeleza in zlasti medenine so na ta naĉin zbrali in prodali »Odpadu«. Nihĉe pa ni pomislili, da je ta posel zelo nevaren. Ljudje so ųiveli v veri, da je eksploziv po tolikih letih uniĉen. Posebno v zadnjem ĉasu so zglede starejųih sledili tudi otroci. Izkopavali so granate, jih razdirali in premetavali, kakor da bi imeli opraviti z igraĉkami.

Dolgo je ųlo brez nesreĉe, pred dnevi pa so ųtirje fantje plaĉali za vso lahkomiselnost starejųih, ki so jih s svojim zgledom k temu delu pripravili.

Ob prvomajskih praznikih so se odpravili 12-letni Tomaų Kocjan, 9-letni Toni Lipovųek iz Loke ter 11-letni Marijan Mervĉ in Stanko Trbovc iz Brega na to grobiųĉe. Imeli so potrebno orodje s seboj in so pod »strokovnim vodstvom« omenjenih zadnjih dveh, ki sta bila ųe veĉkrat pri tem poslu, odkopavali granate. Na enkrat je moĉna eksplozija pretresla ozraĉje. Toni in Marijan sta bila na mestu mrtva, ostala dva pa so ranjena odpeljali v bolniųnico. Sestra najmlajųega, Tonija, ki ga je pogreųila doma in odųla ponj, je priųila le nekaj minut prepozno...

RADEĆE

Obĉni zbor KZ Radeĉe je bil dobro obiskan

Udeleųba je bila izredno ųtevilna, tako da so ųlani do kraja napolnili dvorano hotela »Jadrane«. Obĉnega zbora sta se udeleųila tudi predsednik OZZ tov. Zupanĉiĉ in predsednik obĉine tov. Miler.

Pred obĉnim zborom je imel tov. Tone Bantan kratko predavanje o boleznih in ųkodljivih kmetijskih rastlin in hkrati obrazil velike barvne slike o rastlinskih ųkodljivcih in boleznih. Nato je bil predvajan ųe film o pridelovanju krompirja na kinoprojektorju, ki je last KZ Radeĉe kakor tudi spredaj navedene slike.

Iz poroĉil upravnega odbora zadruga je razvideti, da je KZ Radeĉe lansko leto odloĉno stopila na pot pospeųevanja kmetijstva; priredila je vrsto predavanj in teĉajev, veliko kmetijsko razstavo, pospeųevala semenoųojstvo in oskrbovala veliki selektor za ųito, vzdrųevala lastno drevesnico, uvajala selekcijo in molzno kontrolo, skrbelo za plemenjake, izvajala poskuse, ųirilila uporabo umetniųnih gnojil, organizirala odkup pridelkov itd.

Tudi gromtni uspeh zadruga je bil v preteklem letnem letu zadovoljiv.

Prepozno je sedaj tarnati. Dva mrtva in dva pohabljeni otroka naj bo resen opomin vsem. Odgovornost za to hudo nesreĉo pa naj pade na tiste, ki so za to poĉetje vedeli in ga dopuųali. Otroci sami niso vsega krivi!

DPD »SVOBODA« V TRBOVLJAH II

bo priredilo v ĉetrtek, 24. maja, ob 7. uri zveĉer v Domu »Svobode« v Trbovljah II.

IV. PROSVETNI VEĆER

v poĉastitev rojstnega dne marųala Tita in 80-letnice rojųiva Ivana Cankarja z bogatim sporedom.

Nastopili bodo: pevski zbor »Svobode II« in godba na pihala s pesmijo o Titu, nadalje bo na sporedu govor o Titu in Ivanu Cankarju. Prav tako bodo nastopili cibicani Glasbene ųole z orkestrom pod vodstvom prof. Albina Weingerla. Na sporedu so nadalje recitacije o Titu in Cankarju, ųenski nonet trboveljske gimnazije in mladinska godba »Svobode II«.

Vstopnica za prosvetni veĉer je obĉajna. VABLJENI!

Vikiju Palčniku v spomin

V Hrastniku brsti pozna pomlad. Vsa dolina je odeta v cvetje, v zemlji klije nova rast, novo življenje. Prav na večer pred to čudovito pomladjo, ki si jo tako ljubilo, je nenadoma preminilo Tvoje polno življenje...

Teško nam je, kadar smrt iztrga iz kroga družine, sorodnikov, prijateljev in znancev človeka, ki smo ga ljubili. Dvakrat huje pa nam je, kadar pokosi cvet, kadar premine mlado, polno življenje. Dragi Viko, Tvoji prijatelji in znanci ne moremo verjeti, da je Tvoje življenje ugasnilo, da ne bomo več slišali Tvojega prešernega smeja, ki nam je tolikokrat pregled žalosti in tesnobe. Ko hodimo po dolini, se nam zdi, da Te bomo zdaj zdaj srečali in da nas boš sprejel z rasposajenim smehom. Kudarji pristuškujejo korakom, zdi se jim, da boš prišel po rovu nasmejan, zavzet za delo, da si odšel le za nekaj časa in da se boš za gotovo vrnil.

Pred očmi nam stopajo podobe iz Tvoje mladosti. Vidimo Te kot vihravega šolarja, kot fanta, ki s torbo na rami hiti preko hriba v meščansko šolo. Vojna je zavrla Tvoje hrepenenje po znanju, onemogočila je Tvoje šolanje. Začel si delati pri rudniku, kjer je delal tudi Tvoj oče. Toda želja po znanju Te je učitrgala iz naše srede. Sel si se učiti za klerjarja. Nisi pa opraviš izpita, klic po svobodi, sovraštvo do Nemcev in hrepenenje po novem, lepšem svetu je bilo v Tebi tako močno, da si šestnajstleten odšel v partizane. Nekateri so v teh letih še otroci, Ti pa si bil vojak, mirtaljevec, desetar, mož. Vodil si v borbah VDV brigade svoje borce in jih vzpodbujal s svojo hrabrostjo. V tisti težki zimi, ki je marsikateroga odraslega moča zlomila, si kljuboval vsemu in prišel z zmagovalci, s partizani v svoj rojstni kraj in ga osvobodil. Nemci so bili še v dolini, niso še položili orožja, ko si že hodil po rudniškem naselju in oznanjal skorajšnje svobodo.

Po vojni si dokončaval svoje učenje, vodil škojevski aktiv mladine in pomagal uredničevati vse naloge hrastniške mladine, ki so bile takrat obsežne. Na progih Brčko-Banovići si nas razveseljeval s svojo harmoniko, tekmoval si, da je brigada postala udarna. Zelja, hrepenenje po znanju Te je zapeljalo v Ljubljano, kjer si dokončal delovodsko šolo in se potem

zaposlil pri rudniku. Vstopil si v Zvezo komunistov in bil ves čas eden izmed njenih najbolj predanih, najbolj delavnih članov. Bil si sekretar organizacije, član delavskega sveta, odbornik okrajnega odbora za socialno zavarovanje, član upravnega odbora »Svobode« in vodja gledališke družine.

Spomnimo se Tvojih številnih odrskih upodobitev, ki si jim vdahnil svojski humor, sproščenost, prisrčnost in neposrednost. Oa skromnih vlog v Raztargancih in v Trški gori si ravel v vse pomembnejšega igralca. Lubin v Georgu Dandinu, Korskarije v Zenitvi, Zivo Cvijevič v Dr in Pometa v Dundu Maroju, iz manjših naslovnih vlog — to je bila Tvoja organska rast. Poskušal si režirati, a Ti je smrt preragala delo. V temnem hrastniškem rovu si odigral svojo zadnjo vlogo, v zelo dramatično okolnostih, ki jih ne bomo nikoli do kraja razumeli, si padel kakor podsekan hrast. Preminilo je v cvetju dragoceno življenje.

Za ljudi, ki živijo polno življenje, ki se razdajajo drugim, nastane vrzel. Nihče jih ne more nadomestiti, nihče nima njihovih umskih, moralnih in karakternih značilnosti in jih zato toliko teže pogrešamo. Tudi Tebe, dragi Viktor, bomo skozi vse življenje pogrešali. Bil si delček, pomemben delček velike celote, zavestni član skupnosti, ki je zrastle iz takih ljudi, kot si bil Ti, iz poštenih in hrabrih, ogorčenih nad krivičnostjo, iz ljudi, ki hrepenijo po lepšem in boljšem in se zato tudi zavestno borijo. Bil si zavestni, predan bорец.

Počivaš v svobodni slovenski zemlji. Pod Tvojim grobom rajejejo rudarji, ki iščejo črno zlato in ga vozijo na dan. Pristuhni odmevu min, vrtalnih kladiv, žvenku krampov in lopat, pristuhni pogovoru svojih tovarišev rudarjev. Marsikdaj boš slišal, kako govorijo o Tebi, dobremu nadzorniku, ki je bil vedno nasmejan, ki je imel za vsakogar toplotno, razumevalno besedo, slišal boš, kako se spominjajo mladega Viktorja, partizana in igralca, ki jim je nudil toliko lepega, enkratnega. Pristuhni in slišal boš, da pogosto govorijo o Tebi, da ni pozabljen in da Te ne bomo pozabili, dokler ne bo preminil zadnji od nas, ki smo Te poznali in ljubili.

Bil si dober, čudovit človek. -nc-

Ali je v Trbovljah ekonomska srednja šola potrebna?

Milan Kožuh:

Novi gospodarski sistem, pod katerim mislimo in tako tudi razumemo določene odnose v procesu proizvodnje in razdeljevanja, je neločljivo povezan z odredno družbeno izgradnjo, v kateri je in bo zavest in aktivnost množic, njeno vsestransko delovanje na področju družbenega in kulturnega življenja vse širša in neposrednejša. Kolikor hitreje bo delavski razred kot nosilec in graditelj novih socialističnih družbenih odnosov, kot najvažnejši element proizvodnje, vrsta kolektivov ima zaradi neurejenega knjigovodstva resne težave z obratnimi sredstvi, nimajo pravočasno izplačanih zaslužkov, ne dobe surovin za predelavo — skratka, neprestane težave zaradi pomanjkanja šolanega kadra.

Jasno mora biti vsakemu gospodarskemu človeku, da vsaka proizvodnja zahteva ljudi z delovno sposobnostjo na tehničnem in gospodarskem področju. Zaradi tega se upravičeno ponavlja zahteva po podjetij in ustanov, predvsem pa staršev, da se takoj ponovno organizira v Trbovljah ekonomska srednja šola.

Taka šola se je v Trbovljah že organizirala leta 1947 na pobudo takratnega poverjenišva za trgovino in razkrobo pri OLO in na osnovi razumevanja, ki ga je pokazal pristojni republiški organ pod vodstvom vod. Lidije Sentjurčeve. Šola je bila prv leto enoletna gospodarska šola, leta 1948 se je preimenovala v Ekonomski tehnikum, v jeseni leta 1949 pa se je brez upravičenih razlogov razpustila in se prestavila v Novo mesto, kjer je kasneje tudi prenehala z delom.

Ekonomska šola v Trbovljah je pod vodstvom direktorja tovarisa Bogdana Štcha pokazala lepe uspehe in je imela tudi potreben dotok učencev. S prenehanjem šole je bil prizadet staršem, ki niso zmogli vzdrževati stroškov otrok izven doma, hud udarec, ker so njihovi otroci z nekaterimi izjemami izgubili možnost za nadaljnje šolanje. Prizadeta pa so bila tudi podjetja, ker je odpadla možnost dotoka prepotrebne kadra. To stanje se do danes še ni popravilo. Celoten zasavski okraj nima niti ene srednje strokovne šole in ni čudno, če se mladina od tod ne pojavi po ljubljanskih in celjskih solah, to pa zaradi predragerega šolanja. Rečemo torej lahko, da je prav v kraju, kjer je največja koncentracija delavstva, trenutno malo možnosti, da si širši krog naše delavske mladine ceneno prisvoji strokovno znanje, ki je nujno potrebno za uspešno pomoč pri upravljanju in dobremu funkcioniranju podjetij po neposrednih proizvajalcih.

Prepričan sem, da bi kadri take šole, ki se bodo rekrutirali iz naših delavskih družin, v doglednem času tudi prekvalificirali našo trgovino, obrt in po-

dobno in bi ti sektorji naše gospodarske dejavnosti znatno pridobili na kulturni, organizacijski in gospodarski ravni. Ni nikako naključje ali pa morda nezainteresiranost vzrok, da imamo slabo stanje v trgovini zaradi kadrov, ampak je res, da si more pri nas kot drugod večina delovnih moči v trgovini pridobiti najmanjšo izobrazbo s trudom le v raznih večernih solah in tečajih.

Vprašanja prostorov za šolo, kar bi utegnito biti zapreka, v kraju ni, ker se z izpraznitvijo prostorov vajenske šole Strojne tovarne, ki je v prostorih trbovliškega rudnika, začasno lahko zadovoljivo reši to vprašanje.

Informativna anketa na trbovliški gimnaziji je pokazala, da želi 40 absolutov IV. razreda gimnazije nadaljevati svoj študij v ekonomski šoli, ker nimajo nobene možnosti za šolanje na solah izven Trbovelj. Hrastnik, Zagorje in drugi bližnji kraji še sploh niso bili anketirani. Razumljivo je, da bo treba del mladine usmerjati, seveda tudi drugam, toda potrebe redne ekonomske izobrazbe določena štivila mladine ne moremo osporavati.

Naši pristojni organi imajo dolžnost, da do pričetka šolskega leta 1956/57 le izvrše potrebne priprave za predlagano šolo. Starši, ki ne zmorejo bremen za šolanje izven domačega oziroma sosednih krajev — otroci, ki bodo imeli možnost nadaljevati učenje v šoli, za katero imajo smisel in veselje — podjetja in ustanove, ki trpe na pomanjkanju ekonomske izobrazbenega kadra — vsi bodo hvaležni.

Za naše gospodinje

Kako ravnamo z nylon perilom?

Iz umetne tkanine nylon izdelujemo danes nogavice, perilo, obleke, večerne toalete, dežne plašče, dežnike in celo umetna krzna. Nylon perilo je zelo odporno, se lahko barva, je prožno in trpežno, če z njim pravilno ravnamo, ima pa tudi svoje slabosti.

Ena izmed njegovih slabih strani je ta, da je nylon nepropusten. Da podaljšamo trajnost nylon tkanin, se držimo tehle navodil:

Pranje

Nylon perilu ne škodi večkratno pranje — nasprotno, pranje pospešuje njegovo trajnost, perilo postaja mehkejše, ker ga rešuje škodljivih tvarin, ki ga načenejo.

S pranjem odstranimo s perila nesnaga, ki načeneja vlakna. Prav zaradi tega moramo nylon perilo često prati. S hladno vodo dosežemo isti uspeh kakor pri izkuhavanju platna. Navadno nilo ne škodi nylon perilu. Brisač, prtov, zavese, belih bluz in perila ne smemo kuhati, niti jih prati s pralnim praškom. Nesnaga namreč pri nylonu ne prodira v vlakna, zato je dovolj, če te tkanine samo izperemo.

Spričo posebnih lastnosti nylona ne smemo perila iz te tkanine prati z navadnim milom, če smo v vodi raztopili razna pralna sredstva, ker s svojo jedkostjo razkrajajo nylon tkanino.

Likanje

Navadno nylon perila ni treba likati, ker je prožno in po pranju, če smo ga lepo obesili, obdrži svojo obliko. Razne šive in robove na bluzi in obleki pa je navzlic temu treba malo polikati. Pri tem opravilu pa moramo biti pazljivi.

Če je likalnik prevroč, se prične perilo lepiti nanj. Zato

Dom onemoglih na Impoljci pri Sevnici

Na prijaznem, lepem in razprostrtem griču, na desnem bregu Save, med Sevnico in Blanico stoji lep in prijazen dom, bivši dvorec nekdanjega tiskarnarja Bambergarja iz Ljubljane. Tam dom je dal bivši krški okraj pred nekaj leti prav okusno preurediti zunaj in znotraj, vse ostrežje in streho, tako da je sedanji izgled tega doma zelo lep in mikaven. Okrog tega doma se razprostira široka ravan, zasajena z zlahnim sadnim drevjem, skrbno in lepo obdelanimi vrtovi, njivami in travniki, kar že v kmetijskem pogledu vzbuja pozornost. Pobočje tega naravno tako lepega griča krasil lep razprostrten listnat gozd, skozi katerega se vije široka avtomobilska cesta.

V tem tako lepem in prijazenem domu je dobilo na svoja stara leta mir in počitek več sto miru in počitka potrebnih ljudi. Skrbno, zelo vpludno strežno oseboje s srčnokulturnim čutom streže in skrbi za vse te svoje številne oskrbovance in je zanje pripravljeno dati vse, le mladosti jim ne more vrnilti. Mlade, marljive, snažne in vestne kuharice skrbno za dobro pripravljeno okusno in izdatno hrano vseh teh ljudi. Sprejemajo prijazen obisk svojcev in prijateljev, ki obiščejo enega ali drugega oskrbovanca tega doma. Strežno oseboje z vso požrtvovalnostjo nudi vso svojo skrb, pomoč in nego posebno tistim oskrbovancem, ki ne morejo zapustiti bolniške postelje.

V vsem domu vlada zelo lepo red in čistoča. V sobah so lepo

urejene postelje s čisto posteljino, lepe zračne sobe so vedno dovolj ogrete in zakurjene, za razvedrilo služi radio aparat, ki jim prinaša poročila iz vseh krajev sveta in veselo melodijo. Tako je pretežni večini varovancev mnogo lepše in boljše kot kdaj koli in kjer koli v življenju, posebno tistim, ki so prišli semkaj s podeželskih krajev, kjer so našli svoj prvi mir in srčni dom, skrbno nego in dobro hrano, za kar gre v veliki meri zahvala tudi požrtvovalnemu in skrbnemu oseboju tega doma.

Zelo pripravljivi bi bilo, da bi se takih domov, zlasti na tako primernih krajih, ustanovilo čim več, kjer bi našli na starost mir in počitek onemogli delovni ljudje v čim večjem številu. P. M.

Vtisi z ekskurzije jugoslovanskih rudarjev po Angliji

Nadaljnja borba angleških rudarskih sindikatov velja znatno delovnega časa na 7 ur dnevno. V tem pogledu postavljajo za primer Belgijo in Zahodno Nemčijo. V belgijskih premogovnikih so namreč že uvedli 6-urni delavnik, medtem ko se v Nemčiji uvaja 7-urni in 7 in polurni delavnik po premogovnikih. V Zahodni Nemčiji so po angleških navedbah izgubili pri uvedbi 7-urnega delavnika na produkciji le 3%, medtem ko je pri osvojitvi 7 in polurnega delavnika ostala višina dnevne produkcije premoaga ista.

Glede uvedbe skrajšanega delovnega časa pa obstajajo še vedno delna nasprotstva med upravo nacionaliziranih angleških premogovnikov in med sindikati, ker je namreč uprava nacionaliziranih premogovnikov mnenja, da je pri tako visoki deficitni proizvodnji za sedaj še prezgodaj skrajševati delovni čas, poleg tega pa da je v angleških premogovnikih najprej treba na splošno uvedti moderne delovne postopke in odkopne metode in preiti na strogo fiksiran in uspešen ciklus dela, ki bo potem, ko bo stekel in se

bivše jugoslovanske oficirje, ki niso mogli dobiti zaposlitve drugje, kot v rudnikih pri najtežjih delih. Tu se lahko na lastne oči prepričaš, da je položaj jugoslovanske emigracije, ki nima specialne višje tehnične, zdravniške ali višje komercialne izobrazbe, vse prej kot rožnat. Višje politične frakeije so si pri teh naših emigrantih v Angliji še bolj žive v laseh, kot so si bile v bivši Jugoslaviji, kar pa Angliji zelo radi tolerirajo, in izgleda, da te strankarske spore izza knifis tudi nekoliko popljujejo, ker jim pač ne bi bilo pogodu, da bi se jugoslovanska emigracija preveč uvrstila, in tudi v tem pogledu ravnajo po preizkušnem, že starem modrem receptu: »Devide et impera!« — deli in vlada!

Če bi v Angliji hotel s srednje rudarsko plačo jesti, kakor smo navajeni pri nas ali pa celo še v Srbiji, bi verjetno s plačo ne izhajal, posebno še ne pri številnejši družini. Ako bi družina pojedla dnevno poldruge kilo kruha, ki moral plačati zanj dnevno 1 funt, 2 šilinga in 6 penijeve. Če računamo zraven še pol kilograma svinjskega mesa, kar zneso 3 šilinge in 8 penijeve, zabelo in nekaj zelenjave, je to že več polovica plače. Ko plačo še zmanjšamo za obvezna zavarovanja, davek in stanarino, od plače ne ostane ničesar več. Kruh je zato v angleških blišah kaj skremen gost in dobiš tudi v renomira-

nih hotelih k vsakemu obroku jedi le žemljico. Kruh nadomešča krompir in vsakovrstna zelenjava. Medtem ko stane libra kruha, kar je nekaj manj kot pol kilograma 7 šilingov in 6 penijeve, stane libra krompirja le 1 šiling in 6 penijeve do 2 šilinga in je torej krompir štirikrat cenejši od kruha.

Poleg krompirja jedo tudi precej čizla, ki stane 1 šiling in 3 penijeve za libro. Belijo izključno z margarino in še to precej pičilo. Tolste pečenke, ki bi plavale v masti, so v Angliji nepoznan pojem. Medtem ko stane libra svinjske masti 2 šilinga in 6 penijeve, slanina 5 šilingov in 6 penijeve, masla 3 šilinge in 6 penijeve, plačas za libro margarine le 1 šiling in 9 penijeve.

Od mesa jedo največ ovčje meso in ribe, ker so te vrste mesa pač tudi najcenejše. Libra telečine stane 3 šilinge, libra koletov pa 6 šilingov in 6 penijeve, zato pridejo koletji v ponov, le ob nedeljah ali praznikih. Obligatni angleški zajtrk z ovsenimi kosmiči, praženo rezino gnjati in pečenimi jajci pa tudi ni poceni stvarca. Libra gnjati stane namreč kar 10 šilingov.

Dobivajo ga iz kolonij in dominion in je zato nizka cena tudi razumljiva. Največ jedo banane in pomaranče, pa tudi jabolka.

Pri takšnih cenah živil mora biti gospodinja v Angliji že precej veščja, če hoče od plače še kaj prihraniti. Drago meso in kruh mora nadomestiti s kombinirano mešano hrano, da je družina sita in prejme zadostno število potrebnih kalorij. Je pa takšna mešana hrana tudi zdrava. Vsekakor je bolj zdrava, pa tudi cenejša od naše.

Če si vdan pijači, posebno še vino, boš v Angliji kaj tenko piskal. Za povprečno dnevno rudarsko plačo lahko kupiš poldruge liter vina ali kvečjemu dva litra. Pivo je cenejše, vendar si ga več kot dva vrčka dnevno že tudi skoraj ne moreš privoščiti. Zgane pijače so cenejše in jih temu primerno tudi več popijejo. Rudarji popijejo sorazmerno zelo veliko mleka in čaja, ki sta glavni pijači tudi v rudarskih kantinah. Mleko je poceni, vendar ga dobiš večinoma le v kondenzirani obliki. Ne prodajajo pa kondenzirane-ga mleka v prahu, ampak v obliki kondenzirane tekočine. Tudi jajca so precej poceni, ker je namreč kotošereja v Angliji posebno razvita. Ne najdeš rudarske hiše, ki ne bi imela kokešniaka.

Tekstilni izdelki in obutev v Angliji niso dragi. Par zelo dobrih čevljev kupiš za povprečno dnevno rudarsko plačo. Za dve dnevni plači dobiš že kvalitetno blago za celo obleko. Drag pa je krojač, ki stane skoraj dvakrat toliko kot blago ali pa še več. Ljudje kupujejo zato izključno izgotovljene obleke v konfekcijah, ki pa delajo tudi po meri. V konfekciji stane obleka tri dnevne plače.

Zelo poceni so tudi izdelki iz nylona in periona. Za dnevno plačo dobiš 9 parov nylon ženskih nogavice ali parov toliko moških nogavic. Nesorazmerno dražje pa je ostalo perilo. Precej drage so moške srajce in kravate, pri tem pa tudi kvaliteta materiala in izdelava ništa nič kaj posebna.

Prav tako poceni so nadalje gospodinjske potrebščine. Lep kompletan jedilni pribor za 6 oseb dobiš že za nekaj več kot 2 funta, kar je manj kot eno dnevna povprečna rudarska plača. Enako poceni so tudi servisi iz porcelana in kuhinjska posoda. Sesalec za prah, električni štedilnik, pralni stroj, likalniki, boilerji za toplo vodo in različna kuhinjska mehanizacija, kot n. pr. električni strojki za lupljenje krompirja in metlje kave, električni sesalec in v razni mešalci so celo cenejši kot v Zahodni Nemčiji. V gospodinjskim pripomočkom ali morda boljše rečeno k družinim pripomočkom štejejo tudi pisalni stroj kupiš že z eno dnevno rudarsko plačo.

Ing. Jože Sedlar:

(Nadaljevanje)

(Nadaljevanje sledi)

Franc Setinc:

RODITELJSKI SESTANEK V ZAGORJU

Zgodbe brez naslava V šoli tako, v farovžu drugače

(Nagradno tekmovanje v počastitev Dneva borecev)

Kot beli galebi, ponosni nad vodo, ste padli za našo svobodo... (Kajuh)

To so zgodbe o nepozabnih junških dejanjih mladih ljudi, ki so sami sebe žrtvovali na altar domovine. V težkih časih, ko je našim narodom šlo za biti ali ne biti, niso bili sebični. Ko so svoja mlada telesa izpostavljali največji nevarnosti, ki more doleteti človeka — smrti, niso nikoli pomislili na to, da so se mladi in da je pred njimi še poletje življenja. Pred sabo so vedno videli le skupni smoter: svoboda ter novo in lepše življenje za vse delovne ljudi naše domovine...

Ko sem brskal po življenjepisih in izbiral snov za zgodbe, sem se težko odločil. Vsi, brez izjeme, so bili hrabri in vsi so padli junške smrti. Ko v pričujočem sestavku govorim samo o nekaterih, mislim na vse...

Bruno je nevarno zbolel, zato je moral na okrevanje. Težko mu je bilo pri srcu, ko je zapuščal tovariše, s katerimi je že dve leti delil vse težave in radosti. Vso potrebno nego in skrb je dobil pri Draganovih v Mladju. Tudi tukaj ni živel v blaždelju. Pogosto se je shajal z aktivisti s tega področja in se z njimi pogovarjal o tem in onem. Nekoga januarkega dne leta 1943 so hišo obkločili Nemci in belogardisti, ki jih je vodil belogardistični oficir, učitelj Kulešar. Kljub premoči — saj je bilo okrog hiše 350 Nemcev in belogardistov — se je Bruno srečno prebil skozi obroč...

Sredi februarja istega leta se je Bruno skupaj z Leopoldom in Nacetom mudil pri Tonetu Herakoviču v Brezovici. Ob enajstih zvečer so hišo obkločili ustaši, ki jim je poveljeval znani ustaški krvnik Pavle Herakovič. Bruno in Polde sta se hrabro borila. Po krajši borbi jima je uspelo ubiti ustaškega mitraljeza in se polastiti njegovega mitraljeza. Sedaj je bila premoč na njuni strani. Začela sta srdito streljati na ustaše in jih končno tudi poglala v paničen beg. Ustaši so se vrnili domov brez plena, medtem ko so morali mitraljez prepustiti partizanom...

Nekaj mesecev pozneje pa mu sreča ni bila naklonjena. Mudil se je v neki kleti v Brezovici. Od nekod so se neslišno prikradli belogardisti in obkločili klet.

Bruno ni dolgo pomisljal, kaj bi. Pognal se je skozi vrata in se prebil skozi obroč. Na poti ga je zadela krogla iz mitraljeza in ga močno ranila v desno ramo. S težavo se je odplazil v bližnji hram, kjer je počakal jutro. Čeprav je bilo povsod vse polno belogardistov, se je zjutraj skušal prebiti proti Trebelniku. Pod Trebelnikom so ga ujeli belogardisti. Nekaj časa so ga mučili, nato pa ubili. Umril je junške smrti...

Hilda je bila še mlada dekle, ko je odšla v partizane.

Najprej je bila v Bračičevi brigadi, kjer je dobila čim zastavnička. Bila je tudi dvakrat odlikovana. Pozneje so jo premestili v Lackov odred, kjer je opravljala politične dolžnosti. Borci so jo imeli zelo radi. Bila je priljubljena zaradi skrbi, ki jo je posvečala ranjencem. Kjer je šlo mogla, jim je pomagala in lajšala trpljenje. Hilda je bila tudi hrabra

borka. V borbi na Rdečem bregu se je junško vedla, toda žal jo je zadela morilska krogla in ji pretrgala mlado življenje...

Presunljiva je zgodba o hrabrem Dušanu. Ko so novembra leta 1943 Nemci začeli s ofenzivo, se je boril na Ilovi gori. Tu je bil zelo težko ranjen. Odnesli so ga v Jankov gozd, kjer je moral šestnajst dni prenašati težke bolečine. Kljub temu se je do zadnjega trenutka svojega življenja hrabro vedel in je s svojim zadržanjem ulival pogum ostalim borcev.

Šestnajstega novembra pa je, kakor so povedali njegovi preživelci tovariši, s pesmijo na ustih umrl...

Franca, ki je bil komunist že pred vojno, je Partija naučila, kako se je treba boriti proti sovražnikom delovnega ljudstva.

Julija, leta 1941, ko so v Rohah pri Krškem Nemci zajeli deset mladih krojevev in komunistov, je Franca po naključju uspelo, da je pobegnil. Vse, kar je bilo v Krškem oboroženega, ga je nasledovalo. Pravi, da je sodeloval v tej borbi proti enemu samemu človeku okrog 800 policistov in vojakov. Med Zadovinkom in Belim bregom so ga stisnili v obroč. Na vse kriplje so si prizadevali, da bi ga ujeli živga, kar pa se jim ni posrečilo. Franc je namreč prebil obroč in je nekje pri Krški vasi prekorčil Krko.

V Kostanjevici se je takoj povezal s tamkajšnjimi organizatorji Osvobodilne fronte in se vključil v priprave za oboroženo borbo proti okupatorju in domačim izdajalcem. V avgustu leta 1941 je odšel na Gorjance,

kjer je skupaj z ostalimi tovariši organiziral partizansko taborišče.

Tu so se začeli zbirati prvi partizani. Že čez mesec dni so odšli na Kočevsko, kjer so ostali do oktobra. Od tu so odšli na Štajersko, le Franc se je vrnil v Kostanjevico, kjer je dalje delal v Osvobodilni fronti.

Februarja leta 1942 je drugič odšel na Gorjance, kjer so se takrat formirale prve partizanske enote, iz katerih je pozneje nastal Gorjanski bataljon. Leta 1944 je bil dodeljen vojaški obveščevalni službi novoomeškega okraja z nalogo, da organizira obveščevalno službo na področju okrajnega odbora OF Kostanjevica. To dolžnost je vestno opravljal do svoje smrti.

Že skoraj na pragu svobode je prenehalo biti njegovo junško srce. Dvanajstega februarja leta 1945 je bil skupaj s svojim pomočnikom Lojzetom pri Stoparju na Gradnji. Nepričakovano so hišo obklobili belogardisti. Vnela se je hura borb, v kateri sta oba junška padla...

»Švabski banditi so bežali,« je bil naslov letaka, ki ga je napisala partizanska tiskarna na Bohorju. Sedem partizanov je nad Ostricami pri Pilštanju našel na kolono dvesto Nemcev, ki so prihajali iz Buč. Čeprav je partizanom primanjlo municije, so vztrajali v neenaki borbi. Ko je začelo, da jim bo zmanjkalo municije, jim je prihitela na pomoč partizanska četa.

Štirideset partizanov je poglalo v beg 200 Nemcev, ki so pustili na bojišču precej mrtvih in nekaj orožja. Bežali so, da se je kar lomilo v gozdu, in se ustavili šele v postojanki...

Albina Roš

„Nenadoma mi je odpovedal motor“

Tov. Ivan Fuks, rojen 20. oktobra 1925, je bil v partizanih od maja 1943. leta. Bil je v Gorjanskem bataljonu, Gubčevci brigadi in XIV. zaščitni brigadi Glavnega štaba. Leta 1945 je šel v pilotsko šolo v Sovjetsko zvezo, od koder se je vrnil leta 1947. Od leta 1945, to se pravi enajst let, nenehno leta. Preletel je že okrog 300.000 km. Sedaj službuje kot pilot na letališču v Cerkljah.

14. julija 1950 se je z letalom ponesrečil, zato smo ga naprosili, da nam o tej nezgodi sam kaj več pove. In začel je: »Nikoli mi niti na um ni prišlo, da bom se kdaj v življenju vzletel s kresniškega letališča. Kajti tudi jaz sem bil med tistimi, ki smo med vojno to letališče gradili. Zato mi je ostal Kresinec s čisto Kolpo v nepozabnem spominu. Ko sem dobil nalogo, da bom sodeloval v skupinskem letu z letališča na Kresincu, sem bil prijeto presenečen, obenem pa sem se veselil, da bom spet enkrat po dolgem času videl vas, kjer bom obujal spomine na partizanska leta.

Bilo je ob sedmih zvečer. V letalu, ki je bilo dodeljeno meni, je v zadnji kabini sedel še en pilot. Počasi sem se dvignil in letel sem v skupini. Vse je šlo kakor po vrvi. Bil sem izredno dobre volje. Toda glej — nenadoma mi je odpovedal

motor. Na hitro sem pogledal na zemljo, dali je pod menoj kak primeren prostor, kjer bi lahko pristal. Zal sem videl samo gozd in vedel sem, da se bom moral spustiti nanj. Bil sem kakšnih 300 metrov nad zemljo in imel sem le še toliko časa, da sem obdržal brzino, s katero letalo zanesljivo leti, da ne pada v nepravilen položaj.

V teh nekaj sekundah mi je bilo pred očmi moje celotno življenje in celo nekateri odleteli, na katere se večkrat spominjam. Še danes se mi zdi

nekako neverjetno, da sem v tistem trenutku lahko doživljal nekatere stvari. Vedel sem, da mi grozi tako rekoč smrtna nevarnost, obenem pa se mi je pred očmi celotno življenje, to da poleg vsega tega sem bil prepričan, da bom zanesljivo pristal, pa četudi na gozd.

Letalo se je z naglico bližalo zemlji. Posamezna drevesa so postajala vse večja in večja. »Resk« — in krilo se je zadelo ob gozd. V tem hipu se je letalo obrnilo na hrbet in navpično, v hrbtnem položaju udarilo

čez dreve in se zarilo v zemljo. V tem mi je strgalo sedež, z glavo sem udaril na instrumentalno desko, noge pa so mi štrlele v zrak. Počasi sem si začel otipavati noge. Tu in tam sem imel malo poškodovane. V tem sem pomislil na sovozača.

»Ali si še živ?«

»Jaz sem, pa ti?« mi je odgovoril.

Nehote sem se nasmehnil. Vsega sem se pretipal. Iz neznantrnih ranic je curljala kri. Pa kaj zato, glavno, da ni nič hujšega. Tedaj je začelo nekaj šumeti.

»Kaj je to?« sem pomislil. Pristuhnul sem. Da, bencin! Ni mi preostajalo drugega, kakor da se s sovozačem čim prej spraviva iz letala in čim dalje od njega, kajti če bencin eksplodira, bo po nama.

Na hitro sem se rešil padala in se izkopal izpod ruševin letala. Pomagal sem se tovarišu, da sva bila prej nared. Tudi on je imel po rokah in nogah manjše praske.

Ko sva se svobodila vsega, sva jo kar počez ubrala v bližnjo vas.

Potem sva še enkrat pomislila na svo nesrečo. Nehote so se mi začele tresti noge, pa tudi roke.

Z užitek sem pokadil cigareto in pomislil, da je bila sreča v nesreči.

V kontrolnem stolpu vzdržuje jo stalno zvezo z avijoni

brizno nadaljevala svojo pot.

Zmago je przel puško v roke. Obleden je bil v staro jugoslovansko uniformo in je bil kljub svojim šestnajst letom videti odločen in neustrašen. Posebno pa so prišle do izraza njegove

Otroci, ki so se igrali nad cesto, so bili na srečo pred učinkom bombe zavarovani, ker jih je ščitil precej velik nasip. Močno pa so se prestrašili in odločen in neustrašen. Posebno pa so prišle do izraza njegove

ALBINA ROŠ:

Srečanje z gestapom

(Nagradno tekmovanje v počastitev Dneva borecev)

bombe, ki jih je imel vse polno okrog pasu.

Bojan pa se je pripravil na pohod v Hrasnik, zato je bil obleden na pol civilno. Pri sebi je imel le samokres.

»Počakajta nola« je še enkrat zavpil Bojan.

Tujca se na ta poziv niti okrenila nista. Napravila sta še dva koraka, se hitro obrnila in v trenutku je eden izmed njiju zalučal italijansko bombo, ki je padla pred Bojanovo nogo.

Civilista sta bila torej gestapovca, ki sta se hitro umaknila za ovinek.

Bojan je imel srečo. V trenutku se je vrgel na tla, tako da težjih poškodb ni imel.

Po eksploziji sta se izza ovinka prikazala gestapovca in se počasi bližala Bojanu. Najbrž sta imela namen pogledati ubita »bandita«. Toda prevarala sta se. Bojan se je stisnil k bregu in držal v roki samokres. V trenutku sta tudi gestapovca potegnila samokrese in začelo se je streljanje na živo in mrtvo. Dva proti enemu. Drug od drugega so bili oddaljeni kakšnih petnajst metrov in to brez kritja. Eden izmed gestapovcev

se je kril za hrbtno drugega. Drugače ni bilo nikjer primerne prostora niti časa, da bi mislil na kritje. Bojan je bil neverjetno miren, najbrž zato, ker je bil star komaj sedemnajst let in strahu niti poznal ni. Dobro je nameril in ustrelil.

Prvi zadetek je bil zadovoljiv.

Gestapovec, ki se je kril za svojim pajdšem, je dobil strel v desno roko. Nekoliko je zalutal in roka mu je omahnila. Kljub temu, da je le-ta dal prej že več strelcov, so vse kroglice frčale mimo Bojana.

Streljanje se je nadaljevalo. Tudi drugi in tretji Bojanov strel je popodil. Prvi gestapovec je dobil strel v trebuh. Oba sta spoznala, da mlademu partizanu ne bosta kos. Jela sta se počasi umikati.

Ko je Bojan četrtič nameril in sprožil, mu je pištola odpovedala. Kljub vsemu prizadevanju Bojan ni mogel pištolo urediti tako, da bi ga ubogala in spravila s sveta predzrna gestapovca.

Nekaj časa je Bojan gledal umikajoča se gestapovca, nato pa se je spomnil Zmaga. Prepričan je bil, da leži za njim v krvi. Toda videl je le majhno vzdolbino v cesti, ki jo je na-

pravila bomba. Zmaga pa ni bilo nikjer. Zmaga je pritisel bombe vrgel preko ceste. Po vsem telesu, zlasti po glavi, je dobil mnogo drobcev bombe. Vse to ga je omamilo. Ko je zasiajal strele, se je prebudil iz nezavesti, se pognal v dolino, in ker ni videl, se je zaletel v drevo, kjer je spet nekaj časa obležal. Kmalu nato se je spustil v dolino, prekoračil potok in se napotil proti Ravnam.

Zmago je bil precej poškodovan. Na eno oko je osjepel, ker je imel prebit vidni živec. Poleg tega pa je imel po obrazu kakor tudi po zgornjem delu telesa vse polno drobcev železa.

Gestapovca pa sta jo skupila še bolj. Eden izmed obeh je imel prestreljeno koso, drugi pa je imel prebiti trenk dveh v trboveljski bolnišnici za ranami umrl.

Zanimivo je, da sta dva mlada partizana spravila v koš dva solana in izkušena gestapovca. Vsega tega ne bi mogli pripisovati golemu naključju, kajti mlada partizana sta imela pred seboj jasen cilj: čimprej uničiti in izgnati gestapovce soderz naše zemlje in dočakati težko pričakovano svobodo.

M. V.

SENOVO

MALI KAMEN PRI SENOVEM — Ob prvomajskem praznovanju so na Malem Kamnu ustanovili mlado gasilsko enoto. Potreba po ustanovitvi gasilske enote je bila v kraju nujna. Za začetek so ustanovili gasilsko desetino, ki pa se bo v kratkem že razširila v manjšo četo.

Gasilci iz novoustanovljene enote kažejo veliko volje za delo. Upamo, da bodo ti prvi začetki uspešni in da bomo o njih lahko že kmalu poročali kaj več.

OB ZAKLJUČKU TEDNA RK NA SENOVEM so imeli kar lepo prireditev, ki je bila v nedeljo popoldne z izbranim kulturnim sporedom. Poleg kulturnih točk, ki so jih dali člani »Svobode« in »Partizana«, je bilo na sporedu tudi zdravstveno predavanje s skioptičnimi slikami. Predavatelj je bil dr. Rudi Malovasič.

Ob tej priložnosti je bil tudi povdarnjen pomen Tedna Rdečega križa in vloaga, ki jo igra ta organizacija pri nas in v svetu.

ZDRAVNISKI PREGLED UČENCEV.

— V Tednu Rdečega križa je krajevni zdravnik dr. Pungersič pregledal vse osnovnošolske otroke, ki jih je okrog štiri sto. Prav tako so imele ob tej priložnosti medicinske sestre predavanja za vse mesarje gostilničarje, trgovce, peke in slaščičarje o čistosti kalvalov, hranil in ostalega. — Zelo pereče vprašanje Sevnice je klavnica, ker je malo nižje od nje periče in nečista voda pogosto onemogoča pranje v njej. Treba bo misliti na ureditve klavnice na drugem kraju.

TRBOVLJAM SE SPET OBETA MLADINSKA PESEM

S pesmijo vzgajajmo novega človeka

Tako rado kot Slovenci, menda prepeva v zboru malokatero ljudstvo na svetu. Saj pravijo, če sta dva skupaj — pojeta že triglasno. Ta pretirani rek šlovek lahko razume šele tedaj, če je slišal prepevanje narodnih pesmi tudi drugod.

V spominu mi je dogodek iz leta 1945. V nekem taborišču na nemško-francoski meji je bilo poleg drugih narodnosti tudi precej Poljakov, Hrvatov, Srbov in Slovencev. Narodnostne skupine so se po osvoboditvi strnile in pripravljale za odhod v domovino. Posamezne skupine, posebno Poljaki, ki jih je vodil neki profesor, in Slovenci pa so se uveljavljali tudi že v kulturnem pogledu. Tako se je porodila v drugi polovici meseca maja, ko so bili že prebrižno znani datumi odhoda, zamisel, da bi organizirali skupni »Slovanski večer«, na katerem naj bi se vsaka narodnostna skupina pred odhodom v domovino predstavila s kakšno značilnostjo svoje kulture. Zamisel je bila navdušeno sprejeta in že po nekaj dneh so bile priprave zaključene. Vsi so se odločili, da se predstavijo drug drugemu z narodno pesmijo.

Prišel je pričakovani večer. Prvi so zapeli Poljaki. Počasno, enoglasno pesem. Tudi ostali niso zapeli drugače. Slovenci smo bili kot najmanjša skupina zadnji na programu. Zapeli smo najprej »Snoč« pa dav' je slanica pala« četverglasno s solisto. Kakšno navdušenje! Tisočglava množica poslušalcev je rjevala in zahtevala, naj še pojemo. Za program nismo bili v zadregi. Zapeli smo drugo, tretjo in še in še. Slovanski večer se je spremenil v večer slovenske narodne pesmi. Kratke odmore, ki smo jih le s težavo izposrtili od navdušenih poslušalcev, pa so izkoriščali tisti, ki so bili okrog nas, da so nas vse mogoče izpraševali. Nikakor nismo mogli verjeti, da je na svetu ljudstvo, ki poje svoje narodne pesmi brez not četverglasno.

Po tem večeru sem se večkrat vpraševal, zakaj se s svojo narodno pesmijo ločimo od drugih. Kaj nas loči, to vem. To je skupinska, večglasna pesem. Drugi narodi pojo enoglasno. Pri drugih — oprijemljiv primer imamo pri bratskih Srbih — poznamo pevce rapsode, srbske guslarje, ki pojo, medtem ko jih drugi poslušajo in jim kvečjemu pripevajo. Mi pevcev posameznikov ne poznamo. Rapsodi so nam tuji. Pri nas poje vsi navzoči. Zakaj? Kje je vzrok?

Druga ljudstva so imela v preteklosti svojo gosposko, svoje svobodne ljudi. Pri teh so se porajali in za te so prepevali potujoči pevci — rapsodi, in tako je rasla in se krepila v ljudstvu tudi takšna pesem. Naše ljudstvo pa je imelo samo suženjstvo, tlako, tujo gosposko in bič na hrbtu. Zato ga je pesem družila v tihi skromni sreči, pa tudi v trpljenju in zatiranju. Tu — mislim — je vzrok za ta naš res svojaki način pre-

pevanja, ki se je sčasoma razvil v večglasno pesem. Posledica tega je množina zborov po naših krajih. Prepričan sem, da v tej zvrsti kulturne dejavnosti prednjačimo pred marsikaterim narodom, vedeti pa moramo, da je to najbolj množična kulturna dejavnost pri nas sploh.

V Trbovljah, ki imajo bogato pevsko tradicijo — naj omenim samo pevsko zboru »Trboveljski zvon« in »Trboveljski slavček« — imamo isto sliko kakor drugod po Sloveniji. Trenutno prepeva v dveh mešanih, dveh moških in enem ženskem zboru nad 250 pevci in pevce ali 1,5 odst. vseh Trboveljčanov.

Vendar je po vojni kljub bogati pevski tradiciji — »Trboveljski slavček« je bil v Evropi eden izmed najboljših mladinskih zborov — navzlic odličnemu pevskemu materialu in veselju do petja, mladinska pesem samo životarila in nekaj let sem — razen v gimnaziji — celo zamrla. Vsem so znane težave, s katerimi se je moral boriti »Zbor Titovih črnih pionirjev« in tudi vzroki njegovega razpada, zato pustimo to za danes ob strani. Novi mladinski zbor, ki naj bi že pred leti zaživel, pa ni mogel začeti z delom, ker je bilo in je še v Trbovljah občutno pomanjkanje zborovodskega kadra.

To vprašanje je bilo vsaj za mladinski pevski zbor rešeno lansko poletje, ko je Svetu za kulturo in prosveto pri občinskem LO uspelo pripeljati v Trbovlje prosvetnega delavca s potrebnimi kvalifikacijami in tudi z veseljem do dela z mladino.

Takoj v začetku šolskega leta je novodošli profesor Albin Weingerl, ki se uveljavlja tudi kot komponist, začel z organizacijo otroškega in mladinskega pevskega zbora. Mnogo o teh dveh zborih za sedaj še ne moremo govoriti. Doba nekaj me-

secev je prekratka, da bi mogel kdor koli postavljati prognoze o uspehu ali neuspehu začetnega dela, vendar nas nastopi cibicanov na proslavi »Dneva žena« in na javni produkciji Glasbene šole v Trbovljah navdajajo z optimizmom.

Dne 14. aprila t. l. pa se je predstavil ožjemu občinstvu tudi mladinski pevski zbor. Vodstvo zbora je organiziralo razgovor s starši pevcev, ob enem pa je pevski zbor svojim mamicam, očetom in povabljenim gostom zapel nekaj pesmi.

Starši so zapuščali telovadnico osnovne šole na Vodah, kjer se jim je zbor predstavil, z najboljšimi vtisi, otroci in zborovodja pa tudi s prepričanjem, da zaupanja staršev in trboveljskih kulturnoprosvetnih predstavnikov niso brezplodno izkoristili.

Zbor bo, če mu bo uspelo zagotoviti gmotha sredstva, organiziral poleti pevski tečaj, za Praznik republike pa se bo predstavil trboveljski javnosti s svojim prvim koncertom.

Zaradi izrednega položaja, ki ga zavzema ta pevski zbor v Trbovljah — v svojih vrstah ima pevce s področja vseh štirih »Svobod« v kraju — je vodstvo pevskega zbora sklenilo, da bo svoje člane vzgajalo tako, da se bodo doraščajoči pevci in pevke vključevali v pevsko zborovništvo na svojem področju, medtem ko naj bi bil mladinski pevski zbor kot skupina vključen v »Svobodo-Center« v Trbovljah.

Zbor si je zadal kaj lepo nalogo. Njegov prvi smoter je postati mladinski ljudskoprosvetni zbor, to se pravi, zbor hoče v prvi vrsti vzgajati. Vodstvo zbora se zaveda, da živi v novem družbenem redu in da mu je z zborom zaupana mladina — to je naš jutrišnji ustvarjalec in poustvarjalec kulturnih dobrin — in da mora tej mladini dati tudi politično-idejno

Okrog nove šolske reforme

Prof. Vincenc Znidar:

V vsem šolskem sistemu igra najvažnejšo vlogo osemletno obvezno šolanje. Le-to zavzema specifično mesto v vsem družbenem življenju. S tem problemom pa je najtesneje povezano tudi vprašanje, kako izboljšati učiteljski kader. Zvezna komisija za reformo šolstva je tema dvema problemoma v zadnjih dveh letih posvetila največjo pozornost. Izdelala je dva elaborata: prvega o osemletni obvezni šoli, drugega pa o vzgoji učnega kadra zanjo.

Šole potem, ko bi bila rešena ta vprašanja, bi se lotili tudi vprašanj: predšolske, pošolske vzgoje in izobrazbe odraslih v raznih kulturnih organizacijah in društvi. Po principu demokratičnega soodločanja so rezultati dolgoletnega dela zbrani v posebni brošuri in poslani vsem prosvetnim ustanovam, poklicnim vzgojiteljem, šolskim odborom, pa tudi vsem državljanom, da navedene misli prediskutirajo, povedo svoje mnenje, in kolikor bodo izpremičevalni predlogi v skladu z današnjo družbeno ureditvijo, se bodo pri dokončni zakonitvi tudi upoštevali. Predvsem pa se moramo zavedati česa, da šolsko reformo narekuje današnje življenje in da je to najbolj kočljivi del vsega družbenega dogajanja, ker se tice mlade generacije, od katere je v zadnjih — subjektivnih pogojih tudi zelo odvisen ves razvoj naše socialistične družbe.

.....

osnovo, kar bo prišlo do izraza v primerem programu — skratka, da s pesmijo vzgaja, vzporedno s šolo, novega človeka, ki bo rastez z ljudsko kulturo za ljudsko kulturo.

Upajmo, da bo vodstvu zbora uspelo začrtati program izvesti, in bo v prihodnosti tudi mladinska zborovska dejavnost sledila trboveljskim tradicijam, kakor jim slede pevci »Zarje« in bivših zborov »Zvona« in »Slavčkov«, ki so še vedno jedro kvalitetnega prvenanja pevskih kulturnih srečitev v trboveljski dolini.

Potrebo po šolski reformi nam prvenstveno narekuje čas, za katrega je značilen izreden znanstveni napredek, posebej napredek na področju tehnike. V dobi razsvetljenega obsolutizma je reforme na področju šolstva narekoval razvoj proizvodnih sredstev in nov način gospodarstva. Danes šola, kakršna je bila pred petdesetimi leti, tudi več ne ustreza, temveč jo je nujno treba reformirati in jo vzporediti z vsem ostalim življenjem. Reforme pa si ne smemo zamisliti enostavno. Ni je mogoče izvršiti zgolj z ukonitivno ali z uvedbo novega predmetnika. S tem vprašanjem je tesno povezana še vrsta drugih problemov, katere pa je mogoče reševati le postopoma. Zato si reformo šolstva zamisljamo perspektivno in postopno.

Predvsem nam mora biti jasno, kakšen cilj in kakšno nalogo ima osemletna obvezna šola. Le-to dvojje narekujejo šol socialistični družbeni odnosi. Kolikor pa bo mogoče izvesti šolsko reformo, pa je odvisno od stopnje ekonomskega, tehničnega in materialnega življenjskega položaja v sodobnem času. Kakšna naj bo naloga šole, nam narekuje tudi zahteva, da socializem želi, da naj bo vsakdo od nas v novem družbenem redu tudi osebnost.

Za socialistične družbene odnose je bistveno samoupravljane vsega družbenega življenja, torej prenašanje družbenih funkcij na posamezne organe, na svete vsega samoupravljane. Delovni človek naj vse bolj sam in pa neposredno regulira družbene odnose na vseh področjih javnega življenja. S svojo vsestransko dejavnostjo naj vpliva na fiziognomijo družbe. Tako postaja pomen človekove osebnosti vse večji in tudi nujnejši. Bolj aktivni človek dela v svojem poklicu bolj iniciativno, z večjo odgovornostjo in z večjo ustvarjalnostjo. V vzgojenega vidika zahteva šolsko reformo tudi socialistična etika, ki ne poudarja le principa večje potrošnje, temveč še bolj princip višje družbene proizvodljivosti. Delovna pripravljenost pa je seveda toliko večja, kolikor bolj se človek zaveda, da je njegov osebni uspeh tesno povezan z napredkom in uspehi družbene skupnosti, ki osebni razvoj podpira in tudi pospešuje. Ne glede na raznovrstnost poklicev, za katere se mladi ljudje v življenju odločijo, mora obvezna šola vsakemu mlademu človeku posredovati osnovne sestavine in temelje splošne izobrazbe, na kateri bo potem vsakdo, ne oziraje se, ali bo stopil takoj v delovno razmerje, ali se bo šolal še dalje, dalje gradil svoje znanje o naravi, o družbi, o etičnem pomenu dela in o njegovem značaju za nadaljnji razcvet družbene skupnosti.

Obvezna šola bi morala mladega človeka tako splošno izobraziti in družbeno vzgojiti, da bi se razumno in ustvarjalno loteval najprej svojega ožjega poklica, potem pa tudi problemov družbene skupnosti, kakor jih je vsak dan treba reševati. Obvezno šolanje zajema mlado generacijo v celoti, zato mora biti po svojih temeljnih sestavinah skupno, splošno, pa tudi

enotno. Vzgoja in izobrazba morata biti v obvezni šoli skladni in istosmerni, da se bo mlada osebnost razvijala vsestransko in harmonično. Ves učno-vzgojni program se torej ne sme omejit le na posredovanje zgolj knjižnega znanja, pač pa mora razvijati v učenca enako tudi vedoželjnost, kritičnost in samostojnost duha, daljne delovne navade, samoiniciativnost, delovno discipliniranost, čut odgovornosti, bogato čustvenost in pa socialistične moralne vrline. Za sedanji čas je značilen nagel in revolucionaren porast proizvodnih sil, vse večji je pomen znanosti in tehnike, zaradi tega je potrebna vsakomur tudi vse večja prirodoslovna in tehnična razgledanost. Od vsakogar se zato zahteva izredna umska gibčnost in širina, kar se naj vsekakor zrcali v nalogah nove šole. Sodobna znanost in tehnika potrebuje mladih generacij, ki bi šle v korak z njenim naglim razvojem. Pisano in tehničirano življenje terja zato široko splošno izobrazbenost in zavrača prezgodnjo diferenciacijo za poklicno usmerjevanje. Osemletna obvezna šola naj torej nudi vsakemu mlademu državljanu sodobnemu življenju ustrežajočo višjo stopnjo splošne izobrazbe. Prispevati mora čimveč ne le k intelektualni, temveč tudi k telesni, estetski, emocionalni in tudi etični vzgoji; vzbujaati mora v posamezniku potrebo po bogatem notranjem življenju, potrebo po kulturnih navadah, da se bo vključen v družbeno skupnost, izkazoval in uveljavljal v gospodarskem, političnem in široko kulturnem pogledu. Da pa bi obvezna šola to dosegla, mora v vsakem posamezniku odkriti osebna nagnjenja in nadržanosti in po teh usmerjati vsakogar na tisto področje dela, kjer bo deloval sebi v veselje in v korist skupnosti.

Kaj pa položaj in družbena funkcija obvezne šole? Pred socialistično revolucijo se je naša mladina šolala dvotirno. Splošne ljudske in meščanske šole so pripravljale učence za vse vrste delovnih poklicev, izbrane mestne šole, predvsem gimnazije, pa so nudile izobrazbo privilegiranim meščanskim izbrancem, ki so se šolali za vse uradniške in akademске poklice. Prestopi iz ene šole na drugo niso bili običajni in tudi ne možni. Obdobja šolske obveznosti mladina ni preživljala pod enakimi učno-vzgojnimi pogoji in ne v šolah, ki bi imele enoten cilj in enakovreden položaj v tedanji družbi. Današnje pojmovanje pa odločno zavrača šolski dualizem in uvaja za vse državljane enoten tip obvezne šole. Ker se danes razlike med umskimi in telesnim delom zaradi novih vidikov o etičnem pomenu dela povsem odpravljajo in zabisujejo, zato se analogno odpravljajo tudi razlike med značajem obveznih šol. Tako dobiva osemletna obvezna šola drugačno vlogo z drugačnimi nalogami in je tudi v povsem drugačnem odnosu do vseh ostalih, zlasti strokovnih šol, katerim je obvezna šola z osemletnimi učnimi programi nujna osnova in predhodnica.

(Dalje prihodnjih)

S proslave mladinskih delovnih brigad v Trbovljah

APZ v Franciji

Mimogrede, skozi okno v vlaku, pa tudi drugje

V aprilu je Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane gostoval po Franciji, in sicer v Lilleu, Roubaixu, Lensu, Parizu in Strasbourgu. Prinesli bomo našim bralcem nekaj vrstic, ki nam jih je postal eden izmed udeležencev te turnee.

Vlak je pohitel iz Ljubljane. Jesenice, predor pod Karavankami — in že smo v tujini. Za trenutek je utihnila pesem, zamrl je pogovor, kvartavci so odložili karte. Slovo od domovine? Pa saj se vendar ne poslavljamo za vedno! Cez kakih štirinajst dni se bomo vračali prav tod, prav mimo teh raztegnjenih jezer, ali bolje mlak in močvirij. Pa vendar: človeku je hudo po domovini, spomni se pa tudi na svoje drage, fant na ljubljeno dekle in dekle na izvoljenca. Toda nekdo — morda je bilo ravno temu najtežje pri srcu — je sprožil pogovor. Led je bil prebit in kmalu se je po kupejih raznih razredov v vagonu Tauern-Expressa razlegal prešeren smeh apezejev in apezejevcev. No, smo vsaj enkrat občutili delček tistega, kar je občutil v svoji Dumi pokojni Oton Zupancič. — Vlak pa je brzel. Mimo nas so se vrstile visoke avstrijske gore, Gross-

glockner, vasice in mesta v dolinah pod nami, stari Salzburg s silkovitim gradom, obmejne kontrole avstrijskih ter nemških carinikov in policistov, bavarska prestolnica München, Ulm itd. Neslišno in nesluteno je zemljo pokrila noč. — Kljci »Reisepasskontrolle« so nas vrgli iz kratkega spanja. Kar nevoljni smo bili na vestne uradnike. »Silwowitz?« — je pokazal nemški carinik na neki kovček. Mu je zadisalo?

Vlak je potegnil in prišil so Francozi. Stvar se je pričela znova. Skoro smo pozabili, da smo na mostovih čez Reno. Strasbourg, Francija, Tauern-Express je odhitel, mi pa smo poiskali vlak ki nas je popeljal v Lille. Sedaj smo se vozili skupaj s folklorno skupino kulturnoizumetniškega društva beograjskih študentov »Branko Krsmanović«, ki je prav tako potovala na IV. mednarodni kulturni študentski festival v Lilleu. Le-ta je odpotovala dan pred nami, a nas je pričakala v Strasbourgu, kjer so Beograjskane za dan pridržali francoski obmejni organi.

Spet je vlak drvel in nastajajoči dan. Zapletemo se v »pogovor« s francoskimi sopotniki. Da, največ smo si nekateri pomagali z gestikuliranjem, kajti

nemško Francozi zelo neradi govore, angleščine pa povprečni Francozi ne znajo. Zato si pridno polnimo in dopolnjujemo naše priročne, na hitro narejene francoske slovarje. — Narava? Nič kaj privlačna se nam ne zdi. Ravnila in hiše iz rdeče, neometane opeke, stožčasti griči, nekake piramide — umetne tvorbe iz odpadlega materiala poleg rudnikov, leno tekoče reke, številni kanali in ladje kot najcenejše prevozne sredstvo za les, železno rudo in drugo, redki topolovi gozdni sestoj, zamočvirjeni predeli, mesta, vasi in spet mesta z vitkimi tovarniškimi dimniki, plavži, kokarnami — vse to je zdrveto mimo nas v nekaj urah. Po petindvajsetih urah vožnje z ekspresnimi vlaki smo prišli na cilj.

Prvi doživljaji in prva srečanja

Lille. — Sprejem na kolodvoru. Nastanitev v nekem prijetnem domu, nasproti kateremu stojf na eni strani 25 ali 30 nadstropna bodoča trgovinska zbornica za severno Francijo in države Beneluxa, na drugi pa ne dosti manjši mednarodni hotel, na vrhu katerega se je bleščal napis v francoščini: »Mednarodni velesejem v Lilleu«, ki se je pričel v dneh našega bivanja v tem mestu.

Kar želeli! Namesto za mize, smo morali v vrsto, ki pa se je na srečo hitro pomikala naprej. Ob tej priložnosti smo se že srečali s študenti iz raznih držav. Na festivalu je bilo namreč zastopanih 18 nacij. Škot v narodni noši (s »kikljo«) in z dudno pod pazduho, na katero je seveda ves čas pridno igral. Francoski študenti, glasno govoreči, z baretkami, prekritimi z najrazličnejšimi značkami, Danci, Nizozemci, Belgijci, Brentanci, Angležki, vsi v najrazličnejših nošah in krojih. Plavalas, vase zatopljena, prikupna Izraelka, Nemci, vsiljivo pozornost vzbujajoči Španci in njihove brhke, drobne balerine. Pač pisan svet, ki smo ga za sedaj menda dopolnjevali Slovenci in Srbi, kajti drugi dan so se nam pridružili še Čehi, Poljaki, Romuni in Rusi. Predstavljajte si to gnečo kot živ, da, zares živ in buren čebeljak. Nekateri so peli, drugi so se pogovarjali. Vsi so pa menda tekmovali, kdo bo glasnejši. Da, lahko rečem, že smo stopili skupaj trije ali štirje Slovenci, pa smo razumeli vse razen Spancev, pa še te »nekoliko«. So mogoče oni razumeli nas? — In naš želodci? Dišalo je, kar je še bolj zbuvalo tek.

tisto, kar mu pač najbolj tekne. Ko prideš do konca, verjemite, je pladenj popolnoma poln. In šele sedaj sedeš za »obloženo« mizo. Ko poješ, vse jedilno orodje spet odneseš.

Koliko stroškov za strežno osebo je tako prihranjeno! In najš je še bolje, kot če ti stoji na vsaki strani po en natak. Hrana je bila dobra, bilo pa je je raje preveč kot premalo.

»Čenčanje« in malo po Lilleu

Počitek. Prvi nastop imamo šele drugi dan, skupno z beograjsko folkloro v Roubaixu. Oficialna otvoritev IV. mednarodnega kulturnega festivala študentov. Nekateri smo se pač morali posloviti od spečih tovarisev in — spanja in oditi tja. Na srečo se je zadeva hitro končala in spet smo se znašli v živi človeški gneči pripadnikov najrazličnejših narodnosti. Eni so peli. Malo stran je nabijala neka študentska godba na pihala (celo saksofon so imeli). Drugje so plesali, vzklikali, poskaki. Nekateri pa so stali ob strani in ves ta vrvež je opazovali. Ze smo našli prva poznanstva s tujimi študenti. — »Čenč« mi reče neko prikupno dekle ter pokaže na mladinsko značko, ki sem jo imel pripeto na suknjici. Ne razumem je, toda z znaki mi dopove, da želi zamjenjati eno izmed svojih številnih značk za mojo. Ustrežem ji. »Merci!« — prijazen nasmeš in že je izginila v gneči, morda

še vedno na lovu za značkami. Torej sem spoznal tudi to navado, namreč menjanje značk. Kolikokrat smo kasneje še tako »čenčali«.

Sprehod po mestu. Lille — največje francosko trgovsko, industrijsko in vseučiliško mesto na severu. Je skoro na belgijski meji. Ima precejšen promet. Skozenj gre ves trgovski promet s severnimi in zahodnimi sosedi Francije (Benelux, delno Anglija). Univerza je popolna z vsemi fakultetami in visokimi šolami. V mestu je precej industrije, in sicer predvsem težke železarske in pa tekstilne. Zelo razvita je tudi industrija drobne potrošnje. Mesto samo ima kar prikupno lice, pozna se pa, da je staro. Zelo lepe so stavbe nekaterih fakultet. Pozornost vzbujajo tako imenovana »Pariška vrata«, opera in magistrat. Vse stavbe so temne, zakajene in večinoma tudi neometane. Ob nemškem napadu preko Belgije na Francijo je Lille kljub temu, da je bilo tako imenovano »odprto mesto«, precej trpel, saj so ga napadle nemške zračne sile. Ponoči pa je Lille sama velika, bleščača, vpljoča in vabeča reklama.

V mestu so številni hoteli, bufeti, restavracije in podobni gostinski obrati, ki pa so za čudo prazni. Naj pomen še to, da je v tem mestu doma drugomestno francosko nogometno moštvo, na kar so domačini zelo ponosni.

(Nadaljevanje prihodnjih)

Ljudska prosveta in kultura v Artičah

Kakor v mnogih drugih krajih, tako smo tudi v Artičah zimske mesece izkoristili s tem, da smo na željo številnih deklet organizirali gospodinjstvi tečaj, ki je zajel poleg kuhinjskih umetnosti tudi ženska ročna dela. Dekleta so pokazala za tečaj mnogo zanimanja. Tečaj so zaključila z razstavo, ki je obsegala izdelke iz kuhinje in izdelke ročnih del. Vsem, ki so si razstavo ogledali, so izdelki dejansko zelo ugajali in so se z njimi veselili njihovih uspehov. Tečajnice so na zaključku izrekle željo, da bi se organiziral še tečaj za konserviranje, v zimskih mesecih pa naj bi se nadaljeval gospodinjstvi tečaj. Da je tečaj tako lepo uspel, je zasluga voditeljice tečaja tov. Miroslava Goršek, ki je poučevala gospodinjstvi tečaj, ročna dela pa tov. Berta Rumprer iz Brežice.

Namesto kmetijsko-gospodarske šole smo v kraju organizirali tudi predavanja iz posebnih področij kmetijstva. Predavali so strokovnjaki iz OZZ. Žal pa predavanja niso bila tako obiskana, kakor bi bilo glede na važnost predelane snovi potrebno. Prilagoditi se bo treba v bodoče resnici, da je tudi v kmetijstvu le z znanjem mogoče doseči boljše uspehe in da za kmetovalca danes ne zadostuje tisto znanje, ki ga je prevzel po svojem očetu. Ne samo v industriji, ampak tudi v kmetijstvu igra tehnika in znanje veliko vlogo, če hočemo v svojih prizadevanjih uspeti.

Tudi naši kulturniki so pokazali to leto precej živahnosti. Gov. Ivo Preskar je z igralci dobro naštvudral veseloligro v Skrbniškovi obdelavi »Matajev Matija«, ki so jo igralci prav dobro podali in pred polno dvorano želi mnogo priznanja. Poleg tega je kulturnoumetniško društvo naštvudralo Gregorčevno opereto »Oj, to lectovo srce«, ki jo je uprizorilo že doma, sedaj se pa gledališniški pripravljajo na gostovanja v sosednjih krajih. Pri tej vedri in veseli opereti sodeluje tudi orkester Društva učiteljev in profesorjev pod vodstvom tovariša Franca Baskoviča; zrežiral jo je tov. Rado Dernač, koreograf pa je tov. Mimica Avsec. Člani orkestra, ki so tudi iz oddaljenih šol, so s svojim sodelovanjem dokazali, da so vedno pripravljani za kulturno-prosvetno dejavnost tudi na vasi in ne samo v centrih. Tudi igralci so se močno potrudili, posebno še, če upoštevamo, da so to ljudje, ki so preko dneva zaposleni pri težkem delu, kaj nam so pa kljub temu vedno

hodili. Gledalci so toplo »reželi na odru vse sodelujoče,« »asti še stare znance iz prejšnjih operet. Nekateri so tokrat prvič nastopili v odgovornih vlogah, a so jih dobro rešili. Društvo spriču tega tudi v bodoče lahko računa na uspehe, če bodo igralci s tolikšno vajo nadaljevali svoje kulturnoprosvetno delo na vasi. Zelo je treba pohvaliti tudi balet, saj so dekleta brez napak izvedle svoje baletne točke. Pionirski odsek pa pripravlja pod vodstvom tov. Albine Černak igrice »Princeska in pastirček«, ki jo bo prvič uprizoril v počastitev rojstnega dne maršala Tita. Poleg tega je kulturnoumetniško društvo sodelovalo pri vseh krajevnih proslavah, posebno še pionirski odsek, ki je tudi za 8. marec pripravil izbran kulturni program. Kulturnoprosvetno delo je v Artičah močno razgibano, kar je zasluga članov društva, ki nesebično opravljajo svoje ljudskoprosvetno poslanstvo na vasi. J.-č.

Pionirji se pripravljajo na svoj praznik

Nekaj sto zagorskih pionirjev se te dni pripravljajo na svoje vsakoletno praznovanje 24. maja bo na letnem telovadišču TVD »Partizana« v Zagorju slovesna akademija, kjer bo nastopil tudi pevski zbor nižje gimnazije. Akademijo bodo izpopolnili še z raznimi recitacijami in drugimi pionirskimi nastopi. Naslednji dan, 25. maja bodo že v dopoldanskih urah istotam izvajali razne nastope, mladinske igre, športne in telovadne igre in drugo. Popoldne pa bodo v spremstvu svojih šolnikov in staršev odhiteli v naravo. Kot poročajo, se tudi v drugih krajih, zlasti v Trbovljah, Hrastniku, Vidmu-Krškem, Račeh, Sevnici, Brežicah, Senovem in drugih manjših vaseh pionirji prav pridno pripravljajo na svoje vsakoletno praznovanje. Z igrami in petjem bodo počastili rojstni dan tovariša Tita.

Naša dolžnost je, da se tega praznovanja v največjem številu udeležimo tudi mi starejši in s tem skupno z mladimi počastimo rojstni dan našega dragega maršala, tovariša Tita. Omogočimo mladini, da bo lahko ta svoj največji praznik v letu pripravila kar najlepše.

Številna družina na sejmu otroških igrač

Reklamni svetovalec neke ameriške tovarne za igrače je prišel na svojevrstno idejo. Za sejem otroških igrač v New Yorku je ta tovarna poskušala največjo družino. Visoko na severu države New York so končno našli številno družino vrtnarja Goliarsa, ki ima dvesto otrok od starosti od treh do sedemindvajset let. Trinajst hčera in sedem sinov je v družbi svojega očeta in matere na Manhattanu vzbudilo seveda pravo senzacijo. Ni namreč dosti družin, ki bi imele toliko živih sinov in hčera. Vsa ta družina je potovala tedaj v New York s posebnim avtobusom — prvič v življenju vsi skupaj. In prvič so obiskali skupaj velemešto, prvič spali vsak v svoji postelji, jedli skupaj za eno mizo in se veselili vsega dobrega, jedi in pijače. Šesar na očetovi skromni vrtnariji seveda niso nikoli doživeli. Razumljivo, kajti za 20 otrok ni lahko skrbeti in nič čudnega ni, če v Goliarsovi družini tudi ne poznajo radia, kaj šele televizije. Otroci ne hodijo v kino, marveč morajo doma pridno prijeti za delo. Zato pa je bila pot v New York na sejem otroških igrač — brezplačna in zato toliko večje doživetje za družino dvaindvajsetih članov.

... da je doprinos kruha tista količina testa, ki se dobi iz 100 delov moke. Tako je pri pšeničnem kruhu doprinos 145 do 175, kar pomeni, da smemo dodati na 100 delov moke 45 do 75 delov vode.

ZAKI JUČEN JE TEDEN LJUDSKE TEHNIKE V ZAGORJU

SLOVESNA SEJA VSEH ODBOROV LJUDSKE TEHNIKE V ZAGORJU — TEKMOVANJE MODELARJEV — ZAKLJUČEK RAZSTAVE V DOMU TVD »PARTIZANA« — SE VEČ TAKIH PRIREDITEV

S tekmovanjem modelarjev je bil v nedeljo v Zagorju zaključen Teden Ljudske tehnike ob 10-letnici dela te ustanove in 100-letnici rojstva svetovnega

izumitelja, našega rojaka Nikole Tesla. Vrsti prireditev med tednom je sledila preteklo soboto slavnostna seja vseh odborov Ljudske tehnike v Zagorju, ki jo je vodil predsednik mestnega odbora LT Janko Brglez. Orisal je delo in težave vseh klubov, tako letalcev, motoristov, radioamaterjev in fotoamaterjev. Organizacija Ljudske tehnike je v desetih letih dosegla zelo lepe uspehe, posebno še, če upoštevamo težave, s katerimi se mora boriti. Priznati ji moramo, da je dosegla predvsem lepe uspehe na področjih, ki so koristni za skupnost. V prihodnje namerna organizacija svojo dejavnost še bolj poživiti. Če bodo potrebe pokazale, bodo v Zagorju ustanovili brodersko društvo, v letošnjem letu pa prav gotovo v okoliških vaseh elektrostrojne klube, ki bodo vzgajali ljudi v upravljanju strojev. Na seji je bilo tudi govora o akciji vseh članov LT za gradnjo Doma Ljudske tehnike v samem Zagorju, saj je vsak lahko ugotovil, da prav pomanjkanje prostorov zavira še živahnejšo aktivnost člansva. Pri tej akciji bodo morali sodelovati prav vsi, pomoč pa jim bo morala nuditi tudi skupnost. Udeleženci so ob zaključku slovesne seje počastili spomin Nikole Tesla s polminutnim molkom.

treba delo Máksa Kosa — koki- lo za vlivanje batov eksplozijskih motorjev in pa ojalno za motorje, ki jo je izdelal Janko Brglez. Številni obiskovalci so izrekli željo, da bi v prihodnje priredili še več takih razstav. Dopoldne je bilo tekmovanje pionirjev in cicibanov na skirojih in avtomobilčkih pred Zdravstvenim domom, popoldne pa tekmovanje modelarjev in letalski miting -ek.

Napredek tehnike — in varčevanje na svoj način

Nekoč so ljudje svoje denarne prihranke pogosto radi shranjevali v nogavicah in podobno, dandanes pa je to marsikje povsem drugače. Ljudje si pomagajo na različne, tudi povsem svojevrstne načine. Tako je prišlo neki vdovi v Mapiewoodu na misel, da je svoje prihranke — 1640 dolarjev — shranila na »varno« v električni pekač za kruh. Neke nedelje pa je ta ženska v pekaču spekla kolač. Ko je po določenem času pekač spet odprla, da bi pogledala, če je kruh že dovolj pečen, je na svoje veliko začudenje ugotovila, da je njen kolač »dekoriran« s pepelom. Takoj ji je prišlo na um, kaj se je zgodilo z njenimi prihranki.

Hitro se je obrnila na svoje »kongresmana«, ki jo je napotil v Washington k državnemu cenilcu ZDA. Nato so eksperti pepel zgorelih bankovcev z X-žarki in ultra moder- nimi tehničnimi napravami za- devo z denarjem te ženske temeljito preiskali in dogodek tudi rekonstruirali. Pri tem delu pa so tehnični strokovnjaki celo dognali, da je vdova imela v svojem »šparovcu«-pekaču celo 40 dolarjev več prihrankov, kot ga je priglasila državnemu or- ganu ...

„Operacija Altmark“ na odru „Svobode-Center“

V sredo zvečer je vodilna gledališka družina v trboveljski dolini »Svoboda-Center« uprizorila že četrto premiero v tej sezoni: Marodičev »OPERACIJO ALTMARK«, ki jo je v slovenski jezik prevedel in priredil Herbert Grün. Trboveljčani so bili v uprizoritvi zelo zadovoljni. Prva repriza te igre, ki jo je režiral Karel Malovrh, bo nočoj v Delavskem domu.

ALI VESTE,

... da mora za pot iz Bre- mena v Nemčijo do Kalkute v In- diji današnji parnik prepluti 8190 kilometrov, jadnica pa 12.500 do 14.100 kilometrov za- radi tega, ker mora pluti v cik- caku, da lahko izkoristi vetro- ve.

... da so se, kot piše grški zgodovinar Herodot, v naših krajih tetovirali že 500 let pred našim štetjem. To so bili Tra- čani, prebivalci ozemlja med Donavo, Tiso in Karpatai.

Radio Ljubljana v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 5,05, 6,00, 7,00, 13,00, 15,00, 17,00, 19,00 radijski dnevnik in ob 22,00 uri. Oddajo »Zeleli ste — poslušajte« ob nedeljah ob 15,15, ob delavnikih pa ob 17,15. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12,30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6,30, oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik ob 5,00 do 6,00.

TOREK, 22. MAJA
11,15 Mali dopoldanski koncert. 11,45 Cicibanom — dober dan! (Peter Likar: Povodni mož). 12,00 30 minut s Štirimi fanti, vokalnim kvintetom Niko Stri- tof in Kmečkovo godbo. 14,30 Medni kotiček. 16,00 V svetu opernih melodij. 18,00 Zunanje poli- tični feljton: Po avstrijskih volitvah. 18,30 Športni tednik. 20,00 Tedenski notranje-politični pregled. 20,10 Mali koncert Ljubljanskega komornega zbor- a p. v. Milka Šoberneta. 20,30 Radijska igra — Suhovo-Kobi- lin: Svatba Krečinskega (prva izvedba).

POREČILA poslušajte vsak dan ob 5,05, 6,00, 7,00, 13,00, 15,00, 17,00, 19,00 radijski dnevnik in ob 22,00 uri. Oddajo »Zeleli ste — poslušajte« ob nedeljah ob 15,15, ob delavnikih pa ob 17,15. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12,30. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6,30, oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik ob 5,00 do 6,00.

NEDELJA, 20. MAJA
6,00—7,00 Pisana vrsta doma- čih napevov za prijetno nedeljsko jutro. 7,30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7,35 Igrajo veliki zabavni orkestri. 8,15 Spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — sodelujejo zbori, ansambli in solisti. 9,00 Otroška predstava — Slavko Janevski: Sladkorni otročiček (pravljica). 11,00 Oddaja za Be- neške Slovence. 12,10 Opoldan- ski glasbeni spored. 13,30 Za našo vas. 16,30 Ob dnevu vojne- nega letalstva. 18,00 Radijska igra — P. Merime: Kočija svete popotnice (ponovitev). 21,00 Kul- turni razgledi. 21,15 Popevke in ritmi. 23,00—24,00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (pre- nos iz Zagreba).

SREDA, 23. MAJA
11,05 V glasbi po svetu. 13,35 V pesmi in plesu po Jugoslavi- ji. 14,05 Radijska šola za nižjo stopnjo Berislav Brkič: Kako je Jagoda postala kurir (radijska igra) — ponovitev. 14,35 Ope- retna in lahka glasba. 15,15 Za- bavná glasba. 18,15 Igra tam- buraški orkester p. v. Matka Sijakoviča. 18,30 Za dom in že- ne. 18,40 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski ko- morni zbor p. v. Rajka Sikoška. 20,00 Giacchino Rossini: Itali- janska v Alžiru, opera v 2. de- janjih. 22,15—23,00 Concert ve- likega zabavnega orkestra Ra- dia Ljubljana (magnetofonski posnetki z javnega koncerta 3. V. 1956 v Ljubljani — II. del).

PETEK, 25. MAJA
11,45 Cicibanom — dober dan! (Pesmi iz zgodbe o Titu). 12,00 Koroške in prekmurske narodne pesmi. 13,35 Pester operni spored. 14,30 Zanimivosti doma in po svetu. 15,40 Utrinki iz lite- rature — France Bevč: Zgodbe o Titu. 18,00 Spoznavajmo člo- veka — Prof. Franc Pediček: Tipi značaja. 18,15 15 minut z Vaškim kvintetom. 18,45 Igra trio Dorka Skoberne. 20,00 Te- denski zunanje-politični pre- gled. 20,15 Glasbenana medigra. 20,30 »Portret iz Broadwaya«: Thomas »Fats« Walter. 21,15 Oddaja o morju in pomorsča- kih. 22,15 Igra plesni orkester Radia Ljubljana. 22,50—23,00 Melodije za lahko noč.

PONEDELJEK, 21. MAJA
11,05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Borislav Brkič: Ka- ko je Jagoda postala kurir (ra- dijska igra). 12,40 Pohorski fantje pojo in igrajo. 14,05 Ra- dijska šola za višjo stopnjo — a) Prehod čez Neretvo (repor- taža — b) Na letališču. 15,15 Pesmi, ki so jih peli partizani ... 15,40 Se pomnite tovariši — Mile Pavlin: Vrnitev. 16,00 60 minut z našimi in inozem- skimi solisti. 18,00 Iz naših ko- lektivov. 18,45 Narodne pesmi

CETREK, 24. MAJA
11,05 Za dom in žene. 11,15 Popularne popevke. 11,45 Slo-

SOBOTA, 26. MAJA
11,05 Za dom in žene. 11,05 Pojte z nami, otroci! 13,35 Za prijetno razvedrilo. 14,30 Pionirski kotiček. 14,45 Mladinski zbori pojo. 15,40 Utrinki iz lite- rature — Slavček v gaju je zapel (ob 30-letnici smrti Sreč- ka Kosovela). 18,00 Okno v svet: Neodvisni Laos. 18,15 Mo- škil zbor primorskih študentov p. v. Antona Nanuta poje na- rodne in umetne pesmi. 18,30 Jezikovni pogovori. 20,00 Veseli večer. 22,15—23,00 Oddaja za naše izseljence — na valu 327,1 m.

Rešitev magičnega kvadrata iz številke 18-19

Pravilna rešitev magičnega kvadrata, ki smo ga priobčili v prvomajski številki našega lista, se glasi (vodoravno in navpično): 1. teta, Emil, Tisa, Alah. Zreb je prisodil prvo nagrado Maeti Fabiani, učenki 3. razreda gimnazije v Trbovljah, ki naj pride v naše uredništvo po knjižno darilo; drugo nagrado pa dobi po odločitvi zreba Drago Florjančič, učenec 4. razreda osnovne šole, pošta Brežice, kateremu bomo poslali knjižno darilo zaradi oddaljenosti od Trbovelj po pošti. Vsem ostalim pionirjem in pionirkam, ki so pravilno rešili magični kvadrat v tako obilnem številu, za njihovo pošto in po- zdrave prisrčna hvala!

Nagradna unanka za pionirje

Poskusite danes rešiti sledečo uganko:

Po vodi brodi, po suhem hodi, a vendar ni še prilezla iz hiše.

Bo pretežka? No, poskusite jo rešiti, morda jo boste le uga- nili!

Za pravilno rešitev imamo pripravljene dve knjižni nagradi po odločitvi zreba.

Rešitve nam prinesite ali pa pošljite po pošti do nedelje, 27. maja, opoldne. Pri odgovoru ne pozabite na- vesti poleg svojega imena in priimka tudi razred šole, ki jo obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

UREDNIŠTVO

JOSIP JURIS KOZJAK
SLOVENSKI JANICAR
PRIREDIL: PARISAL
FRANEK BRATKOVIC

9
Tu zagleda Marko ciganskega fantina, kako si prizadeva zlesti na njegovega najlepšega konja. Jeza zgrabi graščaka, ko vidi, da se mu ciganeč predrne ukrasti pri belem dnevu nje- si se pritepel? In gospod pograbi debelo palico ter z njo grozovito mahne da cigana kri zalije in se s krikom zvrne na tla.

10
Hlapci priteko na krik mladca: skozi vrata pa stopi dolgin, stari cigan. Grozo:ito pogleda vse pričujoče, pobere krvavega ciganeča in od- ide. Na vratih se obrne in glasno spregovori: »Le ogledli me, grad in ti gospod njegov! Ako se mojemu sinu ne zaceli rana, ki si mi jo naredil, pomnil me bodeš.« To rekši s sinom v naročju naglo odide. Tudi ciganeč je zmanjkalo. Druga dne ni bilo več ciganskih šotorov pod Kozjakom.

11
Odondod je minilo mnogo dni. Nekega dne je prijezdil na grad Kozjak vitez star Markov znanec. Povle mu, da je Vitovec napadel cesarja in ga v Celju obstopil in sedaj cesar potrebuje pomoči kranjskih vitezov. Marko je nerad zapustil svoj dom, najteže mu je bilo, pustiti sina samega. Vendar ni ma- ral, da bi Kozjak, prvak stare rodovine, bil med zadnjimi, ki so cesarju obljubili izdatno pomoč.

12
Teško je slovo od doma in sina Na grajskem dvorišču so se vsi zbrali k odhodu gospodarja. Marko je še zadnjič pobožal svojega sinka, ki ga je prepustil v varstvo svojemu čudaškemu mlajšemu bratu Petru in očetu Bernardu iz sti- skega klostra. Da ga bod' učil in vzrejal. S pogledom je kozjaški gospod še enkrat ob- jel ves svoj grad zavihl' se je na koncu in naglo odjezdil, hlapci pa za njim

TELESNA VZGOJA

PRED OKRAJNIM ZLETOM PARTIZANA V BREŽICAH

Kratek historiat TVD »Partizana« v Trbovljah

Telesna vzgoja ima v trboveljski dolini že staro tradicijo. Preživelci člani predvojnih telovadnih društev so se takoj po končani vojni zbrali in skupaj z ostalimi naprednimi športniki ustanovili enotno fizikokulturno društvo, v katerem naj bi zaživelo celotno telesnovzgojno delo in življenje v Trbovljah. Ustanovni občni zbor enotnega fizikokulturnega društva v Trbovljah je bil 25. avgusta 1945 v bivšem Sokolskem domu Novo društvo si je izbralo ime »Fizikokulturno društvo Rudar«. Enotno ime »Rudar« naj bi pomagalo pozabiti na vse predvojno ključaštvo v športu in telesni vzgoji.

Vodstvo telovadne sekcije je bilo poverjeno za moške vrste Mirku Bizjaku, Jožetu Lebarju in Francu Rinaldu, za ženske vrste pa so vodili vsi telovadni oddelki po dvakrat tedensko. Ze v letu 1945 je telovadna sekcija »Rudarja« s svojimi člani sodelovala na vseh javnih prireditvah, na zletu v Ljubljani in na proslavi Oktobrske revolucije. V letu 1946 je bila telovadna sekcija zelo aktivna in je zabeležila številne vidne uspehe. Število pripadnikov sekcije se je znatno pomnožilo in telovadba je navzlic pomanjkanju prostorov nemoteno potekala. V tem letu je sekcija priredila propagandni telovadni nastop na Dobovcu s 164 telovadnimi člani, na fizikokulturnem dnevu 7. julija je na javnem nastopu telovadilo 510 članov, 130 telovadcev je nastopilo na okrožnem fizikokulturnem nastopu v Celju, člani in mladinci pa so sodelovali tudi na fizikokulturnem dnevu FZS v Ljubljani. Poleg tega je telovadna sekcija tega leta izvedla večerno telovadno akademijo na prostem, s sodelovanjem FD Hrastnik pa medrevirsko telovadno akademijo v Delavskem domu v Trbovljah.

Poleg teh prireditev je sekcija sodelovala s telovadnimi točkami na vseh javnih prireditvah. To leto so bile tudi tekme, in sicer v »svetljudskem peterboju«, katerega se je udeležilo 343 telovadcev. Člani so dosegli v A in B skupini prvi tri mesta. Prav tako sta na okrožni telovadni tekmi vrsti članov in mladincev zasedli prvo mesto. Na izbirni okrožni tekmi v Celju pa so se trije člani uvrstili v okrožno vrsto in nastopili v prvenstvenem tekmovanju Slovenije v Ljubljani. Posebno važni so bili nadalje tečaji, ker je v vseh oddelkih manjkalo vodnikov. Intenzivno je vadila na vseh osnovnih šolah šolska mladina. Ustanovljeno je bilo 28 oddelkov s približno 870 pionirji in pionirkami. Vadili so tudi na državnih gimnazijih v Trbovljah. Za vsako šolo je bil imenovan poverjenik, ki je nadziral in usmerjal delo vodnikov.

Leta 1947 je telovadna sekcija »Rudarja« s svojimi nastopi v okoliških vaseh širila in poglobljala telesnovzgojno miselnost. Predvsem so imeli ti nastopi namen zainteresirati odgovorne činitelje za telesnovzgojno delo in nuditi tudi pomoč pri ustanavljanju telesnovzgojnih organizacij v okoliških krajih.

Številne prireditve so bile dobro obiskane in tudi dobro izvedene. Na spomladanskem krogu je sodelovalo 246, na jesenskem pa 505 telovadcev. Poleg javnega telovadnega nastopa in dveh zelo dobro uspešnih akademij je sekcija sodelovala na vseh prireditvah v Trbovljah, na okrajni fizikokulturni akademiji in paradi v telovadni točki »V boja« je nastopilo 23 članov in članice na I. zveznem fizikokulturnem zletu Jugoslavije. Ženska vrsta, ki je nastopila na prvenstvu v Ljubljani, je bila pohvaljena in nagrajena. Tudi v letu 1947 je sekcija organizirala vadiateljski tečaj, ki ga je obiskovalo 35 članov in mladincev ter 35 članic in mladink. Zal pa se številni telovadci po končanem tečaju niso oprjeli dela v telovadnici, da bi pridobljeno znanje prenašali na ostale članice telovadne sekcije.

Leta 1948 je bilo delo razdeljeno na dve obdobji. Do 27. avgusta so člani sekcije telovadili pod okriljem SPD »Rudar« dne 26. avgusta 1948 pa je bilo ustanovljeno samostojno Telovadno

društvo Trbovlje. Telovadno društvo je imelo ob ustanovitvi 1097 pripadnikov, in sicer 30 članov, 50 mladincev, 460 pionirjev, 25 članic, 32 mladink in 500 pionirk (pri slednjih vključno šole). V tem letu je društvo sodelovalo z vsemi oddelki na društvenem telovadnem nastopu v Zagorju, na okrajnem javnem nastopu fizikokulturnikov in na slavnostni akademiji. Na XI. vsesokolskem zletu v Pragi je sodelovalo 15 članov in članic iz Trbovelj.

Splošna telesna vzgoja tudi v letu 1949 ni dosegla v Trbovljah tistega razmaha, ki bi ga po svojem namenu in številu prebivalstva zaslužila. Število pripadnikov je celo nazadovalo. Vzrok temu je bil še vedno v tem, da društvo ni imelo lastne telovadnice. Se vedno so telovadci telovadili po raznih dvoranah in celo po zasebnih hišah. Na letnem telovadišču je bilo vse poletje sicer prav živahno, ko pa je prišla hladna jesen, so morali vodniki odslužiti pionirske oddelke zaradi pomanjkanja primernih prostorov.

Društvo je priredilo to leto samostojno telovadno akademijo, sodelovalo na okrajni telovadni akademiji in okrajnem telovadnem nastopu Sodelovalo je nadalje tudi na društvenih javnih nastopih v Zagorju in v Preboldu ter na ostalih javnih prireditvah in proslavah. Pripadniki društva so se udeležili okrajnega tekmovanja v akademijskih točkah v Hrastniku in republiškega tekmovanja v akademijskih točkah v Ljubljani. Na tem tekmovanju so člani s telovadno sestavo »Jekleni krog« zasedli prvo mesto.

Mladinke in mladinci so društvo uspešno zastopali v mladinskem dvoboju Slovenija-Vojvodina v Novem Sadu in povratnem srečanju v Ljubljani, nadalje na turnirju mest v Sarajevu, člani in članice pa na republiškem tekmovanju v orodni telovadbi. Dne 19. junija je vrsta mladincev 1. razreda zasedla četrto mesto na zveznem prvenstvu v vajah na orodju v Zagrebu. Prirejen je bil tudi

okrajni zlet partizanov v Brežicah. Dne 3. aprila 1952 pa je bil sklican izredni občni zbor, na katerem se je dotedanje Telovadno društvo preimenovalo v TVD »Partizana«. Ker ni bilo primernih prostorov za telovadbo v zimskem času, društvo telovadnih pripadnikov ni imelo vse do pomladi, in še tedaj so prihajali na letno telovadišče le pionirski oddelki. Zaradi takšnih razmer nastopi niso bili številni niti uspešni. Na številne prošnje in intervencije se je končno 23. aprila pričelo z adaptacijo Telovadnega doma. S tem v zvezi je telovadba sicer zamrila, celotno članstvo pa je pričelo z delom na izgradnji telovadnice. Delo je bilo zelo naporno, ker so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev sodelovali pri teh delih v glavnem prostovoljci. Samo pri rušenju in odvažanju materiala je bilo opravičenih 5858 udarniških ur.

V začetku februarja 1953 je bila telovadnica trboveljskega TVD »Partizana« urejena, v glavnem pa so bili urejeni tudi drugi prostori, tako da so se lahko pričeli uporabljati. Dasiravno se je društvo posvetilo v glavnem gospodarski dejavnosti, je bilo telovadno življenje precej razgibano, četudi ni bilo zabeleženih vidnejših uspehov. Poleg telovadcev je skozi novo telovadnico šlo mnogo pripadnikov drugih društev in šolske mladine, kajti novozgrajena telovadnica je ena izmed najsoodobnejših v Sloveniji.

Leta 1953 je društvo sodelovalo na okrajnem telovadnem nastopu v Trbovljah in telovadnem nastopu ob slovesnosti »Svoboda« v Zagorju. Društvo je priredilo nadalje uspešno pionirsko maškarado in tekmovanje

pionirskih oddelkov s skiroji. Dobre uspehe so dosegle vrste članov, članic in mladincev na republiškem tekmovanju v vajah na orodju v Ljubljani in vrsta članic na zveznem tekmovanju v Skoplju. Društvo je pričelo tudi s sistematičnimi vajami v streljanju z zračno puško.

V letu 1954 je bila glavna naloga društva, da bi pritegnilo v telovadnico čimveč mladine, kar mu je v veliki meri uspelo. K temu sta veliko pripomogli vodstvi osnovne šole na Vodah in Industrijsko-rudarske šole, ki sta redno pošiljali učence k telovadbi. Nedvomno pa so k povečanju števila telovadnih pripadnikov lepo in moderno urejena telovadnica in drugi prostori Doma TVD »Partizana«, ki so bili v celoti skonstruirani. To leto je društvo pričelo tudi z izgradnjo poslopja na letnem telovadišču, ki naj bi služilo za streliške vaje z zračnimi puškami, nadalje za stojnice ob društvenih prireditvah, hkrati pa tudi kot kegljišče. Dokončno je bilo urejeno tudi letno telovadišče. V primerjavi z letom 1953 se je skupni obisk telovadnih ur dvignil tega leta za 48,8 odstotka. V prostori društva je vadilo še okrog 400 učencev in učenk

okrajni zlet partizanov v Brežicah. Dne 3. aprila 1952 pa je bil sklican izredni občni zbor, na katerem se je dotedanje Telovadno društvo preimenovalo v TVD »Partizana«. Ker ni bilo primernih prostorov za telovadbo v zimskem času, društvo telovadnih pripadnikov ni imelo vse do pomladi, in še tedaj so prihajali na letno telovadišče le pionirski oddelki. Zaradi takšnih razmer nastopi niso bili številni niti uspešni. Na številne prošnje in intervencije se je končno 23. aprila pričelo z adaptacijo Telovadnega doma. S tem v zvezi je telovadba sicer zamrila, celotno članstvo pa je pričelo z delom na izgradnji telovadnice. Delo je bilo zelo naporno, ker so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev sodelovali pri teh delih v glavnem prostovoljci. Samo pri rušenju in odvažanju materiala je bilo opravičenih 5858 udarniških ur.

Leta 1951 je deloval je upravni odbor društva, ki se je boril za izgradnjo telovadnice. Telovadba skorajda ni bilo in zato

društvo v tem letu tudi ni prirejalo nastopov in akademij.

Dne 3. aprila 1952 pa je bil sklican izredni občni zbor, na katerem se je dotedanje Telovadno društvo preimenovalo v TVD »Partizana«. Ker ni bilo primernih prostorov za telovadbo v zimskem času, društvo telovadnih pripadnikov ni imelo vse do pomladi, in še tedaj so prihajali na letno telovadišče le pionirski oddelki. Zaradi takšnih razmer nastopi niso bili številni niti uspešni. Na številne prošnje in intervencije se je končno 23. aprila pričelo z adaptacijo Telovadnega doma. S tem v zvezi je telovadba sicer zamrila, celotno članstvo pa je pričelo z delom na izgradnji telovadnice. Delo je bilo zelo naporno, ker so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev sodelovali pri teh delih v glavnem prostovoljci. Samo pri rušenju in odvažanju materiala je bilo opravičenih 5858 udarniških ur.

V začetku februarja 1953 je bila telovadnica trboveljskega TVD »Partizana« urejena, v glavnem pa so bili urejeni tudi drugi prostori, tako da so se lahko pričeli uporabljati. Dasiravno se je društvo posvetilo v glavnem gospodarski dejavnosti, je bilo telovadno življenje precej razgibano, četudi ni bilo zabeleženih vidnejših uspehov. Poleg telovadcev je skozi novo telovadnico šlo mnogo pripadnikov drugih društev in šolske mladine, kajti novozgrajena telovadnica je ena izmed najsoodobnejših v Sloveniji.

Leta 1953 je društvo sodelovalo na okrajnem telovadnem nastopu v Trbovljah in telovadnem nastopu ob slovesnosti »Svoboda« v Zagorju. Društvo je priredilo nadalje uspešno pionirsko maškarado in tekmovanje

pionirskih oddelkov s skiroji. Dobre uspehe so dosegle vrste članov, članic in mladincev na republiškem tekmovanju v vajah na orodju v Ljubljani in vrsta članic na zveznem tekmovanju v Skoplju. Društvo je pričelo tudi s sistematičnimi vajami v streljanju z zračno puško.

V letu 1954 je bila glavna naloga društva, da bi pritegnilo v telovadnico čimveč mladine, kar mu je v veliki meri uspelo. K temu sta veliko pripomogli vodstvi osnovne šole na Vodah in Industrijsko-rudarske šole, ki sta redno pošiljali učence k telovadbi. Nedvomno pa so k povečanju števila telovadnih pripadnikov lepo in moderno urejena telovadnica in drugi prostori Doma TVD »Partizana«, ki so bili v celoti skonstruirani. To leto je društvo pričelo tudi z izgradnjo poslopja na letnem telovadišču, ki naj bi služilo za streliške vaje z zračnimi puškami, nadalje za stojnice ob društvenih prireditvah, hkrati pa tudi kot kegljišče. Dokončno je bilo urejeno tudi letno telovadišče. V primerjavi z letom 1953 se je skupni obisk telovadnih ur dvignil tega leta za 48,8 odstotka. V prostori društva je vadilo še okrog 400 učencev in učenk

okrajni zlet partizanov v Brežicah. Dne 3. aprila 1952 pa je bil sklican izredni občni zbor, na katerem se je dotedanje Telovadno društvo preimenovalo v TVD »Partizana«. Ker ni bilo primernih prostorov za telovadbo v zimskem času, društvo telovadnih pripadnikov ni imelo vse do pomladi, in še tedaj so prihajali na letno telovadišče le pionirski oddelki. Zaradi takšnih razmer nastopi niso bili številni niti uspešni. Na številne prošnje in intervencije se je končno 23. aprila pričelo z adaptacijo Telovadnega doma. S tem v zvezi je telovadba sicer zamrila, celotno članstvo pa je pričelo z delom na izgradnji telovadnice. Delo je bilo zelo naporno, ker so zaradi pomanjkanja denarnih sredstev sodelovali pri teh delih v glavnem prostovoljci. Samo pri rušenju in odvažanju materiala je bilo opravičenih 5858 udarniških ur.

Leta 1951 je deloval je upravni odbor društva, ki se je boril za izgradnjo telovadnice. Telovadba skorajda ni bilo in zato

Leta 1947 je telovadna sekcija »Rudarja« s svojimi nastopi v okoliških vaseh širila in poglobljala telesnovzgojno miselnost. Predvsem so imeli ti nastopi namen zainteresirati odgovorne činitelje za telesnovzgojno delo in nuditi tudi pomoč pri ustanavljanju telesnovzgojnih organizacij v okoliških krajih.

Leta 1948 je bilo delo razdeljeno na dve obdobji. Do 27. avgusta so člani sekcije telovadili pod okriljem SPD »Rudar« dne 26. avgusta 1948 pa je bilo ustanovljeno samostojno Telovadno

Mariborsko-varaždinska nogometna liga Rudar-Nafta (Dol Lendava) 4:1 (2:1)

Trboveljski »Rudar« je v nedeljo dosegel v Dolnji Lendavi zmago proti tamkajšnji »Nafti«. Ze iz prakse vemo, da je na tujem terenu težko dobiti točke, toda to pot je bilo drugače. Štirje goli Knausa, Perca in

Partizan (Brežice) - Drava (Ptu) 1:3 (0:1)

V nedeljo, dne 13. maja, je ptujska Drava odigrala prvenstveno nogometno tekmo s Partizanom iz Brežic v Brežicah. Tudi tokrat je Drava dokazala, da se je napram lanskemu letu mnogo popravila ter da zna zmagati.

Drava je nastopila v sledeči postavi: Gorjup, Sirec Poldi, Letonja, Pongračič, Bezjak, Strehar, Komel, Sirec Jože, Kovač, Vogrinčič in Cep.

Drava je pričela takoj v začetku s hitrimi napadi, vendar napadalci niso izkoristili priložnosti za doseg gola. Nekako v polovici prvega polčasa je Drava po Jožetu Sircu dosegla vodilni gol, to je bil tudi rezultat prvega polčasa. V drugem polčasu se je moštvo Brežic trudilo, da bi rezultat izenačilo, vendar jim to zaradi slabega napada ni uspelo. Obramba Drave je bila vedno na mestu. Kakor prvi polčas, tako je tudi drugi polčas Drava imela mnogo več od igre. Napadalna partitura Drave pa ni igrala tako efektivno kakor preteklo tekmo, vendar je po Letonji in Vogrinčiču dosegla še dva gola. Po nesprezravanju obrambe Drave so Brežice znižale rezultat na 1:3, kar je obenem končni rezultat tekme.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

ROKOMET POSTAJA V TRBOVLJAH ŠPORT ŠTEV. 1 Rudar - Svoboda 15:6 (8:3)

Tekma med moškimi ekipami v rokometu je bila ena izmed najzanimivejših v letošnji sezoni, polna dinamike, hitrih akcij in kar je glavno - realiziranih je bilo tudi dokaj strellov. Domačini so tokrat slavili lepo zmago.

Gostje se imajo zahvaliti, da ni bil njihov poraz še večji, svojem vratarju, ki je bil najboljši mož na terenu.

Za Rudarja« so bili uspešni: Radej (6), First (5), Plevčak (2), Turk in Zupančič (po 1).

Moštvo »Rudarja« je odigralo vse tekme in je na 3. mestu na lestevici.

PARTIZAN (VIDEM-KRŠKO) : JLA, GARNIZIJA KRŠKO 0:0

V proslavo 1. maja sta navedeni moštvi odigrali nogometno tekmo, ki pa je po lepi in zanimivi igri ostala neodločna.

Igro je oviral težak teren, ki ga je razmočil večdnevni dež.

Tamburaški zbor »Svobode-Trbovlje II.« bo nastopil

Prav pridno se pripravljajo na svoj letni celovečerni koncert tamburaši »Svobode-Trbovlje II.«. Nastopili bodo 26. maja zvečer s celovečernim koncertom domačih in umetnih skladb.

osnovnih šol, ki so se pripravljali za nastop ob bližajočem se občinskem prazniku.

V marcu 1955 je bil organiziran sanjski in smučarski izlet za mladinske in pionirske oddelke, ki se ga je udeležilo 160 pripadnikov društva. To leto je bilo v vsakem pogledu zadovoljivo in je društvo zabeležilo nekaj zelo vidnih uspehov, predvsem v orodni telovadbi. Prav dobro je uspel javni telovadni nastop, ki ga je gledalo nekaj tisoč ljudi, zelo dobro so bile nadalje izvedene telovadne akademije v treh trboveljskih dvoranah. Društvo je sodelovalo pri vseh javnih prireditvah in kraju s telovadnimi točkami, udeležilo pa se je tudi raznih tekmovanj.

Ta skromni prikaz dela telovadnega društva v Trbovljah je le majhen del ogromnega dela, ki ga je društvo izvedlo v povojnih letih, kajti mnogo bi morali pisati še o delovanju društva na prosvetnem in političnem področju ter preobrazbi pripadnikov društva. Posebno poglavje bi morali posvetiti gospodarski dejavnosti društva, kajti vzporedno z gojitvijo telovadbe je društvo uredilo in dogradilo svoj Telovadni dom, letno telovadišče in še druge večje in manjše gradnje.

Vsečakar je trboveljski »Partizan« danes najmočnejši in najbolj razvito telesnovzgojno društvo v našem okraju.

Mariborsko-celjska nogometna liga LEP USPEH »PROLETARCA« V CELJU

Tudi to pot je bilo moštvo zagorskega »Proletarca« uspešno ter je v Celju premagalo moštvo ZSD »Celje« z 2:0.

Gostje iz Zagorja so zaigrali dobro in s tem osvojili dve dragoceni točki. Za dve točki pa so prehiteli tudi velenjskega »Rudarja«, ki je izgubil igro proti »Aluminiju«.

Kdo bo prvak v tej skupini, še ni znano. Izgleda, da bo borba med »Proletarcom« in »Rudarjem« iz Velenja.

Drava je nastopila v sledeči postavi: Gorjup, Sirec Poldi, Letonja, Pongračič, Bezjak, Strehar, Komel, Sirec Jože, Kovač, Vogrinčič in Cep.

Drava je pričela takoj v začetku s hitrimi napadi, vendar napadalci niso izkoristili priložnosti za doseg gola. Nekako v polovici prvega polčasa je Drava po Jožetu Sircu dosegla vodilni gol, to je bil tudi rezultat prvega polčasa. V drugem polčasu se je moštvo Brežic trudilo, da bi rezultat izenačilo, vendar jim to zaradi slabega napada ni uspelo. Obramba Drave je bila vedno na mestu. Kakor prvi polčas, tako je tudi drugi polčas Drava imela mnogo več od igre. Napadalna partitura Drave pa ni igrala tako efektivno kakor preteklo tekmo, vendar je po Letonji in Vogrinčiču dosegla še dva gola. Po nesprezravanju obrambe Drave so Brežice znižale rezultat na 1:3, kar je obenem končni rezultat tekme.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Državno waterpolo reprezentanco na Vidmu

Pretekli teden je prispela na Videm naša državna waterpolo reprezentanca na petnajstdnevni trening.

Pri zveznem trenerju Božu Grkiniču smo se pozanimali za bodoče delo in tekmovanja reprezentance.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Letos se jugoslovanska waterpolo reprezentanca pripravljala na več mednarodnih srečanjih. Tako bo 1. julija povratna tekma z Rusi v Zagrebu in 4. julija v Ljubljani. 12. avgusta bodo igrali z waterpolisti Zahodne Nemčije v Zagrebu. V dneh od 18. do 23. avgusta se bodo našli waterpolisti udeležili turnirja v Budimpešti, kjer bodo sodelovali Romuni, Madžari, Italijanci, Nemci in Jugoslovani z A in B reprezentanco. Od 5. do 15. oktobra bodo igrali po dve tekmi seniorjev in juniorjev v Splitu in Dubrovniku z Romuni.

Najvažnejša pa bo letos seveda Olimpiada, ki bo konec novembra in v začetku decembra v Melbournu.

Letošnjo zimsko sezono so bili waterpolisti na smučanju na Planici, nadalje so bili 15 dni na treningu v Bukaresti in 10 dni v Splitu. Vendar priprave ne potekajo tako, kot bi želeli, kajti med waterpolisti je nekaj študentov, ki prav med treningom opravljajo izpite, pa tudi tisti, ki so v službah, ne dobe vedno dopusta. Zato trening ni tako kvaliteten, kot bi bil sicer.

Mariborsko-celjska nogometna liga LEP USPEH »PROLETARCA« V CELJU

Tudi to pot je bilo moštvo zagorskega »Proletarca« uspešno ter je v Celju premagalo moštvo ZSD »Celje« z 2:0.

Gostje iz Zagorja so zaigrali dobro in s tem osvojili dve dragoceni točki. Za dve točki pa so prehiteli tudi velenjskega »Rudarja«, ki je izgubil igro proti »Aluminiju«.

Kdo bo prvak v tej skupini, še ni znano. Izgleda, da bo borba med »Proletarcom« in »Rudarjem« iz Velenja.

Drava je nastopila v sledeči postavi: Gorjup, Sirec Poldi, Letonja, Pongračič, Bezjak, Strehar, Komel, Sirec Jože, Kovač, Vogrinčič in Cep.

Drava je pričela takoj v začetku s hitrimi napadi, vendar napadalci niso izkoristili priložnosti za doseg gola. Nekako v polovici prvega polčasa je Drava po Jožetu Sircu dosegla vodilni gol, to je bil tudi rezultat prvega polčasa. V drugem polčasu se je moštvo Brežic trudilo, da bi rezultat izenačilo, vendar jim to zaradi slabega napada ni uspelo. Obramba Drave je bila vedno na mestu. Kakor prvi polčas, tako je tudi drugi polčas Drava imela mnogo več od igre. Napadalna partitura Drave pa ni igrala tako efektivno kakor preteklo tekmo, vendar je po Letonji in Vogrinčiču dosegla še dva gola. Po nesprezravanju obrambe Drave so Brežice znižale rezultat na 1:3, kar je oben

Iz sodne dvorane v zadnjih mesecih

Za otroke ni skrbel

Franc Roglič, po poklicu kovač, oče petih otrok v starosti od treh do osmih let, na zadnje stanujoč v Dolgem brdu 14, se je izmikal plačati preživnino, ki jo je bil dolžan oddajati po odločbi Okrožnega sodišča v Celju. To je delal na ta način, da je namenoma menjaval službena mesta. Tako je 3. aprila 1954 samovoljno zapustil službo v Kemični tovarni v Mostah in stopil v delovno razmerje pri Kovinskem podjetju v Bordingu. To službo je spet 3. decembra 1954 samovoljno zapustil in odšel v Dolgo brdo, kjer se je s priložnostnimi deli in pohajkovanjem izogibal sieherni izvršbi. Zaradi takega kaznivega dejanja se je moral obdolženec zagovarjati pred Okrajnim sodiščem v Trbovljah, ki ga je po členu 197 kazenskega zakona obsodilo na mesec zapora.

Uro je ukradel

Dne 5. februarja t. l. je prišel v urarsko delavnico Fanike Koren v Brestanici rudar Franc Boh po svojo uro, ki jo je imel v popravilu. Uro je dobil in plačal, ko pa je Korenova šla za hip iz delavnice po drobiž, je njeno odsotnost izkoristil in vzel iz predala v delavnici ročno uro v vrednosti 5000 din in odšel. Tatvino je obdolženec šele pod težo dokazov priznal in uro vrnil — vendar pokvarjeno.

Nepoboljšljiv tat

Anton Kolčan, delavec brez zaposlitve, doma v Lokvah, je bil zaradi vlomnih tatvin že dvakrat predkaznovan pred okrajnim sodiščem v Novem mestu — zaradi mladosti obkramt pogojno. Pogojne kazni pa pri njem niso dosegle v zakonu mišljenega učinka.

Dne 24. aprila t. l. se je navedeni spet zagovarjal pred okrajnim sodiščem v Vidmu-Krškem zaradi poskusa tatvine. V večernih urah dne 31. decembra lanskega leta se je namreč spazil skozi odprto okno v hišo Leopolda Dularja na Raztezu z namenom, da bi kaj pokradel, je pa bil se pravčasno zasačen. Ker si je obdolženec pred tem dejanjem prilaстил tudi zaupano mu rudarsko karbidno svetilko, last rudnika Senova, kjer je bil svoječasnno zaposlen, ga je javni tožilec obtožil tudi kaznivega dejanja majhne tajzavnice. Zaradi obeh kaznivih dejanj je bil obdolženec obsojen na enotno kazen 5 in pol meseca zapora, na plačilo stroškov kazenskega postopka in 500 din povprečnine.

Obsojeni nevhvaležni

Industrijska rudarska šola v Zagorju je v časnikih objavila natečaj za sprejem novih rudarskih učencev. Za ta natečaj se je prijavilo za sprejem v šolo tudi Slavko Malkovič, doma nekje v Srbiji, ki je bil tudi sprejet. Ker pa fant ni bil domačin, mu je šola preskrbela, da se nastani v internatu šole v Zagorju. Ko je bil Malkovič sprejet v šolo, mu je njena uprava dala na razpolago tudi razne oblačilne predmete in nekaj obutve, tako na primer dežni plašč, delovno srajco, spodnje hlače, delovno kapo, par gumijastih škornjev, šolsko aktovko, baretko in pulover. Vse te predmete je fant prevzel proti rezerzu. Imenovani učenec pa ni vztrajal do konca učne dobe, pač pa je iz šole pobegnil in si

vse navedene predmete prilastil, nekatere pa je celo razprodal, poleg tega pa je odnesel iz Doma rudarske šole v Zagorju še en dežni plašč, vreden okrog 8000 din, ki je bil last drugega učenca.

Vsa očitana mu dejanja je obdolženec pred Okrajnim sodiščem v Trbovljah priznal in je bil obsojen na en mesec in pol zapora. Povrniti mora tudi vso storjeno škodo.

Pri pobegu čez mejo je pomagala

Julijana Škrbec iz Koprivnice je drugim naklepno pomagala pri prepovedanem prehodu čez državno mejo s tem, da je trem fantom, ki so dne 15. oktobra lanskega leta poizkusili pri Kranjski gori ilegalno prestopiti državno mejo, oskrbela zvezo z že obsojeno Kristino Dular, tako da je imenovano prosila, naj preskrbi človeka, ki bi te fante peljal preko meje, potem pa enemu tudi pokazala, kje Dularjeva stanuje in šla še sama z njim tja, da se je ta lahko osebno pogovoril o pobegu.

Zaradi tega kaznivega dejanja je bila obdolženka obsojena na 6 mesecev zapora in na plačilo vseh stroškov kazenskega postopka in na 800 din povprečnine.

Prva kazen ga ni izučila

V mesecu marcu letošnjega leta je bil Rudi Špiler iz Bučarice kaznovan pred okrajnim sodiščem v Vidmu-Krškem na 3 tedne zapora, ker je hotel dne 11. januarja t. l. s silo vdreti v stanovanje Štefana Vaša, ki stanuje v isti hiši, s tem, da je s sekuro tolkel po vratih njegovega stanovanja in je Stefanu Vašu tudi s sekuro grozil.

Proti tej sodbi se obdolženec ni pritožil in je sodba postala pravomočna. Meseca marca pa je obdolženec isto dejanje ponovil s tem razliko, da je s kolom razbil vrata stanovanja in spet Stefanu Vašu grozil, da ga bo ubil. Zaradi tega kaznivega dejanja se je spet zagovarjal pred sodiščem in je bil tudi z upoštevanjem prve sodbe obsojen na 1 mesec in 20 dni zapora na plačilo sodnijskih stroškov in 600 din povprečnine.

Ljudsko milico je nalagal

Božo Razpotnik, stanujoč v Ljubljani, Stari trg št. 30, je dne 5. septembra p. l. na PLM v Podkumu podal ovadbo, češ da so ga istega dne na cesti v Murnovem grabnu pri Zagorju napadli neznani moški in mu odvzeli 350 ameriških dolarjev. Izkazalo se je pa, da si je Razpotnik vse to samo izmislil in PLM nalagal.

Zaradi tega se je moral obdolženec zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Trbovljah, kjer je bil po čl. 282 kazenskega zakona obsojen na denarno kazen 7000 din in na plačilo sodnijskih stroškov.

Kršitev državljskih pravic

Pavel Okoren, rudar, stanujoč v Trbovljah, Zabajek št. 9, se je pregrešil proti osnovni državljski pravici, to je proti nedotakljivosti stanovanja, ker je dne 22. julija 1955 okoli štirihi zjutraj neupravičeno vdrl v stanovanje K. A. kamor je skušal najprej priti na ta način, da je s sekuro odpiral stanovanjska vrata. Ker se mu to ni posrečilo, je splezal na streho drvarnice, od koder je nasilno odprl kuhinjsko okno, skozi katero je nato prišel v omenjeno stanovanje, kjer se je nekaj časa neupravičeno zadrževal.

Zaradi tega kaznivega dejanja se je moral obdolženec za-

govarjati pred Okrajnim sodiščem v Trbovljah, ki ga je obsodilo na 6 dni zapora. Ker pa je obdolženec storil navedeno kaznivo dejanje v času pogojne odložitve kazni — leta 1954 je bil namreč od sodišča kaznovan na 5000 din denarne kazni zaradi obrekovanja pogojno na 1 leto — je okrajno sodišče to kazen preklicalo in mu zato izreklo enotno kazen na 6 dni zapora in 5000 din denarne kazni.

S steklenico po glavi

Pred Okrajnim sodiščem v Trbovljah je bil obsojen Ivan Kokole, delavec, stanujoč v Dolgem brdu št. 2, ker je dne 15. avgusta 1954 v Prosvetnem domu v Milnšah med pretepom udaril s litrsko steklenico po glavi P. A. in ga s tem lahko telesno poškodoval. Za svoje kaznivo dejanje je bil obsojen na 1 mesec zapora. Pri odmeri je sodišče upoštevalo kot obtežilno okoliščino, da je obdolženec napravil to dejanje v povratku, saj je bil leta 1952 zaradi enakega kaznivega dejanja obsojen na 1 mesec zapora.

Surov napad

Dne 2. marca letošnjega leta se je Jože Skoberne iz Reštanja napil žganja in je potem v pijanosti kar na lepem napadel v bližini dnevnega kopa v Reštanju delavca Franca Boha; najprej ga je udaril z roko po glavi s tako močjo, da ga je zbil na tla, na tleh ležečega pa je potem z nogó, obuto v škornje, sunil v obraz in ga tako telesno ranil. — Okrajno sodišče v Vidmu-Krškem je obdolženca zaradi navedenega kaznivega dejanja obsodilo na 3 mesece zapora, na plačilo vseh sodnijskih stroškov in na 500 din povprečnine.

Med preprirom ga je ranil z nožem

Branko Varjančič, delavec, stanujoč v Polju štev. 6 pri Zagorju, se je 14. avgusta 1953 na Cesti zmage v Zagorju zapletel v prepri z J. L., katerega je med preprirom zabelil z žepnim nožem v desno nogo in mu tako prizadejal na notranji strani stegna do kosti segajočo rano.

Zaradi tega kaznivega dejanja se je moral obdolženec zagovarjati pred Okrajnim sodiščem v Trbovljah, ki ga je obsodilo na dva meseca zapora.

Zarubljena prašiča zaklala

Alojzija Sluga, kmetica pri Krškem, ni plačala davkov, zato ji je bil po Občinskem ljudskem odboru v Krškem zarubljen 1 prašič Alojzija Sluga pa je tega prašiča navzlic temu zaklala in ga porabila zase. — Javni tožilec jo je zato obtožil kaznivega dejanja oškodovanja tujih pravic, zaradi česar je Okrajno sodišče v Vidmu-Krškem obdolženko obsodilo na 4000 din denarne kazni in na plačilo sodnijskih stroškov.

Kolesa je kupoval in prodajal

Franc Kovačič, čevljarški pomočnik brez zaposlitve, iz Velikega dola je v času od leta 1954 do 1955 neupravičeno kupil in naprej prodal 4 moška kolesa. — Zaradi nedovoljenega trgovanja je Okrajno sodišče v Vidmu-Krškem obdolženca obsodilo na 6000 din denarne kazni, na plačilo vseh sodnijskih stroškov in na 400 din povprečnine.

Poln nahrbtnik ga je izdal

Dne 30. aprila lanskega leta so opazili, da je šel Ivan Kapusta, kovač, stanujoč v Strugi št. 107 pri Ludbregu, iz Strojne tovarne v Trbovljah obložen s polnim nahrbtnikom. Ker je bilo to sumljivo, je dobil tovarniški ključavničar od uprave nalogo, da omenjenega zasleduje. Slednji je ugotovil, da je šel Kapusta na železniško postajo, od koder se je z vlakom odpeljal proti Zidanemu mostu. S pomočjo organa Ljudske milice je bil nato izvršen pregled obdolženčevega nahrbtni-

TUDI ELEKTRIČNA ENERGIJA SE MORA MERITI KOT OSTALE DOBRINE Ukinitev pavšalnega odjema električne energije

Tudi električna energija se mora meriti kot ostale dobrine. Po 13. točki odloka o spremembah in dopolnitvah pravilnika o Splošnih pogojih za preskrbo z električno energijo iz javnega omrežja LRS (Uradni list LRS št. 37-146/55) je izdal Državni sekretariat za gospodarstvo LRS odredbo o določitvi rokov za nakup in vgraditev merilnih naprav (števecev) za električno energijo.

Pri vseh odjemalcih, pri katerih so doslej pavšalno ugotavljali poraba električne energije, mora dostavljalec električne energije, t. j. podjetje »Elektro-Trbovlje«, na svojem celotnem delovnem področju vgraditi električne števece in to najkasneje v rokih, predpisanih z navedeno odredbo.

Vsi odjemalci električne energije oz. hišni sveti, hišni lastniki ali upravni organi hiš, pri katerih se odjem električne energije ugotavlja pavšalno (brez števeca), so dolžni pred potekom roka ki je naveden na pismenem obvestilu podjetja »Elektro-Trbovlje«, kupiti električne števece, ali pa pismeno pooblastiti to podjetje, da jih preskrbi na njihove stroške.

Da bo pavšalnemu odjemalcem električne energije izvedba vgraditve merilnih priprav poznana vsaj v glavnem, je treba pripomniti še sledeče:

1. Kolikor je stanje električnih instalacij in priključkov neprimerno in onemogoča vgraditev merilnih priprav za posa-

energije

mezne odjemalce toka, je nujna preureditev instalacij, ki jih bo izvršil pošiljatelj električne energije na račun lastnika oz. upravnega organa hiše.

2. Vse merilne priprave vgradi izključno samo pošiljatelj električne energije, t. j. podjetje »Elektro-Trbovlje«, na stroške lastnika oz. upravnega organa hiše.

3. Več pavšalnih odjemalcev v isti hiši se lahko združi pod eno merilno pripravo, vendar pod pogojem, da se nekdo od njih obveže oz. prevzame plačilo računov za porabljeno električno energijo.

4. Za odjemalce, katerim so bile njihove lastne merilne priprave demontirane po letu 1945 brez povračila odškodnine ali pa namestitve druge merilne priprave, in za odjemalce, ki jim je bila merilna priprava, last pošiljatelja toka, demontirana po 1. januarju 1955, je dolžna novo merilno pripravo preskrbeti podjetje »Elektro-Trbovlje« na svoje stroške, ostal material in namestitve pa gre v breme lastnika zgradbe.

5. Merilna priprava ostane last oz. v upravi tistega, ki jo je kupil in plačal.

6. Odjemalec električne energije bo prejel od pošiljatelja električnega toka pismeno sporočilo o obvezni montaži merilnih naprav, iz katerega bo razviden skrajni rok za montažo merilne priprave.

7. Če odjemalec električne energije ni lastnik hiše, v kateri stanuje, je dolžan po pre-

jemu pismenega sporočila takoj obvestiti lastnika ali upravitelja hiše o odloku glede montaže števeca.

8. Glede pojasnil o vrsti merilnih priprav, ki ustrezajo moči uporabnikov električnega toka, kakor tudi glede pojasnil, ali je stanje električne instalacije primerno oz. ustrezno za montažo števecev, naj se odjemalec električne energije obračaje direktno na rajonske monterje v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Radečah, Izlakah in v Podkumu, ali pa na upravo podjetja »Elektro-Trbovlje«, Trbovlje, Trg svobode 9 (telefon številka 32).

9. Lastnik hiše oz. njen upravni organ je dolžan ob naročilu števeca plačati akontacijo, kolikor ne kupi merilne priprave sam.

10. Če si bodo odjemalci električne energije preskrbeli števece sami, se opozarjajo predvsem na to, da morajo pri nakupu inozemskih števecev paziti na firme in tipe, ki so pri nas odobrene. Nadalje morajo imeti verodostojne dokaze o tem nakupu. Neprimeren števecev oz. števecev sumljivega izvora podjetje ne bo montiralo.

11. Za vse trofazne motorije in aparate se morajo montirati ustrezni trofazni števeci.

12. Če posamezni odjemalci električne energije ne bodo preskrbeli merilnih priprav do določene roka oz. jih odjemalci ne bodo naročili pri pošiljatelju električne energije, se jim ustavi nadaljnje pošiljanje električnega toka.

Podjetje »Elektro-Trbovlje«, Trbovlje

Ki nematografi

Kino »Svoboda-Center« v Trbovljah bo imel na sporedu do ponedeljka švedski film »Tat ljubezni«, naslednji teden pa domači film »Volčja noč«.

Kino »Svoboda-Trbovlje II« bo predvajal do ponedeljka italijanski film »Za zastrtimi zavesami«.

Kino »Svoboda-Dobrna« v Trbovljah bo predvajal od 19. do 21. maja — 19. maja: ob 5. uri, 20. maja: ob 3., 5. in 7. uri, dne 21. maja: ob 5. in 7. uri — francoski kriminalni film »Prijetelje noči«. (Mladini izpod 16 let vstop ni dovoljen.) — Od 23. do 25. maja ob 5. in 7. uri ameriški barvni film »Najboljši od najslabših«.

Uprava kina »Svoboda-Dobrna« sporoča kino obiskovalcem, naj ne nasedajo govoricam, da predvajamo filme na stari ozko-trajni aparaturi. Vse filme predvajamo na normalnotrajni aparaturi znamke »Zeiss Ikon«; aparatura je iste znamke kot v kinu »Svoboda-Center«.

»Partizan« Sevnica: dne 19. in 20. maja ameriški film »Harriet Craig«, 26. in 27. maja ameriški film »Nevidni človek«.

Kino Brežice: 19. in 20. maja ameriški zabavni film »Na divjem Zapadu«, 23. in 24. maja jugoslovanski film »Burma«, 26. in 27. maja jugoslovanski film »Hanka«.

Kino Brestanica: Od 18. do 20. maja sovjetska barvna bajka »Sadko«, 23. in 24. maja ameriška drama Slike Doriana Graya. Od 25. do 27. maja ameriški barvni western film »Sejna«.

Potujoči kino v Trbovljah bo predvajal od 18. do 22. maja danski film »ŠE NI PREPOZNO«, 18. maja za tabor predvojaške vzgoje v Radečah; 19. maja ob 17.30 v Izlakah; ob 20. uri v Milnšah; 20. maja ob 11. uri v Kolovratu; ob 15. uri v St. Gotardu; ob 18. uri v Čemšeniku; 21. maja ob 18. uri v Vrhovem; ob 20. uri v Lokpi pri Zidanem mostu; 22. maja ob 20. uri v Čečah.

ka, ob kateri priložnosti so ugotovili, da je nahrbtnik poln železja, odnešenega iz Strojne tovarne. Železje, ki si ga je prilastil obdolženec, je bilo vredno nad 6000 din. Zaradi tega kaznivega dejanja ga je Okrajno sodišče v Trbovljah po določilih čl. 249 kazenskega zakona obsodilo na 1 mesec zapora.

Obvestilo!

Tajništvo za notranje zadeve pri OLO Trbovlje sporoča vsem upraviteljem in lastnikom motornih vozil, ki jih za 1. 1956 še niso registrirali, da bodo tehnični pregledi za zamudnik vsak mesec, in sicer po naslednjem dnevnem redu: 21. maja v Trbovljah za območje bivšega okraja Trbovlje, 23. maja pa v Brežicah za bivši okraj Krško.

V prihodnje se bodo motorna vozila tehnično pregledovala za območje bivšega okraja Trbovlje vsak prvi terek v mesecu, za območje bivšega okraja Krško pa vsak prvi ponedeljek v mesecu.

Z pisarne TNZ Trbovlje

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem sosedom, znanec, sorodnikom in organizacijam, ki so spremili na zadnji poti našega dragega ata

ANDREJA KEZMANA

Obenem se vsem zahvaljujemo za številne vence in iskrene poslovljene besede.

Brežice, dne 17. maja 1956.

Zaljujoča družina KEZMANOVA

SPOSOBNEGA VODJO ODKUPA

za kmetijske pridelke, les in živino sprejme takoj ali najkasneje do 30. junija 1956

KMETIJSKA ZADRUGA

SEVNICA pod sledečimi pogoji: poštenost in daljša praksa v trgovini ter odkupih.

Plača po dogovoru in prizadevnosti.

Ista zadruga sprejme takoj

ADMINISTRATIVNO ali KNJIGOVODSKO MOČ

ki ima veselje in smisel za vodstvo pisarne ali knjigovodstva. Ponudbe poslati na upravo zadruga.

ZLATARSTVO — TRBOVLJE

obvešča, da sprejema in odkupuje ter vzame tudi v predelavo neomejene količine vseh vrst zlatah kovancev po najvišjih dnevnih cenah. — Podjetje ima za to pooblastilo od Narodne banke, glavne centrale v Beogradu; izdano 4. V. 1956. leta.

Zlate kovance sprejemamo vsak dan od 6. do 14. ure — razen nedelj

...atarstvo Trbovlje II

ELEKTRO-KRŠKO, VIDEM-KRŠKO

136

skladiščnika

Nastopi lahko takoj. Pogoj: trgovska izobrazba ali vsaj 2-letna praksa v elektro ali železniški stroki. Prednost imajo tisti, ki stanujejo v bližini.

RAZPIS

za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS

od 1. septembra 1956 do 31. januarja 1957.

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že aktivno uveljavili v organski delavškega in družbenega upravljanja, v organski oblasti, sindikatih, društvih itd. in jim je zato nujno potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Priglasitve z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi in višini mesečnih prejemkov pošljite do 25. junija 1956 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37, II trakt, telefon šte. 23-981, int. 206 — hkrati pa tudi na svoj občinski komitej ZKS. — Šola ima internat. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

Maihna melioracija - ve ika koristi

Zadnja leta se dosti govori o melioracijah na Krškem polju. To so predvsem povodja potokov Lokavca, Senušca in Velikega potoka. To povodje za močvirja nad tisoč hektarov zemlje in povzroča s tem milijonsko škodo našim kmetovalcem. Dela na ureditvi potoka Senušca so se pred leti že pričela in so trenutno v zastoju. Kakor čujemo, se izdelujejo načrti tudi za potok Lokavec in Veliki potok, skupno s Senušco. Strokovnjaki menijo, da je treba povodje teh potokov reševati kot celoto.

Imamo pa še mnogo manjših potokov v občini Videm-Krško ki zamočvirjajo velike površine kmetijskih zemljišč, kakor so to potok v Dolenji vasi, Starovaški potok in drugi. Te potoke bo nujno treba očistiti, razširiti in poglobiti. Vse to je mogoče napraviti ob dobri volji in smislu za napredek.

Tak primer z veseljem ugotavljamo pri lastnikih zemljišč ob potoku Pašnik v Leskovcu pri Krškem. V dolžini štirih kil-

ometrov so kmetje vzorno uredili strugo potoka. Razširili in poglobili so jo, odstranili razno drevje, ki je oviralo normalen odtok vode. Nekateri bodo uredili zapornice za namakanje travniških površin. S tem svojim delom so kmetje sedaj zelo zadovoljni, ostro pa obsojajo tiste, ki potoka ob svojih zemljiščih še niso očistili in poglobili.

Nad 80 ha obdelovalne zemlje bodo sedaj kmetje lahko vzorno obdelovali, kar je bila tudi njihova želja. Ta dela pomenijo veliko korist, ki naj bodo vzpodbuda vaščanom v Stari vasi, Dolenji vasi in drugod.

Ne bi bilo pravilno, če ne bi ob tej priložnosti pohvalili krajevne odbora v Leskovcu, ki je ta dela po svoji izvolitvi nakazal, vodil skrb za njihovo izvedbo in končno izrekel priznanje ljudem, ki so največ storili in skrbeli za to malo, a vendar zelo koristno melioracijsko delo.

Vsega PO malem ZA vse

7 DNI PO SVETU

Ta teden bi se zaustavili pred vsem na dveh pomembnih mednarodnih dogodkih, ki sta več ali manj povezana med seboj. V ponedeljek je sovjetska vlada sporočila, da bo do prihodnjega maja demobilizirala 1 milijon 200 tisoč vojakov, ukinila nekatere cele vojaških učilišč ter umaknila iz aktivne službe 375 bojnih ladij. Dva dni pozneje je v Moskvo prispela francoska državna delegacija na posvetovanje o vseh pomembnejših mednarodnih vprašanjih.

1.200.000 VOJAKOV MANJ

Sovjetska pobuda je takoj našla odzive v pisanih komentarjih v svetu. Zahodni uradni krogi jo sicer pozdravljajo, hkrati pa izražajo tudi svoje dvome. Pred vsem sodijo, da sovjetske odločitve ne bo mogoč nihče nadzorovati, ker za sedaj še ni takega mednarodnega organa, ki bi prevzel to nalogo. Kakor vemo, so se pred tedni prav zaradi splošnega nadzorstva brez uspeha končala londonska pogajanja v ožjem odboru komisije OZN za razorožitev. Sovjetska delegacija je zavrnila ameriški predlog o značni inspekciji kot nerealen...

In zato ni čudno, če pripisujejo nekateri komentariji sovjetskemu sklepu neiskrene namene. Trde celo, da gre za »propagandni maneover«, za »ukrep, ki ga zahteva notranji položaj v državi«, za »miniranje atlantske enotnosti« in podobno. Vsekakor bi bilo bolje, če bi se tudi na Zahodu zganili ter se odločili za podobno dejanje. Tako bi se počasi okrepilo medsebojno zaupanje, ki so ga danes le premalo pokazali na konferenci v Londonu. Pozneje bi se lahko domenili tudi o mednarodnem nadzorstvu, o prepovedi atomskega orožja, o splošnem zmanjšanju oboroženih sil in obožitve. In slednjič: ali ne trde na obeh straneh (če naj uporabimo blokovski izraz), da so vneti za eno in drugo?

FRANCOZI V MOSKVI

V takem ozračju sta priletela francoski ministrski predsednik Mollet in zunanji minister Pineau s pomožnim osebjem v Moskvo, da se s sovjetskimi predstavniki odkrito in vsestransko pomenita o vsem, kar danes teži obe državi in ves svet. Omenimo naj, da so pred dnevi prav isti predstavniki z uspehom zaključili posvetovanja s predsednikom FLRJ maršalom Titom in državnim tajnikom za zunanje zadeve Kočo Popovičem.

V Moskvi poudarjajo, da med obema državama ni nikakih posebnih vprašanj, ki bi jih ne mogli rešiti. Prav tako izjavljajo, da nimajo namena minirati francosko prijateljstvo z ostalimi zahodnimi državami, posebno z Veliko Britanijo in ZDA. Sedaj ni čas, da bi govorili o razdorih, temveč o poteh, kaka bi čimprej in čim uspešneje našli skupen jezik za sporazum v najbolj perečih mednarodnih problemih.

Vlada socialističnega Molleta je takoj ob prevzemu oblasti odprto napadla nekatera zahodna naziranja, ki so se posebno vgnezdila v Atlantskem paktu, posebno tezo, da se v SZ po smrti Stalina ni nič spremenilo in da tudi najnovejši zunanje-

politični, pomirjevalni sovjetski koraki ne pomenijo nobenih sprememb. Od tod izvirajo tudi pogumne zahteve, da v Atlantskem paktu, katerega član je tudi Francija, ne sme prevladovati samo njegova vojaška narava. Skratka: čas je, da politiko blokov zamenja politika zблиževanja.

Sovjetska vlada se opira vse bolj na načela miraljubnega sožitja. Te so sovjetski vodilni državni postavili na prvo mesto, ko so pred tedni obiskali London. Te postavljajo na prvo mesto tudi sedaj, ko imajo v gosteh francoske voditelje.

In sicer po svetu? V Avstriji so izvolili nov parlament, v katerem so se okrepili krščanski demokrati (ljudska stranka) in socialisti. Pričakujejo, da bo ing Raab znova sestavil koalicijsko vlado. Grško-britanski odnosi so se zaradi usmrčitve dveh ciprskih rodoljubov še bolj zaostri. Nekateri pričakujejo, da bo zahodnonemški predsednik republike, ki se te dni muči v Grčiji na uradnem obisku, skuša posredovati po liniji Atlantskega pakta. — Vprašanje pa je, če bo tudi uspel.

Avstralski puran

Ko listje trohni, proizvađa naravno toploto. To toploto pa z uspehom izkorišča — avstralski puran. Spomladi začne samec zbirati listje na gomilo, ki doseže višino 1 do 1,5 metra. Pri tem delu je silno potrpečljiv, saj zbira listje s svojim kljunom in ga skrbno nalaga enega vrh drugega. Samica purana nato na vrhu te gomile izkopije primerno jamo in vanjo znese jajca. Zaradi trohnenja listja pa nastane v gomili toplota, kar ima za posledico, da se iz jajc sami zvalijo purani.

Narava je poskrbela za perje, s katerim so mladiči odedi, ko se zvalijo. Mladiči se morajo takoj hraniti samostojno, ker roditelji ne skrbje zanje.

Zelo se je zmotil

Lahko se nam zgodi, da zamenjamo morda kdaj kakšno vas z neko drugo toda da je mogoče zamenjati Rim z Atenami, je pa vsekakor višek raztresenosti, zlasti še, če se to zgodi rojenemu Grku.

Grk Karadimas je namreč v svojih mladih letih zapustil Atene in se preselil v Ameriko, v Ohio. Pred nedavnim pa si je t grški rojak privoščil dolgo pot v domovino. V Ameriki je sedel v potniško letalo

čez ocean. Med potjo je kramljal z nekim potnikom, tako da je čas hitro tekkel naprej. Ko je to letalo pristalo na rimskem letališču Clampino, je Karadimas v naglici pobral svojo prtljago in izstopil. Nekaj časa je hodil po ulicah mesta in je na svoje veliko začudenje opazil, kako zelo so se Atene v nekaj desetletjih njegove odsotnosti spremenile. Na vsakem koraku je bilo seveda nekaj novega. Toda zaman se je oziral po Akropoli. Seže tedaj, ko se je približal rimskemu Colosseumu, je spoznal svojo veliko zmotu. Bil je namreč v Rimu.

Nad 800 hiš bodo zgradili v „olimpijski vasi“ v Melbournu

Prireditelji svetovne olimpijade v Melbournu (Avstralija), ki bo tamka letošnje leto, računajo na izredno velik obisk z vsega sveta. Zato gradijo v predmestju Melbournu — v Heidelbergu pravo olimpijsko vas, ki bo imela 837 modernih enonadstropnic s štiriimi dvosobnimi stanovanji.

Otvoritev olimpijske vasi je predvidena za letošnji 29. oktober.

Tatovom avtomobilov bo odklenalo

Neki iznajdljivi avtomobilist na Švedskem je poleg, ko so mu tatovi nekoč ukradli njegov avto, skonstruiral posebno napravo na avtomobilu — skarje, ki se avtomatično, ko tat pritisne na vzvod za plin, sproži in primejo tatu za nogo. To napravo je okradenec namestil pod soferjevim sedežem, in ko se ta sproži, vklopi istočasno tudi sireno.

Na tak način je lastnik avtomobila oziroma javni varnostni organ takoj obveščen o kraji in lahko storila takoj primne na mestu njegovega kriminalnega dejanja.

Zlata noroka ob navzročnosti 60 družinskih članov

V Kaliforniji sta 71 let stari George Tomlinson in njegova tri leta mlajša zakonska družica na dotrajšoven način praznovala svojo zlato noroko. Od skupno 70 otrok in njihovih otrok se je slavnosti udeležilo od njihovih sinov in hčera ter vnukov in vnuki skupaj 60 družinskih članov. Največ je bilo seveda na tej zlati poroki »družbica«, ki je po svoji številnosti vzbujal v kraju seveda pravcato senzacijo.

Če se rodita dvojčka...

Mati Lands v Knoxville je rodila dvojčke — dva fanta, ki sta si polnoma podobna ime jima je Ronni in Donni. Za mater je življenjska uganja, kako razločevati oba malčka, ki sta sedaj stara deset mesecev. Na kliniki, kjer je rodila, so ob rojstvu teh dvojčkov pozabili vzeti nožne odtise in sedaj ne vedo, kateri od otrok se je rodil prvi.

REŠILA STA 385 LJUDI

Zakonca Erhart na Dunaju, stara 58 oziroma 52 let, sta v svojem življenju dosegla poseben rekord. Kot krvodajalca sta skupaj rešila življenje 385 ljudi. Žena Charlotte je darovala kri 210 življenjsko ogroženim ljudem, njen mož pa 175. Pred nedavnim sta od krvodajalske centralne dobila zato častno diplomo.

P O Z O R, POTROŠNIKI! P O Z O R, POTROŠNIKI! P O Z O R!

S 15. MAJEM JE OTVORILA NOVO POSLOVALNICO KONFEKCIJE VSEH VRST TRGOVSKO PODJETJE

„Potrošnja“ - Trbovlje

TRG REVOLUCIJE, NASPROTI RESTAVR. NA VODAH

V novi poslovalnici konfekcije — vhod iz špeterijske trgovine na Vodah — vam nudimo moško in ženske konfekcije — moško in ženske perilo — nogavice vseh vrst — pletenine vseh vrst in razne vrste prvovrstnega blaga

CENE NIZKE! PRVOVRSTNA KVALITETA!

moške obleke že od 4500 din naprej
moški suknjiči od 5000 din naprej
dežni plašči od 5000 din naprej
plašči iz balonske svile od 7000 din naprej

NE POZABITE! POCENI IN DOBRO KUPITE LE PRI „Potrošnji“ - Trbovlje

P O Z O R, POTROŠNIKI! P O Z O R, POTROŠNIKI! P O Z O R!

V mrežah Interpola

Tihotapci in falzifikatorji z dveh kontinentov

(Po magazinu »300 čuda«)

Inspektor Bretogne je dostavil svojim predstojnikom tole poročilo: »Ves ta primer, ki se je zabel tako brezpomembno in nalvno na ta način da je neka radovedna žena hotela videti, kaj je v aktivki njenega moža, se pretvarja v velikansko in senzacionalno afero, katere obsežnosti se ni mogoče predvideti. Tukaj imamo opravka z veliko organizacijo, ki se peča s ponarejanjem denarja in tihotapljenjem heroina. Vse kaže, da se falzificirani dolarji izdelujejo in razpečavajo z namenom, da z njimi plačujejo in kupujejo herojina.«

Interpol brez omahovanja povzame energične in hitre korake. Ameriški preiskovalnemu oddelku FBI je napotena tale naloga: »V Genovi so bili najdeni ponarejeni dolarji tipa X 203 — ali vam je znano, kje se ti izdelujejo?«

FBI odgovarja: »Bankovci tipa X 203 prihajajo iz reke tajne tiskarne v Buffaju. Gotovo se denar od tu pošilja v Evropo Posla, smo agente v Italijo.«

Ti ameriški agenti, ki se takoj pojavijo kot kupei heroina v Rimu. Neaplju Genovi: »n Turinu, so v resnici izveščevalni strokovni sodelavci FBI, oddelka za opojna sredstva.«

Agenti kmalu poročajo pariški centrali Interpola: »Heroin se proizvaja v Italiji in kakor vse kaže, v neki veliki kemični tovarni! Prišli smo na več sledi. Eno je že sedaj gotovo: ta mamila se tihotapijo izključno za ZDA, San Francisco, New York in Hollywood.«

Sedaj je central Interpola v Parizu povsem jasno: ta primer se pretvarja v eno imed največjih afer, s katerimi so imeli doslej opravka. Jasno je prav tako tudi to, da bo treba še mnogo paporov, da se organizacija vjame v mrežo. Kajti še vedno se ničesar ne v: o tistem skrivnostnem človeku, ki stoji v temi in v katerega rokah so vse niti te organizacije falzifikatorjev in tihotapev. Se vedno lahko nadeljuje s svojimi temnimi posli.

Toda tudi njegov konec se bliža... Interpol je na lovu za njim...

Človek v temi, človek, ki drži vse konce teh niti v svojih rokah, odlični, negovani d'Argon doživlja udarec za udarcem.

»Vraga, položaj postaja resen! Nekaj se mora storiti. Drugače ti vrage iz Interpola lahko nekega lepega dne potrkajo tudi na moja vrata.«

Rene d'Argon sedi v razkošnem kabinetu svojega pariškega doma Razmišlja o poslednjih dogodkih in potem o celotnem položaju na »bojnem polju«.

»Tako torej,« misli »si poslednji dnevi so bili zares črni: pariška tiskarna — odkrita, tako tudi tiskarna v Buffaju; ujeti so dragoceni in nenadomestljivi sodelavci; policija je v stanovanju tistega kretena Varenija našla tudi herojina.«

Te štiri reči ima d'Argon vedno v glavi. O njih vedno razmišlja. In vedno pride do enega in istega zaključka: nekaj je treba napraviti, in to takoj brez odlašanja! Jutri je mogoče že lahko prepozno. Interpol ne bo omahoval, to je gotovo. Kde ve, mogoče je že na sledi! Ob sami misli na to je d'Argona nehoti stresel.

Kakor vsak dober državnik je zadevo še enkrat razmislil in dal odlok.

Poklical je Abdela Gocheja, ki mu je že večkrat v neprijetnih položajih napravil dragocene usluge.

Ta Abdel Goche je mlad človek, zelo gibek in spreten, inteligenten in zaupljiv. In povrh tega tudi zelo lepe zunanosti. Zene drva za njim, mnogim je že zmešal glavo. Samo eni je ni mogel — lepi Germaine d'Argon. Toda vedno misli nanjo. Več let hodi okoli nje in se ji ponuja. Toda vse zaman. To je Abdela zelo razočaralo.

»Poslušaj, mladenič!« prične Rene d'Argon, ko je Abdel stepil v njegov kabinet. »Sedaj je ura natančno 18. Takoj odpotuj v Nico! Avion odhaja ob 18.30.«

»Da, šef,« reče Goche, ki mu nalogi njegovega šefa niso novost.

»V Nico takoj poišči mojo hčerko. Ona naj takoj odpotuje z letalom v New York!«

»V redu, šef.«

In sedaj pazi dalje! Pojasnil ti bom, kaj mora Germaine urediti v New Yorku... In mračni gospod d'Argon polnih deset minut razlaga svoja natančna, podrobna navodila.

Nato Abdel Goche zapusti stanovanje svojega predstojnika in ob 18.30 odleti z letalom proti Nico.

Se tisti večer sta se sešla Abdel Goche in Germaine d'Argon, poročena Germaine Grey...

(Nadaljevanje sledi)

V OBJEMU HUERTO LOPEZ

ZELENEGA PEKLA

ROMAN 10 Prevedel V. Pečjak

Nad mojo glavo sta se precej časa dria dva papagaja iz vrst ar. Morebiti sta nas spremljala, frčaje od drevesa do drevesa. Papagaji so radovedni ptici.

Ogromen tripas se je zvil v kroglo, ki jo prof. Ortega ni pozabil otipati z rokami. Ker je bil prevelik, ga nismo vzeli s seboj. Pozneje smo obžalovali, da smo ga pustili uteči. Tako lepega primerka nismo nikoli več srečali.

Odkar smo se podali v tempo pragozda, skozi katerega smo prodirali zelo počasi, so morali peoni nenehoma krčiti z mačetami pot. Nenadoma je med lovci v ozadju nastal krlik in vik. Baje se je na balzovi veji zibal levič, neka vrsta opice, ki so jo hoteli ujeti. Polkovnik Loos se je preril do nas in vprašal, kaj se je zgodilo.

Oba naša spremljevalca-lovca sta mu razburjeno povedala, da nas od taborišča dalje spremlja Lorcova miljenka — opica, ki jo je zadnjič v pljanosti ves čas vlačil s seboj.

»Poznamo jo, ker jo je lovec Marito obrnil.«

»Lepa stvar,« je dejal polkovnik Loos. »Opice brijete, sami sebe pa ne.« In s temi besedami nas je zarustil.

Začelo se je nočiti in kakor nalašč smo prišli na malo jaso, na kateri so caboclosi postavili šotore. Lovci so nazadnje vendarle ulovili svojega leviča ga držali in uganjali z njim svoje norčije. Pregledoval sem skatle z ujetimi insekti, če se jih ni že lotila plesen. Kmalu sem se pomiril. Pločevina ni prepuščala vlage.

Ko se je stemnilo, smo prižgali ogenj, da bi zapodili komarje Brenčali so v jatah okoli naših ušes in nam silili v usta

in nos. Največji strah in trepet teh odjudenih krajev so ti drobni krvosei, katerih se je težko ubraniti. Peoni so nam skuhalli črn domač fižol — nacionalno hrano Braziljancev. Meni je po vsem tem mesu, ki smo ga do sedaj zavžili, silno teknil, drugi pa so bili manj zadovoljni z njim.

Ponoči nas je prebudilo strahovito tuljenje. Planili smo omotično pokonci in stekli ven. Vladača je globoka noč. Nihče ni vedel, kaj se je zgodilo, edinole profesor Machado je stal v progasti pižami sredi zaslišnega taborišča, zmeden gledal okoli sebe in nerodno opletal s puško. Posvetil sem vanj z baterijsko svetilko in videl njegove izbuljene, od strahu široko razprte oči.

Iz šotora lovec se je oglašil krohoh. Prikazal se je veliki lovec in dejal, da so bile opice. »Vzemite mu puško, kaj ne vidite, da bo v svoji razburjenosti še koga ubil?«

In res smo šele zdaj opazili, da je bilo po drevesih okrog in okrog jase vse polno temnih, premikajočih se lis.

»Divjaki sploh ne tulijo, kadar mislijo napasti,« nas je poučil veliki lovec ter zginil nazaj v šotor. Ubogi Machado! Živci so mu zalgnali grdo burko.

»Pojdi spat, etnolog!« se je oglašilo iz nekega šotora. Opice so začele zopet tuliti. Bili so vriskači, ki se najraje zbirajo v velikih čredah in bevskaajo v noč. Do jutra nismo imeli miru.

Zeleni dan je že prebude! džunglo, ko me je dr. Vega za nogo povlekel iz šotora. Boleli so me vsi udi, pa tudi na drugih so bili opazni sledovi nočnega koncerta: neprespanost.

Marito je za zajtrk sestrelil z drevesa veliko okrogel plod macacasa. Izvrtal vanj funkojo ter dagnil bučo na žejne ustnice. Ko smo videli, kako mu je teknilo, smo ga vsi posnemali, čeprav je polkovnik Loos grajel naše početje, češ da je škoda nabojev.

Hodili smo le pet ur ker se nismo bili prav utrjeni za dolge in naporne marše. Prvi dan nam ni bilo nobene sile, potem pa je telo zahtevalo svoje.

Caboclosi so morali prej kot navadno postaviti šotore. Ne-

katere izmed nas je navzlic ogromnim dozam kinina tresla mrzlica. Povečerjali smo še pri belem dnevu in legli spat.

»Vročje je kot v peklu — je potožil Palencia.

»Ladijski kurjači bi prav radi zamenjali z nami,« sem mu odgovoril, pa ni zaleglo.

»Ce pomislim, da zdaj čez Rio de Janeiro veje veter, mi je vsega dovolj.«

Nič ni pomagalo negati, vdati smo se morali v usodo. Preden sem pokril z mrežo zoper komarje zaspal, sem se tudi jaz spomnil svoje sobice, svojih zbirk in ne nazadnje sluge Sloma, ki je vsako jutro tako ponižno pridrsal v sobo in me zbudil s prošnjo, naj vstanem.

Zaradi neznosne vročine nas je vse mučil glavobol. Sončna pripeka na »Kajmanu« ni bila nič v primerjavi s to zatohlo, soparno vročino, ki nam ni pustila dihati.

Začela nas je mučiti resna žejna. Zaradi prevlekega potovanja smo morali nastalo izgubo nadoknaditi z obilnimi obroki kokosovega mleka ali pa soka guaiavasa, ker druge vode ni bilo v bližini. Lofrasu Juanu je moral dr. Vega vbrizgati osvežilno injekcijo; bil je na koncu svojih moči. Vsi smo potrpežljivo prenašali tegobe tega peklenkega podnebja, edino Palencia se je držal, kakor bi ga jahala smrt. Ščasoma se je tudi on privadil vročine in puhteče sopare, ki je kar migotala pred našimi očmi.

Kadar je polkovnik Loos odredil počitek, smo popadali kot mrtvi po tleh. Ob takih prilikah nam ni bilo niti do večerje. Naučili pa smo se žvečiti liste koke. Nabirali smo jih kar mi mogrede, saj raste povsod. Peoni včasih po ves dan niso zavžili ničesar, hranila jih je koka in jim hkrati lajšala gorje. Čudovito je njen učinek na trudnega, upehanega človeka. Ze po nekaj trenutkih začne popuščati neznosni pritisk v glavi in človek se nenadoma počuti čilega in svežega, silega in napovedno. Tako brazilska džungla sama skrbi za zdravlilo zoper svoj strup.

»Koka deluje blagodejno na možgane,« je rekel Ariosto Rolando in mi pokazal, kako se žveči listje. »Brazilija bi za služila milijone z gojitvijo tega grma.«

39. Živali z rožnim oklepom, ki se lahko zvije kakor jez.